

Under Dannebrog

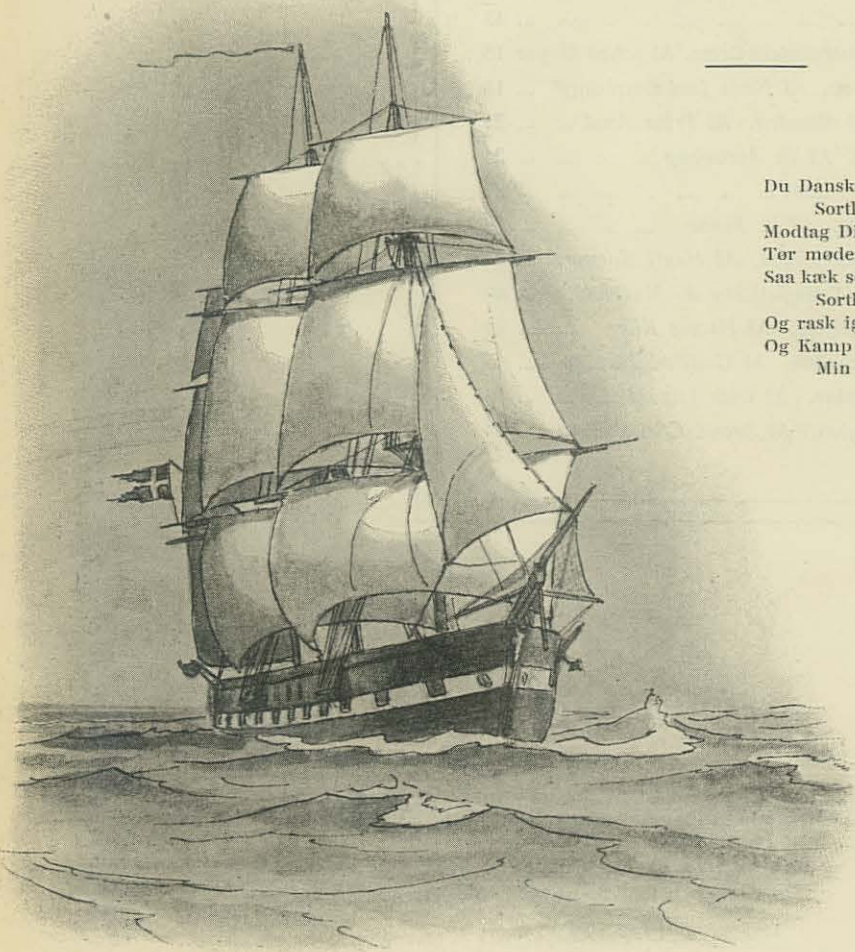

Robert Steen Steensen

UNDER DANNEBROG

Redigeret af Premierlieutenant H. EWALD

Omslag og Tegninger af VILH. ARNESEN

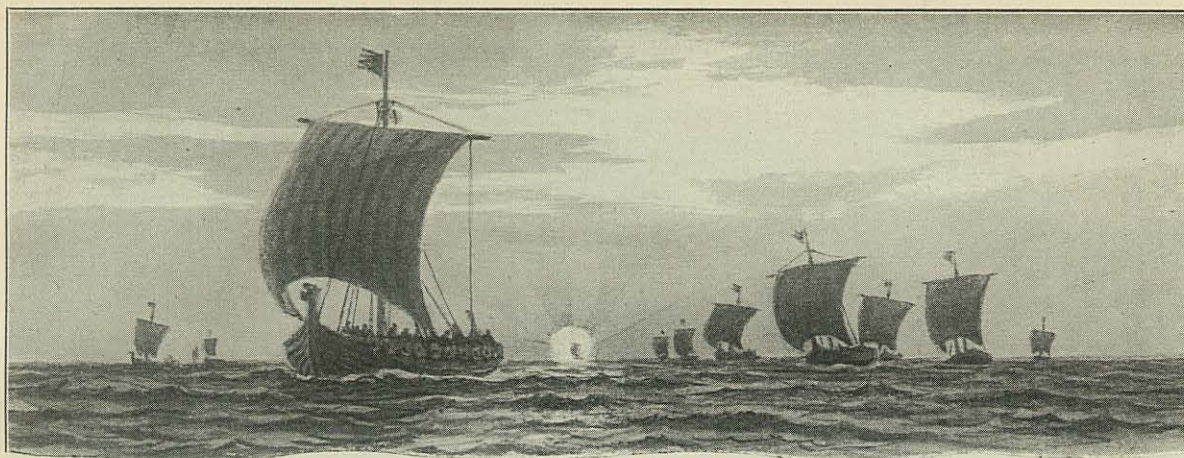
Du Danskes Vej til Ros og Magt,
Sortladne Hav!
Modtag Din Ven, som uforsagt
Tør møde Faren med Foragt,
Saa kæk som Du mod Stormens Magt
Sortladne Hav!
Og rask igennem Sang og Spil
Og Kamp og Sejr før mig til
Min Grav.

Johannes Ewqld.

INDHOLD

	Pag.
Digt. Af <i>Axel Juel</i>	1
Jul om Bord. Af <i>P. Andersen</i>	2
Eskadreliv. Af <i>Gyldenkrone</i> og <i>Ewald</i>	5
Nogle Minder fra Valkyriens Togt til Østasien. Af <i>Alf Trolle</i>	11
Hvide Ørn og Bedstemoders Drøm. Af <i>Johan Meyer</i>	15
Torpedobaadsangreb. Af <i>Niels Juel-Brockdorff</i> ...	18
Med Heimdal ved Messina. Af <i>Prins Axel</i>	21
Undervandsbaade. Af <i>O. Aarestrup</i>	24
I Polarisen. Af <i>V. Laub</i>	27
Miner og Minekrig. Af <i>R. Rothe</i>	29
Erindringer fra Martinique. Af <i>Henri Konow</i>	34
Kadetliv. Af <i>Cai Schaffalitzky de Muckadell</i> ...	40
Fra Ingolfekspeditionen. Af <i>Hector Kiær</i>	42
Opmaaling i Vestindien. Af <i>Godfred Hansen</i> ...	45
Paa Fiskeriinspektion. Af <i>Otto Lagoni</i>	49
Skovtur pr. Aëroplan. Af <i>Svend Christiansen</i> ...	54

EVIG er Strid og Ran og Rov
skønt Fremskridtet skærer sin blinkende Bov
gennem hver Fortidsgaade; —
nu flyver vi over den drivende Sky,
nu bølger de Ord fra By til By,
som sneg sig ad nynnende Traade.

Nu stiger i Fjord, i Bælt og i Sund
Periskopernes Øjne fra Søens Bund
fra Dybets usynlige Flaade, —
vi tager de skjulteste Kræfter i Brug,
Dannebrog breder sin dejlige Dug
i Bølgen fra Undervandsbaade.

Dræbes der Skønhed, — vi skaber en ny
og gemmer den gamle med Fortidens Ry
i Mindernes manende Vrimmel; —
se, højt over Døgnenes Dag og Nat
sejler en gammel og prægtig Fregat
under den evige Himmel.

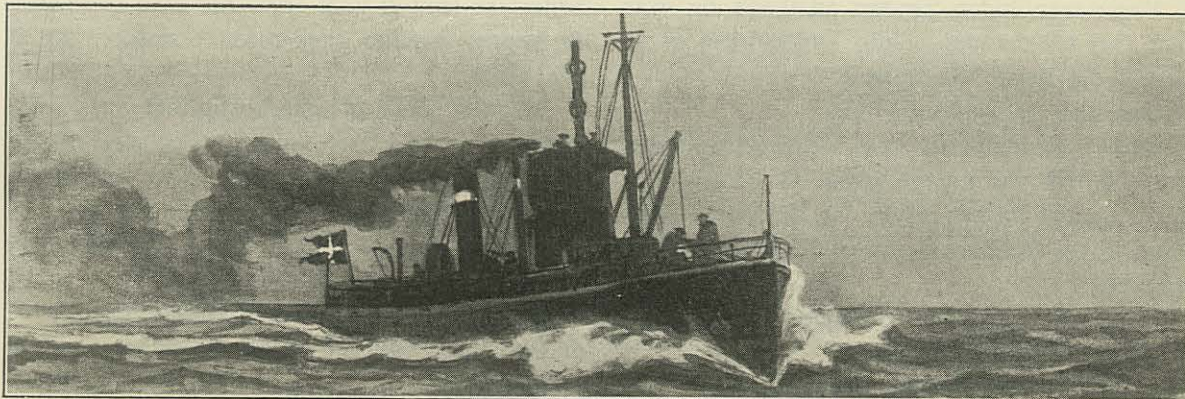
Nu brager vi frem med Ild og med Staal,
hvem ved vel, hvor nær ved Tidens Maal,
Dagen, da Kamp er fornøden; —
da viser vi dem, der til os sætter Lid,
at Mod er det samme til evig Tid —
som Kærligheden — og Døden.

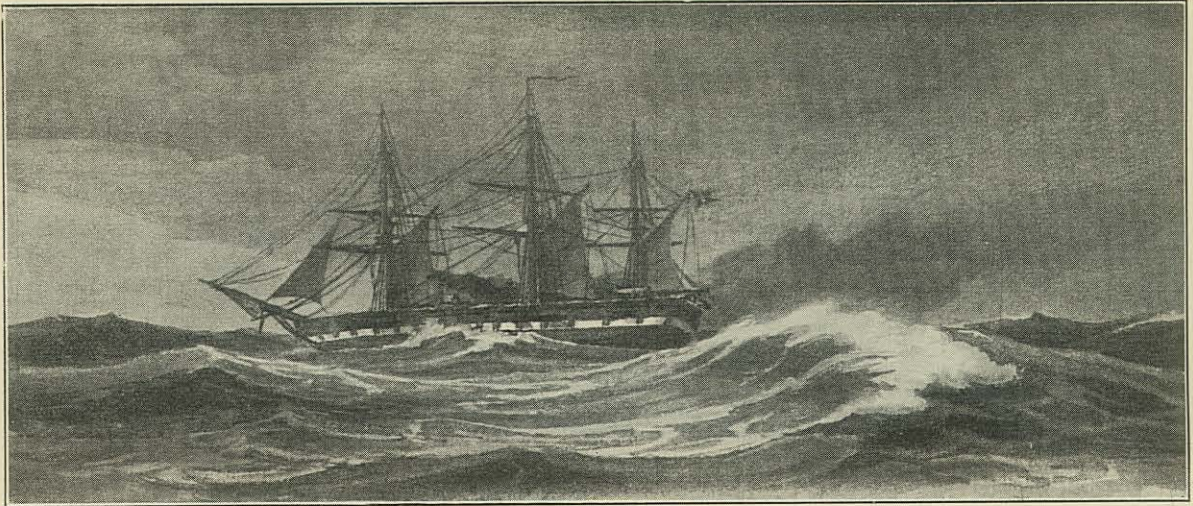
Alle, som elsker vort duftende Land,
hver Dreng, som har drømt om at blive en Mand,
der kæmped for Danmark i Fejde,
kender de kække, der glemte sig selv
og sejler som Ry under Himmelens Hvælv
med *Kongen* fra Kolberger Heide.

Aa, luk dine Øjne og se dem, sé,
de stærke, der trodsede Rædsel og Vé,
de Sømænd, stolte og ægte; —
ikke blot Herrer som Trolle og Skram,
men Søfolk, hvis Duft er beget og stram; —
gamle, forblæste Knægte.

Fra Mindernes Morgen møder vi Daad; —
allerførst stævned en Vikingebaad
frem gennem Morgenrøden;
Mærkesmanden i Stævnen stod,
spejdende uden Frygt imod
Sejrens Lod eller Døden.

Axel Juel.

JUL OM BORD

En mørk Decemberdag for mange Aar siden stod vi med en af Fregatterne ud fra La Valettas Havn og satte Kurs for Grækenland, hvor vi skulde holde Jul. Under Damp gik det jævnt Øst over, og da det led mod Aften, sank Maltas høje Kyst ned under Horisonten langt ude i Vest. Vi var nu i rum Sø, og snart hørtes Baadsmanspibernes skingrende Toner og det velkendte Raab:

„Alle Mand op til at sætte Sejl!“

Fregatten blev pyntet med sine hvide Vinger, og for at forvandle den til et rigtigt Sejlskib blev Skruen hejst. Frivagten fik saa Køjerne ud, medens Vagtmandskabet som sædvanlig delte sig i to Grupper, „Baksgaster“ og „Agtergaster“, der efter Traditionen i Marinen ikke burde være altfor velvillig stemt overfor hinanden.

Nede paa Batteriet forsøgte et Par matte Lanterner forgæves at bryde Mørket, men skønt Belysningen var daarlig, fandt hver Mand alligevel snart sine to Køjekroge, surrede Køjen los og hængte den op; det gjaldt om at skynde sig for at nytte den korte Tid, der var til Søvn og Hvile, thi om fire Timer skulde de op til Vagt; men inden Søvn sænkedes sig over dem, fløj vel mangan venlig Tanke hjem til de kære i det fjerne Fædreland.

Saa blev der stille om Læ.

Men i Middelhavet kan Vintervejret skifte brat, og der var næppe gaet to Timer, før Baadsmanspibernes Hvin og Raabet: „Alle Mand op til Rebning!“ skærende skar gennem Stilheden.

Fortumlede sprang Frivagten ud og begyndte at klæde sig paa.

„Lad Køjerne hænge og kom rask op af Vejen!“ raabte en Underofficer, der stod og holdt sig fast inde midtskibs.

„Mon han tror, vi vil slæbe Sengene med til Vejrs?“ brummede helbefaren Jens Svinning, idet han langsomt gik op paa Dækket.

Et dybt, kulsort Mørke gjorde det umuligt at se en Haand for sig heroppe, og Stormen hylede i Rejsningen, saa man næppe kunde høre den vagthavende Officers hæse Raab:

„To Reb ind i Mærsejlene, hal op af luv Mærsebraser!“

Formummede Skikkelser kravlede rundt ved Pullerter og Naglebænke for at finde Rebtaljerne og de andre „Ender“, medens vi Mærsejlgaster begyndte at krybe langsomt op ad det luv Undervant. Da vi fik Hovedet op over Rælingen, tog Stormen et saadant Nap i os, at vi var lige ved at miste Vejret, og en tæt, iskold Regn piskede os i Ansigtet.

Det tog Tid, inden vi hin Nat naaede uden om Mærset og kom ud til Stikbovten paa Nokken af Mærseraaen, men længere endnu varede det dog, inden vi fik taget de to Reb ind, thi Sejlet var som et vildt Dyr, der ikke vilde lade sig lægge i Lænke, men rasende slog om sig til alle Sider.

Regnen gennemblødte hurtig den tynde Paa-klædning, man i hine Tider bar, og Kulden bed gennem Marv og Ben, saa Fingrene efterhaanden blev næsten helt stive; men da der var gaet en Times Tid, fik vi Bugt med Sejlet og kom atter ned paa Dækket.

Den stormende Kuling holdt sig længe, men et Par Dage før Jul naaede vi endelig ind til

Piræus og fortøjede i Havnen mellem en Del andre Orlogsskibe af forskellig Nationalitet. Chefen gik i Land for at melde sig, og da han atter kom ombord, fik vi at vide, at Kongen og Dronningen vilde holde Julefest sammen med os.

Den følgende Dag blev et mægtigt Juletræ og mange hemmelighedsfulde Pakker med Kongeparrets Gaver til Besætningen bragte ombord.

Festen skulde afholdes paa Agterdækket, og snart var mange Hænder beskæftigede med at pynte op. Over hele Skibet sattes Solsejl, som blev klædt med Flag, Vimpler og Grønt; helt agterude opstilledes et Par mægtige Riddere, der var lavede af Fægteplastrons, Jærnkrydsler, Huggemasker og lange Vandstøvler, den ene bar et græsk, den anden et dansk Flag; de virkede meget imponerende. Mesansmasten blev dekoreret med blanke Vaaben og smykket med et Skjold, hvorpaa en Overkonstabel havde malet et Dyr, der efter hans eget Udsagn skulde være en Løve, men af nogle blev antaget for et Portræt af „Adrian“, Fregattens populære Gris.

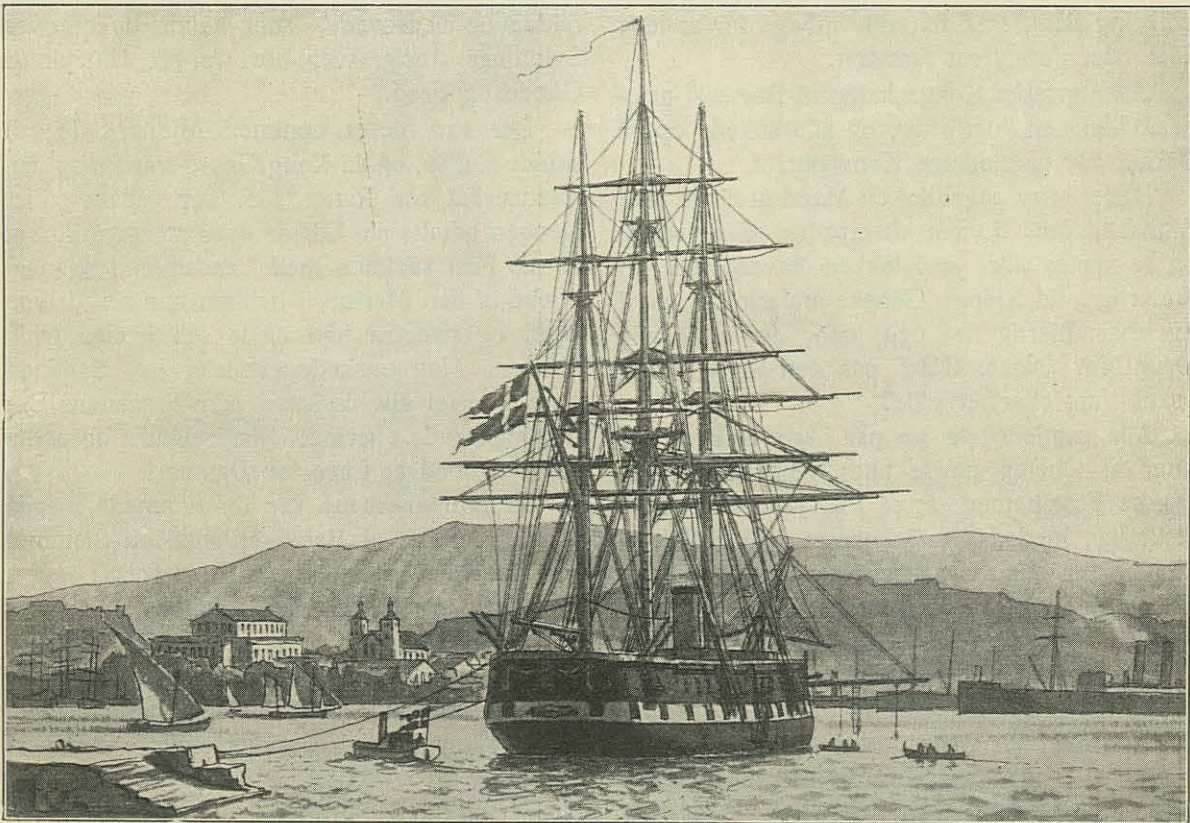
Lysekronerne blev fremstillede af Flæsketøndernes Jernbaand, der blev bundne sammen,

omviklede med Vimpler og forsynede med Pistoler, der udmærket egnede sig til Lysestager.

Paa et langt Bord blev Gaverne lagt frem, og ved Siden af Bordet opstilledes et Lykkehjul. Hjulet skulde drejes rundt af selve Fru Fortuna, der til daglig Brug var halvbefaren Matros. Hendes Dragt var rød og hvid, den blev syet af Flag, og de lange, lyse Krøller, som hun skulde udstyres med, fremstilledes af Blaar, der blev viklet om et Kasteskaft og indsmurt med Klister. Da dette var tørt, blev Kasteskaftet trukket ud, og Lokkerne syede fast paa en Kalot; de var overmaade nydelige.

Vejret havde hidtil været taaget og regnfuldt, men endelig lettede Taagen, og ud over Phaleros Red gled Hundreder af lette Fiskerbaade, medens Solen straaled over Landet derinde med Hellas gamle Hovedstad og de mægtige Oldtidsminder.

Om Formiddagen blev den sidste Haand lagt paa Udsmykningen af Skibet. Hen paa Eftermiddagen kom en lille Jolle til Borde, og en tarvelig klædt Mand steg op ad Falderebstrappen. Han saa sig om med et underligt, sky Blik og sagde paa daarligt dansk til den vagthavende Officer:

Fregatten i Piræus Havn.

„Det er saa længe siden, at jeg har været sammen med Landsmænd, maa jeg faa Lov til at blive her lidt?“

Tilladelsen blev given, og snart var den fremmede omringet af vore Matroser og maatte fortælle om sig selv, men det var kun en trist og simpel Historie.

Som ganske ung var han gaaet til Søs og havde ikke været hjemme i over tyve Aar. Paa alle Have og i flere Verdensdele havde han tumlet sig, altid under haardt Arbejde, bestandig lidende Nød og Savn, indtil han nu som en Skude, der er mærket af Slid og barske Storme, var drevet i Land paa den græske Kyst uden at vide, hvordan han atter skulde komme flot.

„Og hvad er saa dit Navn?“ spurgte en af Tilhørerne, da Fortælleren tav.

„Hans Svinning,“ svarede den fremmede.

Der lød et Udraab fra Klyngen, og helbefaren Jens Svinning traadte rask frem, idet han sagde:

„Saa skulde du vel ikke være min Broder, som vi derhjemme har troet var død for mange Aar siden. Er du fra Faaborg?“

Ja, det var han da, og ved nærmere Forklaring viste det sig snart, at de to ganske rigtig var Brødre. De kunde ikke kende hinanden efter saa mange Aars Forløb, og vi, der stod omkring dem, trak os stille tilbage for at lade dem tale uforstyrret sammen.

„Den græske Kongechalup til Borde!“ prajede Udkiggen kort efter, og alle stillede op til Parade for at modtage Kongeparret.

Noget efter begyndte en Mand at ringe med Skibsklokken. Lyden dæmpedes af Solsejlet, og vi syntes alle, at Klokken havde faaet en underlig mild Klang. Ganske anderledes haard og ubarmhjertig lød den, naar der til daglig Brug blev „slaaet Glas“ paa den for at kalde os til Vagt eller Arbejde.

Alle samlede sig nu paa Agterdækket, og efter at Chefen havde budt Velkommen, begyndte Festen med, at et Par Julesalmer blev afsungne, medens Musikkorpset spillede Melodien. De mange Lys paa det mægtige Juletræ blev tændte og kastede en straalende Glans over de glade Ansigter og de brogede Flag, men Næstkommanderende sendte betænkelige Blikke op til de flammende Lys og de lette Vimpler, hvormed der var pyntet op. Han nærmede sig lidt efter lidt Overbaadsmanden og hviskede ham noget i Øret, men den gamle Underoffi-

cer, der var af en aabenhjertig Natur og ikke holdt af Hvisken, udbrød med kraftig Stemme:

„Sprøjterne! ja begribeligvis er de klare, Hr. Kaptajn!“

Dansen om Juletræet begyndte, og højtideligt klang de gamle danske Julesange ud i den stille Aften. De vakte til Live et Væld af Minder hos mange af Matroserne, der ikke havde været med til nogen Julefest siden deres Barn-dom, men tilbragt Julen paa Havet eller i fremmede Havnebyer. Omsider brændte Lysene ned; Træet skulde da „rigges af“, som det kaldtes, og en Officer „varskoede“ da:

„Juletræsgasterne til Vejrs!“

Et Par raske Gutter entrede op paa Skuldrene af deres Kammerater og kastede Æblerne og Appelsinerne fra Træet i Grams.

Med sine store, solbrændte Hænder begyndte Fru Fortuna saa at dreje Lykkehjulet; hver Mand trak et Nummer og fik udleveret de dertil svarende Gaver, som bestod af Piber, Tobak, Billedalbums fra Athen o. l.

Kongen og Dronningen gik omkring og talte jævnt og ligefremt med Mandskabet, og særlig længe varede Kongens Samtale med Hans Svinning, der havde faaet Lov til at blive ombord under Julefesten. Hvilke Ord, der blev vekslet mellem dem, fik vi ikke at vide, men det modfaldne og bedrøvede, som havde hvilet over Svinningens Ansigt, veg bort for et Udtryk af Glæde og Fred.

Det var blevet henimod Midnat; Festen skulde slutes, og da Kong Georg traadte op paa Røstværket ved Rattet, blev der ganske stille. Kongen udtalte sin Glæde over at have tilbragt denne Fest sammen med Landsmænd og med Mænd af den Marine, i hvilken han selv havde tjent, og hvorfra han ejede saa mange gode Minder. Han ønskede glædelig Jul, Sundhed og Lykke for alle de kære, som Fregattens Besætning havde efterladt i Fædrelandet og endte sin Tale med et Leve for Danmark.

Da Hurraraabene var forstummede, sagde Hans Svinning til Broderen med en Stemme, der skælvede af undertrykt Bevægelse:

„Jens, jeg har talt med Kongen, og nu tror jeg, at det begynder at lysne for mig. Gud ske Lov, at jeg i Morges fik Øje paa jeres Flag, saa jeg fandt her ombord og fik denne dejlige Dag.“

„Ja!“ svarede den anden stille, „man skal altid søge til det Sted, hvor Flaget vajer, saa farer man ikke vild.“

P. Andersen.

Naar en Mand, der for 30—40 Aar siden af-tjente sin Værnepligt til Orlogs, kommer om Bord i et af vore Kystforsvarsskibe, ser han sig for-undret omkring.

Alt er forandret; — der er ligesom gaaet Elek-tricitet i det altsammen — lige fra de høje, spinkle Master med den traadløse Telegraf til de store Blæsere, der snurrer rundt nede i Skibet og suger frisk Luft ind til Rummene under Vandets Over-flade.

Hans gamle Venner — Kanonerne paa det lange Batteri — staar nu majestætisk isolerede i pansrede Kasematter og Taarne, der drejes med Elektricitet, og hvortil Ammunitionen hejses op fra Magasinerne i elektriske Elevatorer, og hele det pulserende Liv om Bord gaar i en hurtigere Tempo.

I gamle Dage kunde man jo ogsaa nok „røre Neglene“, naar man laa deroppe paa Bramraaen og beslog Sejl; men der var ikke den Uro i Skibet, ikke den Jagen og Kappelstrid over Øvel-serne, som nu til Dags er nødvendig, om den værne-pligtige i den korte Uddannelsesetid skal lære at udføre det ham betroede Hver hurtigt og rigtigt og i nøje Samarbejde med Kammeraterne. Kun herved kan det fælles Maal naas: i Kamp at tilføje sin Modstander den størst mulige Skade i den kor-test mulige Tid.

Den første Dag, den værnepligtige møder om Bord, faar han anvist sin Plads under „Klart Skib“.

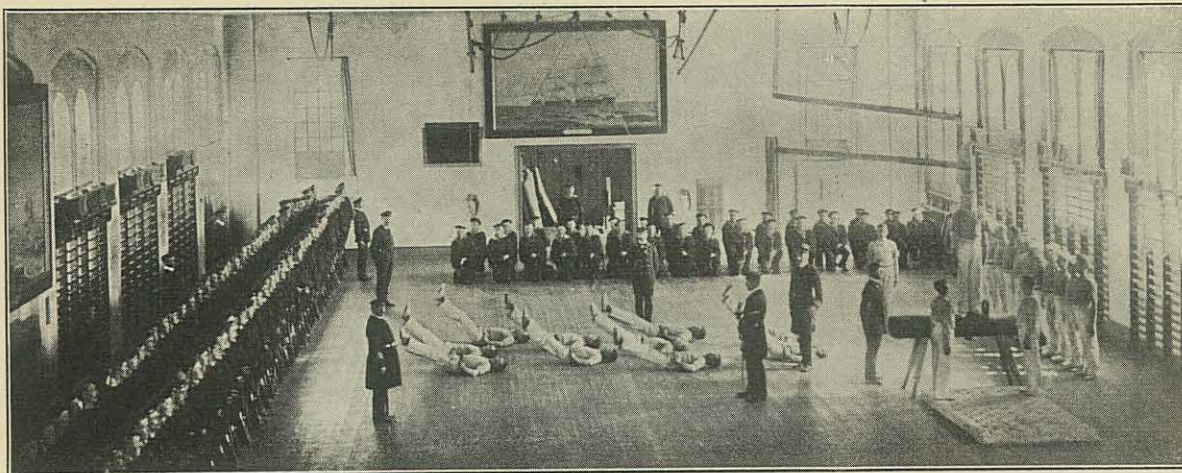
Hver har sit Speciale — som Artillerist, Søminør, Signalgast, Radiotelegrafist, Fyrbøder o.s.v., og der tages straks fat paa Uddannelsen.

Først og fremmest skal man lære Skibet at kende med alle de mange Rum saavel over som under Panserdækket, for at man snarest kan føle sig hjemme om Bord, og derefter lære de alminde-lige militære Pligter samt ved Marcheøvelser, Ekser-cits og forskellig Idræt faa lidt Bøjelighed i de stive Lemmer.

Derfor bliver Skibet den første Maaned ligen-de inde paa Orlogsværftet, hvor der er god Plads til at drive de indledende Øvelser, og hvor man i daarligt Vejr kan ty ind i det store Eksercerhus. Samtidig indøves om Bord Sigte og Aftræk og Hur-tigladning ved Kanonerne.

Det gaar kun smaat i Begyndelsen med Lade-øvelserne, men det er heller ikke let for en enkelt Mand at slæbe af med Projektilet f. Eks. til en 15 cm. Kanon, da det vejer 51 kg. Men han lærer snart Taget, og det er en Fornøjelse at se den Hurtighed, en Kasematbesætning kan drive Kanonbetjeningen op til.

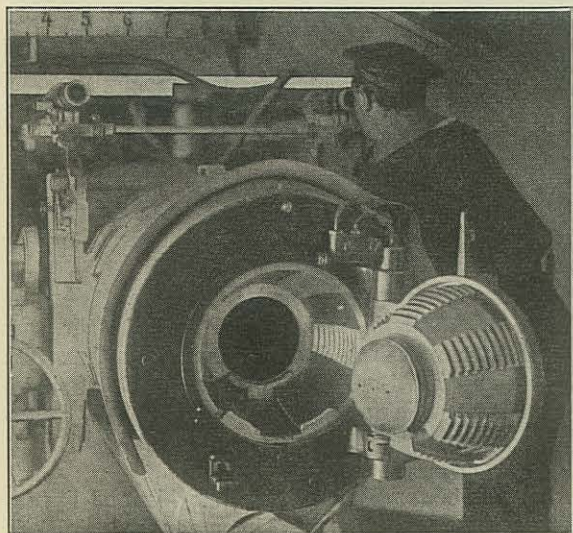
Øvelsen gaar ud paa at lade 15 Gange i Træk i den kortest mulige Tid. Besætningen, der bestaar af 1 Underofficer og 7 Menige i Kasematten og 5 Menige i Magasinet, smider det overflødige Tøj og staar klar til at tage fat. Det er dog ikke selve Kanonen, der anvendes til Hurtigladning, da der vilde gaa for megen Slid paa den, men et kanon-lignende Apparat, der er stillet op ved Siden af.

Eksercerhuset.

Der kommanderes „Begynd“.

1 Mand tager Projektilet, en anden Ladningen fra Elevatoren og løber hen til „Kanon“, hvor Mekanismen er blevet aabnet og et Fængrør isat. Projektilet føres — halvt kastes — ind i „Kano-

15 cm Mekanisme.

nen“, 2 Mand sætter det an, Ladningen føres ind, og Mekanismen lukkes. Nu kan „Skuddet“ afgives, og det falder saa at sige umiddelbart efter, at Mekanismemanden varskoer „Klar“. Sigtet bliver taget mod en Række Prikker paa en Sigteskive, der bevæges op og ned og til Siden, og „Skuddet“ markeres ved en lille Spids, der farer frem og skal ramme den paagældende Prik, hvis Sigtet har været godt. Derefter aabnes Mekanismen, og der lades atter. Paa den Maade har man drevet det op til 12—15 Træffere i Minuttet.

Alle om Bord er glade den Dag, den ensformige Eksercerperiode er forbi, og der kastes los fra Flaadens Leje. Man trænger til lidt Afveksling, og nu staar Skibet Sundet ud og over til en eller

anden Øvelsesplads i de danske Farvande, hvor man rigtig kan tumle sig. En Maaned senere skal man mødes med de andre Skibe i Eskadren, og det gælder nu om at slide i det med Kanon- og Torpedoskydning, Fartøjstjeneste m. m., for at man ikke hver Gang skal blive den sidste under de mange store Fællesøvelser, der forestaar.

Efter en lille Afstikker til en eller anden udenlandsk Havn, hvor Flaget skal vises, kommer den store Dag, da Eskadrechefen hejser sit Flag om Bord i „Olfert Fischer“, og Eskadrelivet begynder.

Kl. 5 om Morgenen lyder Reveillens Toner, blandet med Skibssergentens og de vagthavende Underofficerers kraftige Praj: „Rejs ud af Køjerne overalt.“

Der er kun faa Minutter til at faa Tøjet paa og Køjerne surrede, — og det skal endda være fint gjort, — thi kan de ikke staa for Næstkommanderendes kritiske Blik under Mønstringen, maa man om igen, — og det gaar ud over Fritiden. Men er man passeret denne første Skærsild, styrter man til Ballierne paa Fordækket for at faa et forfriskende Morgenbad, eller hen under Styrtebadet, hvis Temperaturen da tillader det.

Saa gaar man løs paa Morgenmaaltidet med god Appetit, og hvis man skynder sig, kan man endda faa Tid til at knibe en lille Morgenpibe inden Kl. 6, da der pibes til Rengøring overalt.

Skibet skal være rent saavel uden- som inden-

Morgenvask.

bords. Hver Mand har faaet anvist det Rum og den Plads, hvor han skal vaske og pudse, og Overbaadsmanden skal nok vide at holde ham til det, saa at Næstkommanderende ikke kan finde den mindste Plet eller Støvgran at sætte sin Finger paa, naar han Kl. 8 $\frac{1}{2}$ gaar hele Skibet igennem, mens Mandskabet drikker Kaffe. Efter at Folkene har været til Bakseftersyn, kan han melde til Chefen Kl. 9 $\frac{1}{2}$: „Skib og Mandskab er i Orden.“

Nu stirrer alle i Spænding over mod Flagskibet for af dets Signaler at faa at vide, hvad Formiddagen vil byde paa.

„Øvelser efter Skibschefernes nærmere Bestem-

leder Skibets Bevægelser. Da ryger der pludselig et Signal op paa Flagskibet: „Bjærgemærks over Bord“. Man ved, at nu forestaar der en Øvelse i hurtig Bjærgning af en Overbordfalden, men ingen maa træffe Forberedelser. Den vagthavende Officer kan dog ikke dy sig for at skæve ned til Redningsbaadsbesætningen, som han nylig har mønstret, og som altid skal være paa Dækket, men som nu fredelig og intet anende er i Gang med at splidse Wire i Nærheden af Fartøjet.

Saa gaar Signalet ned. Fra hvert Skib kastes et Bjærgemærks i Vandet, Maskinen slaas „Fuld Kraft Bak“, og Roret lægges haardt i Borde, for at

Rengøring.

melser“, lyder det, og i samme Øjeblik høres Baadsmandspibernes Skingren: „Træd an til fritstaaende Øvelser“. Det er den sædvanlige Morgenmotion paa et Kvarterstid, der giver Varme i Kroppen, og den efterfølges som Regel af Kanon- eller Haandvaabeneksercits.

Imidlertid forkynder Slagene paa Gongonen, at der skal lukkes vandtæt overalt. Alle Vriderne paa Døre og Luger drejes for, saa at Skibet deles i en Mængde vandtætte Rum, hvoraf et eller flere kan fyldes med Vand, uden at Skibet synker. Det er en Sikkerhedsforanstaltning, som altid foretages, naar der evoleres, d. v. s. afholdes Øvelse i at indtage de forskellige Marche- og Kampformationer med Skibene, der manøvrerer saa tæt op ad hinanden, at det mindste Uheld kan foraarsage Kollision. Chefen og Officererne er paa Broen og

„den Overbordfaldne“ ikke skal slire langs Skibetsiden og blive slaaet af Skruebladene. Den vagthavende Officer kommanderer: „Fald paa Redningsbaaden“, og Besætningen springer op i Fartøjet. „Fir af!“ Baaden fires ned til lidt over Vandet, og endnu mens der er Fart paa Skibet, lyder det: „Lad gaa!“ Slippeapparatet, der betjenes af Fartøjsunderofficeren, slaas fra, og Baaden falder i Vandet, der sprøjter højt i Vejret. Nu hales der ud paa Aarerne — det gælder jo Liv eller Død for den overbordfaldne under virkelige Forhold, og i Øjeblikket om at blive den første af Skibene. En Mand er entret op i Agtermasten og viser med et Flag ud i den Retning, Fartøjet skal ro, for at faa fat i Bjærgemærset. Nu har de naaet det! — godt 1 $\frac{1}{2}$ Minut efter, at Signalet blev halet ned. Der roes tilbage til Skibet, der har manøvreret for

Fritstaaende Øvelser.

at lægge sig saa gunstigt som muligt for at faa Fartøjet hejst. Hurtig hugges Taljerne. „Hejs!“ kommanderes der, og som den første af alle Skibene hejser man Signalet: „Den Kommanderendes Ordre er udført“, smaa 3 Minutter efter at Ordren blev givet.

Evolutionerne fortsættes og Kl. 11¹/₂ blæses: „Det Hele tilbage“. Alle Øvelser ophører, Middagsmaden bakked op, og Mandskabet faar nu den haardt tiltrængte Hvile i Middagsstunden, i hvilken Tid det ikke bør forstyrres, uden at det er strengt nødvendigt, men ved en Siesta paa Banjerne eller paa Fordækket samle Kræfter til Eftermiddagen.

Thi Gang skal der være i det i Øvelsestiden, og naar det Kl. 2 lyder „Fald paa alle Fartøjerne“, skal de rasle i Vandet i Løbet af faa Sekunder, og Mandskabet straks være klar ved Aarene. Saa holdes der Røøvelser, og senere sættes Sejl og sejles Kapsejlad, medens de faa, der er tilbage i Skibet — bl. a. Hovmester og Kok forude — diskuterer, hvem der har de bedste Chancer for at vinde de ret store Præmier, som Ministeriet til Opmuntring udsætter for Vinderne ved de afsluttende Kapsejladser og Kaproninger i Eskadren.

Undertiden sættes Landgangskompaniet i Land og marcherer med Fane og klingende Spil hen ad Landevejen, eller Brandkorpset indøver „Brand i Land“, en Øvelse, der ikke saa sjældent har vist sin Betydning under virkelige Forhold, idet den gode Assistance fra Marinens Skibe under Ildebrande rundt om i Landet ofte er blevet paaskønnet.

Skydeøvelserne er dog ganske naturligt dem, der lægger mest Beslag paa Eskadrens Tid, saavel Dag som Nat. Først skydes der med Instruktionskanoner — smaa Kanoner, der sættes inden i de store, for ikke at slide paa disse — og derefter

gaar man over til Skarpskydning. De afsluttende Fægtningsskydninger med det svære og mellem-svære Skyts afholdes dels mod en fast Skive, der er bygget paa Tunø Knob, dels mod en Skive, der slæbes af et andet Skib. Der blæses „Klart Skib“, og alt gøres klart som til Kamp. Chefen er i Kommandotaarnet eller paa Broen, den ledende Artilleriofficer paa sin Kommandostation, hvorfra han har Forbindelse med alle Kanonerne. Hver Mand er paa Plads ved Kanonerne, i Magasinerne, ved Afstandsmaalene, i Maskinen og paa Fyrpladsen. Skibet gaar „Fuld Kraft“, — da kommer Ordren: „Begynd Angrebet“, og et Øjeblik efter gennemrystes det svære Skrog af Kanonerne Torden. Afstanden til Skiven er c. 6000 m., og der affyres først nogle enkelte Skud til Indskydning. Der gaar nogle spændende Sekunder, før man ser Nedslaget, saa ændrer Artilleriofficeren hurtigt gennem de elektriske Meddelelsesmidler Opsatsens Indstilling, og paany brager Skuddene — nu er det godt! — „Alt Skyts begynd Skydning!“ hvorpaa alle Kanonerne falder i med et øredøvende

Bulder. Elevatorerne farer op og ned med Ammunition, der lades hurtigt og præcist, og Skytterne følger Maalet i de skarpe Sigtekikkerter og holder nøjagtigt Sigte paa Maalets Vandlinie, foran og bagved hvilken man efterhaanden ser alle Nedslagene vande, — Træfningen er god! — en Fryd for en Artillerist! — en Fryd for hele Skibet! Thi det ved enhver: under virkelige Forhold gælder det

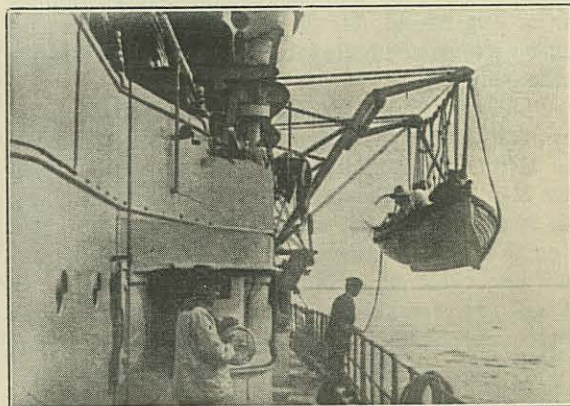

Hugning.

her mere end noget andet Sted at slaa først og slaa haardest.

Det er nok Fredsøvelse, men alle ombord ved, at Virkeligheden kan komme, inden man aner det.

Den bedste Skarpskydning i Eskadren bliver, naar Resultatet er over et vist fastsat Minimum, belønnet ved, at Skibet af Eskadrechefen faar overrakt et Sølvskjold, der anbringes paa en Hæders-

Redningsbaaden affires.

Middagsstund.

plads ombord; Artilleriofficeren faar et mindre Skjold. Kanonbesætningerne bedømmes ved en

For at indøve denne Face af Krigsførelsen opløses Eskadren, naar Mørket falder paa, i Ven og Fjende: De store Skibe kontra Torpedobaadsflotillen.

I Kystforsvarsskibene gaas der Vagt efter Aarvaagenhedsrullen, d.v.s. Halvdelen af Besætningen er paa Post, Halvdelen hviler sig. Alle Lys er blændede, Lanterner føres ikke; Mandskabet er fordelt som Udkigge langs Lønningen og spejder ud i Mørket efter de sorte Uhyrer, Torpedobaadene. Besætningerne til det lette Antitorpedobaadsskyts paa Overbygningen og til det mellemsvære Skyts i Kasematterne staar klar. — Alt er stille ombord. Det gælder jo om at benytte Natten til at slippe uset gennem Farvandet.

Krydserne, der gaar forude og ude til Siderne, sender deres beroligende Blink ind mod Hovedstyrken, — endnu ses intet mistænkeligt. Da hører

Kapsejlds.

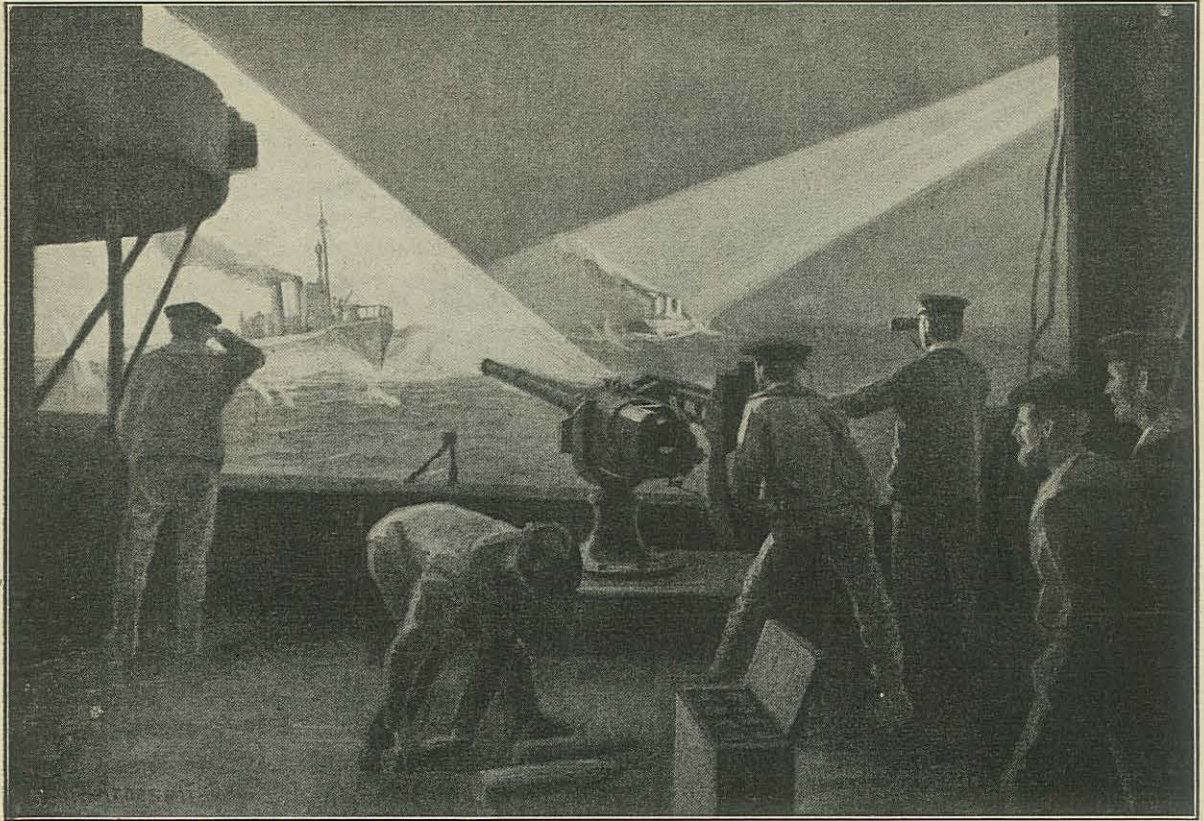
særlig Præmieskydning, og den bedste i hvert Skib samt Nr. 1 i hele Eskadren faar tildelt Pengepræmier.

man pludselig en Udkig raabe: „Torpedobaad forude om Styrbord!“ Projektørerne afdækkes, Lys-

Vore Skibe vil ikke komme i Kamp med Stormagternes store Dreadnoughter, thi disse vil ikke kunne færdes frit i vore vanskelige Farvande, saalænge vi har Undervandsbaade, Torpedobaade og Miner. Men vi gør alt, hvad der staar i vor Magt, for at udvikle Ildvirkningen af vore Kystforsvarsskibe, for at de kan være i Stand til at udfylde deres Hovedopgave: at være det artilleristiske Rygstød for vore Torpedobaade og yde dem den Støtte og Beskyttelse, som er nødvendig, for at de om Dagen i Nærheden af deres Operationsfelt kan faa Fred for Fjendens Krydsere og Jagere og være i deres fulde Vigueur, naar de om Natten skal bryde ud og falde over Fjenden.

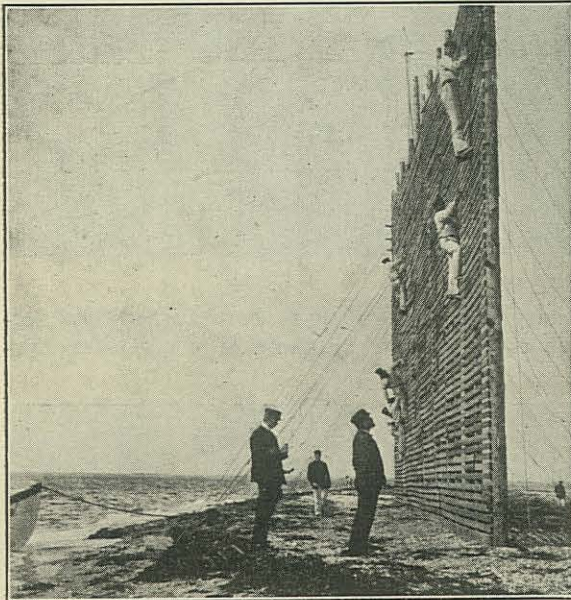
Roning.

Torpedobaadsangreb.

keglerne spille hen langs Havets Overflade, og i det fjerneste Skær ses flere Torpedobaade, der med

Skum for Boven med fuld Fart søger ind mod Skibet. Det gælder om at standse dem, inden de naar ind paa Torpedoskuds-Afstand. Der er ikke lang Tid — $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Minut — „Begynd Skydning!“ og nu hagler det ned med Projektiler. De Kanoner, der beskyder samme Baad, benytter samme Opsatsafstand og lægger et Bælte af Projektiler foran Torpedobaaden, som den skal igennem, om den vil ind og skyde sine Torpedoer af. Skulde den slippe uskadt igennem det første Bælte, foretages der ved Kanonerne et Spring paa 200 m. ned med Opsatsen, og atter lægges der en Staalmur af Nedslag paa Baadens Vej; Brisantgranaternes Virkning er frygtelig, — rammes den blot een Gang, er den sandsynligvis ukampdygtig. Men selv om 3—4 af Baadene ødelægges, slipper maaske den 5. og 6. ind og affyrer sit dræbende Torpedoskud.

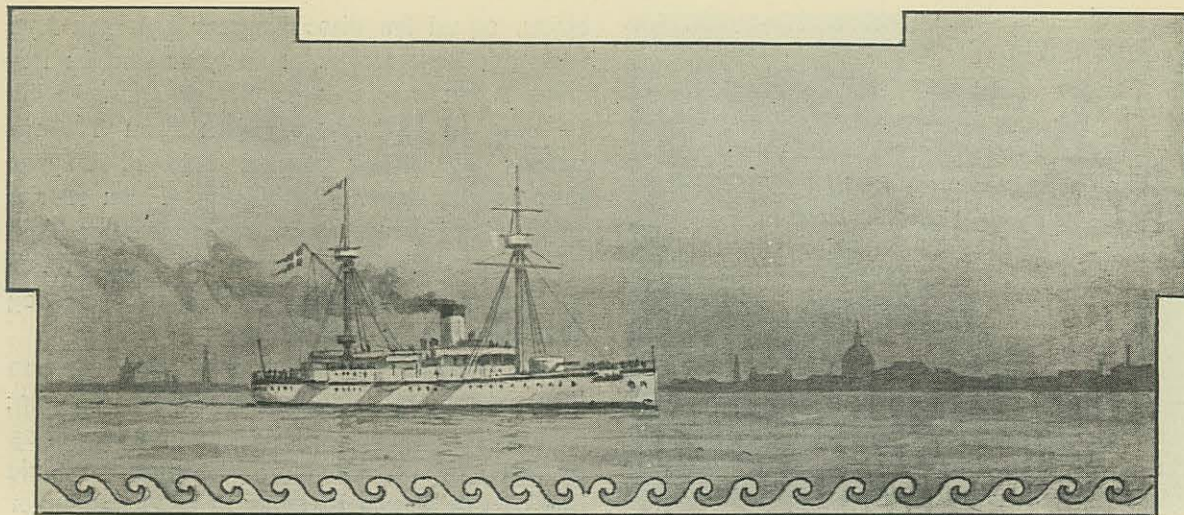

Skydeskiven paa Tunø repareres.

Selvfølgelig er det under Fredsøvelse „blind Skydning“; Torpedobaadene forsvinder efter Angrebet atter i Mørket, og Kystforsvarsskibet damper videre til en sikker Havn. Men i Krigstid vil en af Parterne blive paa Valpladsen, og da vil man vist helst være om Bord hos den, der har Personel og Materiel i Orden og er vel indøvet i Fredens Tid.

Gyldenkrone og Ewald.

NOGLE MINDER FRA VALKYRIENS TOGT TIL ØSTASIEN

Et Væld af Lys, — et Hav af blinkende Straaler, der giver Genskin af en glødende Sol, — lette Bølger, der bryder Lyset som fra funkende Diamanter i Bruset omkring Stævnen af en hvidmalet Orlogsmænd, der for fuld Fart stevner hen over et dybblaat Hav!

Den smukke hvidmalede Orlogsmænd er Krydserkorvetten „Valkyrien“ paa Vej til Indiens fjerne Kyster.

Daværende Kommandør, H. K. H. Prins Valdemar er Chef, og hver Mand ombord er gennemtrængt af Ønsket om med Ære at vise vort gamle danske Flag i fjerne Lande, hvor Dannebrog ikke siden Steen Billes Dage har varet fra en Orlogsmænd.

Det er godt og vel et Tiaar siden, at „Valkyrien“ under Prins Valdemars Befaling foretog sit bekendte Togt til østasiatiske Farvande, og det kan vel nu siges, at Udbyttet af Togtet blev, at der blev slaaet til Lyd for Danmark udenfor Landets Grænser, og at Blikket rettedes udad i en Tid, hvor indre Begivenheder næsten udelukkende lagde Beslag paa den offentlige Opmærksomhed i Danmark.

Mange Minder dukker op — Minder om alvorlige Arbejder og Minder om glade Fester.

Forfatteren af disse Linier deltog i Togtet som ganske ung, nybagt Sekondløjtnant, saa det er jo forstaaeligt nok, at hans Minder hovedsagtelig staar i Forbindelse med straalende

Fester og lykkelige Solskinsmennesker, med Orientens Farvepragt og brogede muntre Folkeliv — med alt, hvad der fængsler et ungt og modtageligt Sind. — Men han var dog ogsaa Vidne til nogle af de alvorlige Stunder, hvor der lagdes Planer, og hvor Prins Valdemar konfererede med forskellige fremragende Mænd, der deltog i Togtet, dels ombord i „Valkyrien“, dels i Østasiatisk Kompagnis Damper „Annam“.

En Efteraarsdag 1899 glider „Valkyrien“ ud af Flaadens Leje, skinnende hvid og vel udhalet. — Prinsesse Marie kommer ombord og tager Afsked med Prins Valdemar; — saa drejer Skruerne rundt og fører os mod Syd. Havet bliver efterhaanden dybere blaat, — Solens Skær mere gyldent og Huden brændt mere og mere mørk. En tidlig Morgenstund, medens der spules paa Dagvagten, passerer vi Herkules-Støtterne, — vi er i Middelhavet.

En herlig Sejlads! — Endog vor fælles gode Ven Svedstrup*, der boede i Nærheden af Maskinen, og som kun vanskeligt kunde vænne sig til Larmen, nyder Tilværelsen i fulde Drag.

En skønne Dag sejler vi ind i Maltas rummelige Havn, og Prins Valdemar manøvrerer „Valkyrien“ ind mellem de der opankrede engelske Panserkolosser med en Dristighed, som vækker de engelske Skibschefers Beundring.

*) Forfatteren E. Alex. Svedstrup, der gjorde Turen med til Japan.

Ceylon Chiefs.

Vi kommer forbi Port Said, hvor der netop er Fest i Anledning af Afsløringen af en Statue for Suez-Kanalens geniale Bygmester Lesseps, — og hvor vi iøvrigt faar Lejlighed til at stifte personligt Bekendtskab med den af os alle frygtede armeniske og græske „Forretningsdygtighed“.

Vi sejler gennem Verdens ottende Underværk, Suezkanalen, hvor langbenede Flamingoer spankulerer omkring i Ørkensandet langs Bredderne, og kommer ud i det røde Havs lunkne Vande. Styrtebadet bliver det mest eftertragtede Sted i Skibet, og skønt Temperaturen af Vandet er omtrent som af et varmt Bad hjemme, saa virker det dog i Øjeblikket forfriskende. Tonen er her — tildels vel paa Grund af Paaklædningen — noget civil, og Prins Valdemar bliver en Midnatsstund i Mørket tituleret med et: „Naa, hvordan skær'en, Kammerat!“ af en Fyrbøder, der ikke kender Chefen i Badetøfler. —

Inde over Arabiens Ørkener og i Retning af det hellige Bjerg Sinai ligger tunge sorte Uvejrs-

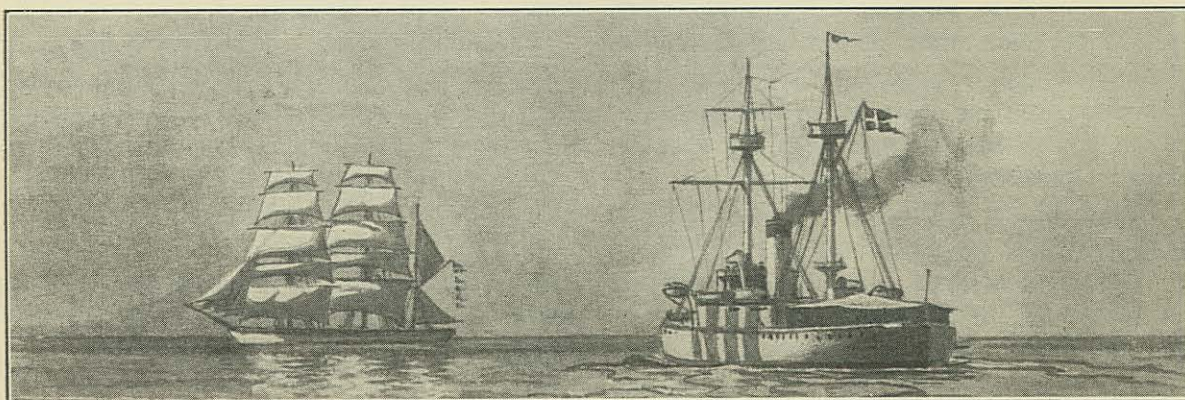
skyer, og ud fra disse flammer Lyn paa Lyn i saa tæt Rækkefølge, at de lyser som en Ildstøtte i den mørke Nat. Alt er ganske stille — ikke en Lyd høres, ingen fjern Tordenrullen; der hviler som et Tryk af Uhygge over os alle under Paavirkning af den stærke Elektricitet i Atmosfæren. Agterude lyser Morilden, og Skruevandet tegner sig som en Ildkaskade, hvor det syder og bruser og bobler, og Vand blander sig med Ild.

En Uges Tid før Jul er vi en stille, solvarm Dag i det indiske Ocean paa Vej til Colombo; — intet levende er i Sigte; — da hæver sig op af den gyldent skinnende Horisont de hvide Sejl og den slanke Rejsning af et Barkskib for fulde Sejl. Flaget kommer op til Hilsen — det er Dannebrog's rød-hvide Dug. Nu kommer tillige Signalet: „Barkskibet Thor af Fanø ønsker lykkelig Rejse,“ og vi sender: „Tak i lige Maade“ til Svar.

Det var en ganske ejendommelig Følelse, der besjælede os ved det sjældne Møde med et dansk Sejlskib i disse fjerne Himmelstrøg, hvor det gamle ostindiske Kompagnis Kinafarere for et hundrede Aar siden hentede store Rigdomme hjem til Danmark.

Handelen er nu vakt til nyt Liv ved det østasiatiske Kompagni og Ø. K.'s moderne Dampere møder vi overalt; men af Sejlskibene er der kun nogle faa Fanøbarker tilbage; beklageligt nok, at disse smukke Skibe har Vanskelighed ved at klare sig i Konkurrencen med Dampskibene, saa at den Tid vil komme, hvor Sømandslivet bliver helt berøvet det Skær af Romantik, som Sejlskibene giver det.

Nogle Dage senere passerer vi tæt forbi Danmarks sidste ostindiske Besiddelse, den lille Øgruppe Nicobarerne, som vi i 1856 gav Afkald paa, og som i 1869 blev besat af Eng-

lænderne. Vi ser i Afstand yppige Palmeskove derinde, men der er Korallrev omkring Øerne, der hindrer os i at komme nær ind. Maaske vi nu kunde have haft Fordel af at besidde disse Øer, der ligger tæt ved den almindelige Dampskibsroute til Ostindien. Der er næppe Tvivl om, at Danmark bør og kan faa Andel i de store Værdier, der skabes af Tropernes yppige Vegetation, og det er et Held for Landet, at der findes Mænd med Indsigt og Dygtighed til at føre an paa dette Omraade.

Colombo — Singapore — Saigon — Bangkok, — Minder fra store, rige Byer midt i en overdaadig Vegetation og med tropisk Temperatur; — Byer, som forener Vestens Kulturliv og rastløse Higen efter Penge med Østerlandenes halvdrømmende Naturtilværelse.

Vi nyder Naturens storslaaede Sceneri og det ejendommelige Folkeliv, spadserer i „Paradisets Have“ højt oppe i det indre af Ceylons Bjerge og i Singapores botaniske Have og kører i Rickshaw trukne af Kineserkulier eller i Oksekærrer, hvor Singhaleserkusken bider Oksen i Halen for at ans pore den. En og anden Naturelsker lejer en Sampan* og sejler op ad Floden ind i det ukendte — ind i det hemmelighedsfulde Djunglekrat, hvor Lianer danner Løvtag, og Tigres fjerne Brummen lyder gennem den stille Nat, medens lysende Ildfluer tegner sig som Stjernes kud igennem Mørket.

I Singapore fejrer vi Julen med ægte dansk Julestemning og Glæde over mange smukke Gaver, deriblandt fra Prinsesse Marie, som fulgte Togtet og enhver af os Deltagere med en Interesse, der vilde have forøget Prinsessens Popularitet, dersom den ikke i Forvejen havde været saa stor, som den kunde blive.

Fra Bangkok mindes jeg det smukke Slot, som Prins Valdemar med Følge beboede, og hvor man befandt sig som Aladdin i Tusind og een Nat og end ikke behøvede at gnide paa Lampen for at faa ethvert af sine Ønsker opfyldt.

Her holdtes en Række glimrende Fester, og det var for enhver dansk en Glæde at mærke det gode Omdømme, vor Nation havde, først og fremmest hos den nu afdøde Kong Chululongkorn.

Vi har været i Kina og er komne til Morgenrødens Rige. Den opgaende Sols Straaler ly-

Bangkok.

ser paa Fuyi-jama, Japanesernes hellige Bjerg. Kirsebærtræerne blomstrer og fylder Luften med en sød Vellugt, som Aftenvinden fører ud over Havet til „Valkyrien“, medens vi sejler fra Jokohama til Kobe og Nagasaki og kommer gennem den maleriske Indlandssø med utallige Skær og Smaaøer, som prydes af rødakerede Tempelbuer i grønne Lunde. — Vi passerer det moderne Japans store Kampskibsflaade, Admiral Togos senere saa berømte Skibe.

Prins Valdemar med sit Følge rejser til Tokio paa Besøg hos Mikadoen; — andre rejser Landet igennem og beundrer dets herlige Natur og mærkelige Folk, i hvis Karakter Dødsforagt og tilsyneladende Kulde og Ufølsomhed er forenet med en stærkt udviklet Sans for Farver og Naturskønhed.

I Nikko ved Enden af en lang Allé af højtidelige Kryptomenier ligger Skogunernes Gravsted, — en rødakeret Bro fører over en brusende Elv, og her hviler Hans Majestæt, den henfarne Hersker.

Gaar man derfra ned ved Floden til et lille venligt Thehus, møder man Madame Chrysantème — Japans yndefulde, venligt smilende Kvinde — den lille Mousmée paa høje Tøfler og i Kimono med stærke, muntre Farver. Der kan den trætte Vandringsmand hvile ud, og et venligt *Sayo-nara* — Lev vel — følger ham den næste Dag videre paa Rejsen.

Mod den lyse Tropehimmel tegner sig Silhuetter af Palmelunde, og en hed Landvind aander os imøde, — al Tropernes tunge, sansebedøvende Blomsterduft, — medens „Valkyrien“ passerer Ækvator og nærmer sig Juvelen blandt de hollandske ostindiske Øer, den frugtbare Java.

Prins Valdemar rejser op til Buitenzorg

*) Fladbundet Baad, undertiden forsynet med et Dækshus.

(Sorgenfri) paa Besøg hos Generalguvernøren, og vi viser atter vort Flag til Glæde og Gavn for vore Landsmænd i Udlandet og knytter Forbindelser, der kan føre friske Impulser og nye Fortjenstmuligheder til Hjemlandet.

Nu sættes Kursen hjemover. Det røde Hav er desværre ikke bleven behageligere siden sidst, den samme tunge Ørkenluft slaar os imøde; men efter nogle Ugers Forløb er vi igennem Suezkanalen, og festlige Dage kommer med Ophold i Piræus og Besøg hos Kong Georg og i Sudabugten paa Kreta, hvor Prins Georg kommer ombord.

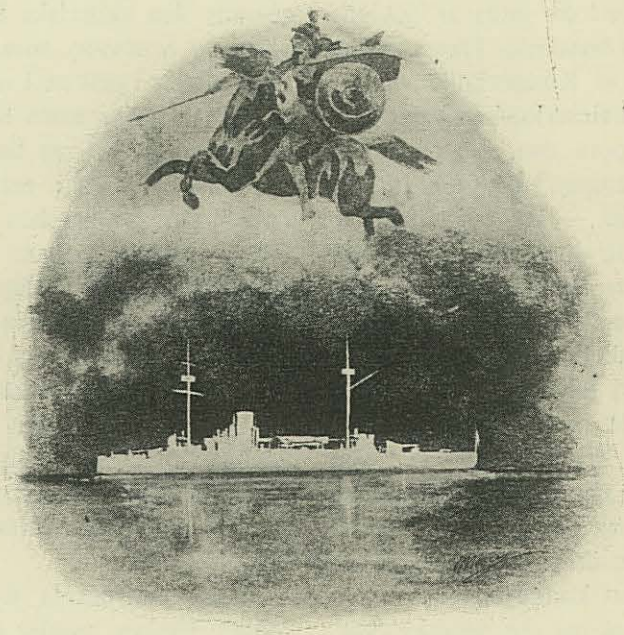
Og endelig — Hjemkomsten! — En straa-

lende smuk Sommerdag sejler vi fra Hornbæk forbi Kronborg. Dannebrog vajer overalt paa de hvide Villaer mellem grønne Træer og byder „Valkyrien“ en hjertelig Velkomst efter dens fredelige Erobringstogt.

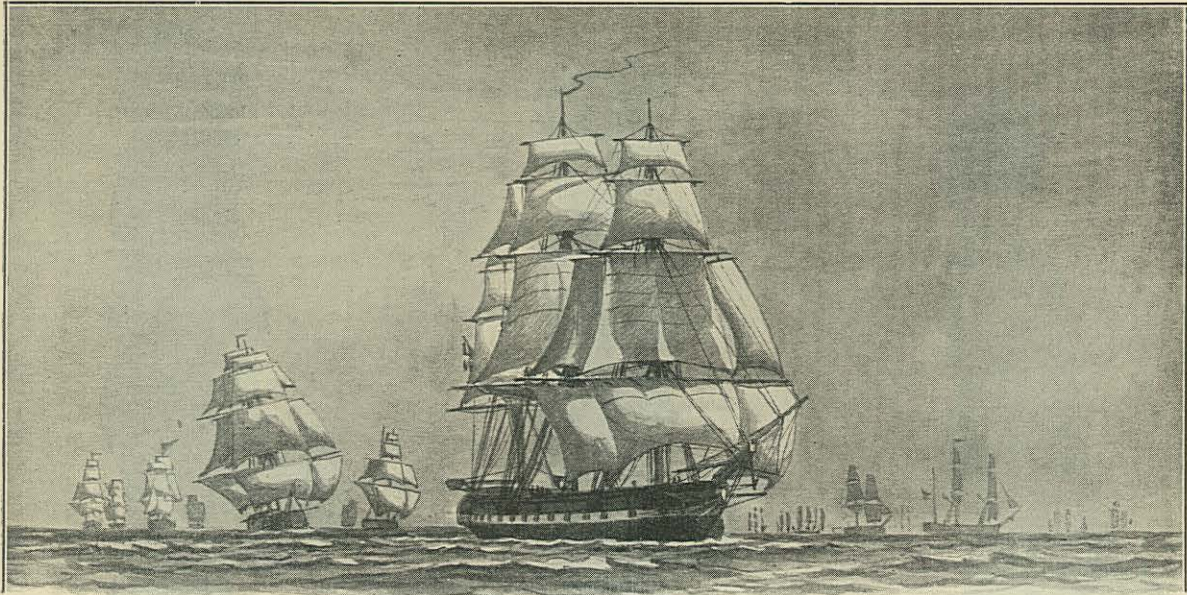
Landets alderstegne Konge, Christian IX, kommer ombord for at ønske sin Søn Velkommen hjem og fastslaa Togtets Betydning. Til Slut det højtidelige Øjeblik, da Prins Valdemar stryger sin Vimpel!

Forbi var „Valkyrien“s Togt, rigt paa Begivenheder og uforglemmeligt for enhver, der deltog deri.

Alf Trolle.

Tegning af Hds. Kgl. Højhed Prinsesse Marie.

„Hvide Ørn“ med Konvoy.

„HVIDE ØRN“ OG BEDSTEMODERS DRØM

Foran mig ligger et gammelt, stærkt gulnet Brev, bærende følgende Udskrift:

A Madame
Madame H. E. Meyer.

Copenhagen.

Boende paa Hjørnet af Adelgaden og Timiansgaden No. 14 i de nye Boder.

Det blev fundet i min Bedstemoders Brevtaske sammen med nogle faa Dokumenter og var det eneste Brev, hun havde opbevaret. Det er dateret: Fregatten „Hvide Ørn“ til Ankers paa Malaga Bay d. 17. August 1799.

Brevet er skrevet af min Bedstefader, Skibets Næstkommanderende, Premierløjtnant Jacob Meyer. Indholdet er rent personligt, men ingen Sømand eller Sømands Hustru vil uden at røres kunne læse de jævne Udtryk for den inderligste Kærlighed til en ung Hustru og tre smaa Drengede derhjemme i det lave Hus paa Hjørnet af Adelgaden og Timiansgaden i de nye Boder. Hver af Drengene har sit Kæle navn, Jacob kaldes Japan, Mathias hedder Thiis, og Johan Anton, der er født efter Faderens Afrejse, Sønnen, som denne aldrig har set og aldrig vil faa at se, har han givet Navnet Barbaresken til Ære for Søøverstaterne, der havde spillet saa stor en Rolle i Fregattens Liv.

Alle ombord længes efter at komme hjem, og de har haft en stor Skuffelse. Herom staar

der i Brevet: „Kaas*) har faaet Tilladelse til at rejse hjem, men baade han og vi stode saa sikkert paa, at det vilde blive med Ørnen at bestyrtedes over det modsatte. Der skal dog have været meget ventileret om at vi skulde hjem, men nu, det er ikke lykkeds. Kaas vil troe at det ganske vist vil blive af til Foraaret, og jeg derimod vil troe, at det for Pokker maa blive af engang, at de dog ikke vil lade os blive her 100 Aar.“

Det var ikke nogen lykkelig Spaadom. De kom til at blive der de 100 Aar — og lidt til.

„Hvide Ørn“ var den sidste i en Række Fregatter af dette Navn, der første Gang bares af Tordenskjolds berømte Skib. Nu omstunder vilde man have kaldt den en Korvet, da den ikke havde Kanoner paa Skanse og Bak, men Da tiden brugte Benævnelsen Fregat om den Klasse Skibe. Den førte 24 Kanoner paa Batteriet og havde en Besætning paa 180 Mand. Den var ganske nybygget og var paa sit første Togt. I Slutningen af 1798 var den kommet ind i Middelhavet for at underlægges Steen Billes Eskadre, og den havde haft uafbrudt stræng Tjeneste. Stadig Konvoyering af Handelsskibe, idelige Vanskeligheder med de krigsførende Magters Krigsskibe, med Kapere og Sørovere og ikke mindst et langt Ophold om Efteraaret udfor Algier havde slidt paa Besætningens Kræfter. Eskadrechefen, som selv var der ombord,

*) Fregattens Chef.

Barbaresken.

Thiis.

Japan.

har vidnet om, hvor tappert „Hvide Ørn“ holdt ud i November Maaned paa Algier Rhed med Paalandsstorme, drivende hver Dag lidt, uaget den havde 3 Ankere i Bund, og med den hyggelige Udsigt for de Ombordværende til, at Fregatten kunde gaa paa Land, og de selv, hvis det da lykkedes dem at redde sig gennem Braad og Brænding, falde som Ofre for Maurers og Kabyleres Yagataner. Intet Under at de længtes hjem.

Den 26. December 1799 afsejlede „Hvide Ørn“ fra Livorno med en Konvoy af 17 Handelskibe, som den skulde ledsage vesterefter og Strædet ud. Chefen, Kaptajnløjtnant Kaas, havde paa Grund af Sygdom maattet rejse hjem og var bleven efterfulgt af Kaptajnløjtnant v. Osten.

Inden jeg gaar over til at berette om min Bedstemoders mærkelige Drøm, skal jeg først fortælle lidt om de to Kvinder, paa hvis Sundhed og Sanddrighed Begivenhedens Betydning beror.

Det maa da først siges, at min Bedstemoder efter alle Vidnesbyrd at dømmes var en ualmindelig frisk, sund og djærv Natur, fri for al Sygelighed og Sentimentalitet. Hun var tillige meget smuk, men det kommer ikke denne Sag ved.

Et enkelt Træk er opbevaret om hende, tilmed et helt lille Tidsbillede. Hendes Pigenavn var Eleonora Henninguette Gether, og hun havde en gammel Onkel, en højtstaaende Officer. Det var en meget gammel Onkel; thi dengang fandtes ingen Aldersgrænse, saa Folk kunde faa Lov til at staa til Tjeneste helt op i Oldingealderen. En Dag kom hun med rask Fart ned gennem Store Kongensgade og indhentede samme Onkel, som listede af Sted i fuld Gala. Fornøjet gav hun ham et Slag paa Skulderen og raabte: „God Morgen, Onkel!“ Men — o Rædsel — Slaget var for stærkt for den gamle Kriger, og der laa han i den dybe Rendesten med Sabel og det Hele.

Heller ikke hendes Søster — Tante Stine —

Eleonora Meyer
f. Gether.

Tante Stine.

var anlagt for det overspændte. Naar Folk undrede sig over, at hun turde gaa alene hjem efter Mørkets Frembrud, svarede hun: „Aa, naar saadan et Mandfolk kommer og tiltaler mig, ser jeg ham blot lige ind i Ansigtet og siger: „Gaa, Bæst!“ Saa driver han straks af.“ — Det smager af Nyboder og Saltvand.

Tante Stine var ikke smuk, men hun var resolut. Det hændte engang, da Drengene var blevne lidt større, at Japan og Thiis besluttede at „rise op“ Fastelavns Mandag. Tante Stine anede imidlertid Uraad og var tidligt paa Benene. Hun og den yngste Dreng sov i et lille Kvistkammer i Gavlen. Til denne satte de to større Drengene en Stige og kravlede op i Aldersorden. Men i samme Øjeblik, det første Ansigt viste sig ved Vinduet — snappede Tante Stine Barbaresken op af Sengen og anbragte en vis, unævnelig Del af hans unge Legeme ganske bar paa Ruden, hvilket havde til Følge, at Japan med et Vræl faldt i Hovedet paa Thiis og begge to ned af Stigen.

Det var Natten mellem den 29. og 30. December 1799, at min Bedstemoder pludselig fo'r op af Søvn med et Skrig og greb sin Søster haardt i Armen. „Stine, Stine!“ raabte hun, „jeg har set Jacob. Der er sket en Ulykke. Han stod ved Hovedenden af min Seng, og Vandet strømmede af ham. Jeg raabte til ham: „Men Jacob, hvordan er det, Du ser ud?“ Men

han saa blot paa mig med bedrøvede Øjne, og saa vaagnede jeg.“

I den samme Nat forsvandt Fregatten „Hvide Ørn“ spørløst.

Kaptajnerne paa to danske Skibe, som havde været under dens Konvoy, har forklaret, at de Natten mellem den 29. og 30. December paa 40° N. B. og 18 Mil vest for Corsica havde haft en haard Storm, under hvilken de var bleven skilte fra Fregatten. Dagen efter var 7 Koffardskibe atter samlede, men saa intet til „Hvide Ørn“. De holdt da af i Haab om at træffe den i Læ, men forgæves.

Alle Skibene af Konvojen kom efterhaanden lykkelig til deres Bestemmelsessteder. Kun Fregatten var og blev forsvunden.

Der har været fremsat mange Gisninger for at forklare, hvorledes Ulykken kan være sket, men ingen af dem synes helt skikket til at løse Gaaden. Sømandens store Grav har for bestandig gemt ikke blot det smukke Skib og dets udmærkede Besætning, men ogsaa Hemmeligheden ved deres Forsvinden.

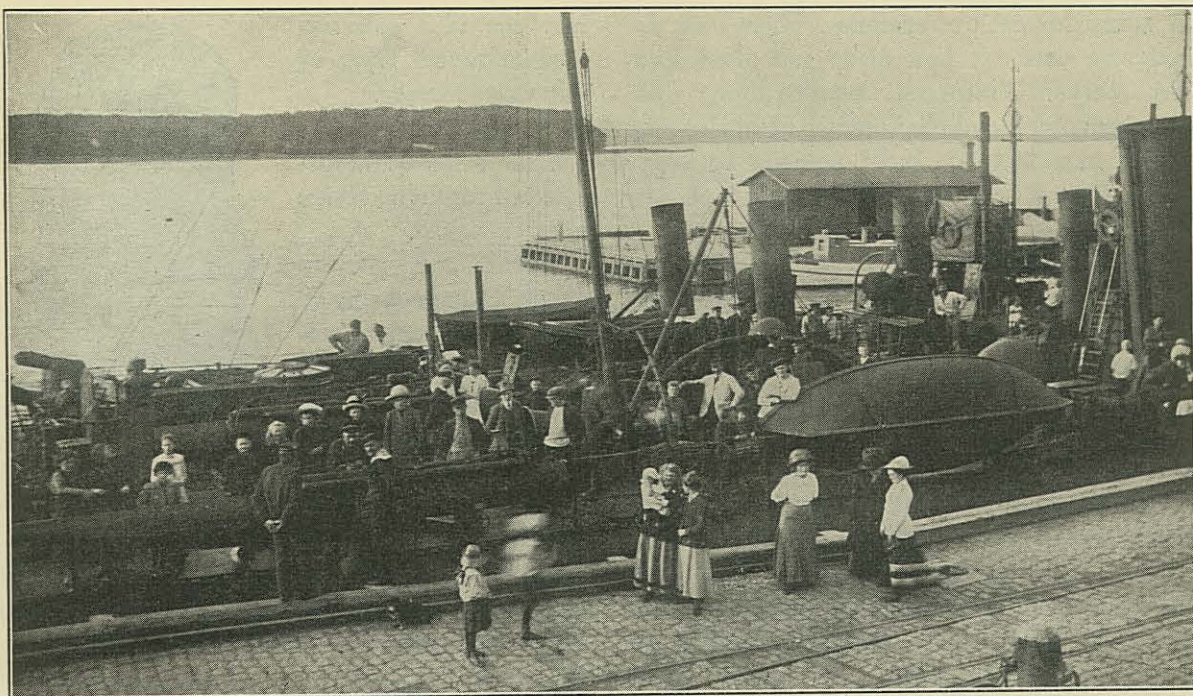
Og ligesaa gaadefuld er Bedstemoders Drøm.

Premierløjtnant
Jacob Meyer.

Johan Meyer.

Torpedobaade i Havn.

TORPEDOBAADSANGREB

Der var Røre i den lille Provinshavn. Næsten hele Bolværkspladsen var optaget af den danske Torpedobaadsflotille, der Natten forinden havde afsøgt en Del af Østersøen for at rette Angreb mod Panserskibene, som vilde benytte Nattens Mørke til usete at bane sig Vej til Udslibningsstedet for de medførte Tropper.

Bysbørnene var tidligt paa Benene og saa undrende paa disse sorte Uhyrer, der laa her med respektindgydende Alvor, lig Katten med tilbagetrukne Klør. — Alt var stille om Bord, kun enkelte Skildvagter vaagede med dragen Sabel over det kostbare Gods og Kammeraternes Liv og haardt tiltrængte Søvn. — Ved Daggry var de komne ind, alle ombord med en salt Smag paa Læberne fra Østersøens fraadigt skummende Vande, og med en sviende Fornemmelse i Øjnene, trætte som de var efter mange Timers forgæves Stirren ud i den mørke Nat. Maskinerne havde gjort de sidste Omdrejninger, Baadene var i sikker Havn, og næsten momentant slappedes alle Muskler og Nerver i Bevidstheden om, at man om faa Øjeblikke skulde sove de retfærdiges Søvn.

Henad Formiddagen gaar Arbejdet atter sin vante Gang; enhver er i Aktivitet, Baadene spules, Maskiner og Torpedoer efterses, og alt gøres i Orden klar til næste Nat. Signalet til Skaf-

ning lyder, og under Indtagelsen af det lukullisk tillavede Middagsmaaltid diskuteres ivrigt den sidste Nats Hændelser.

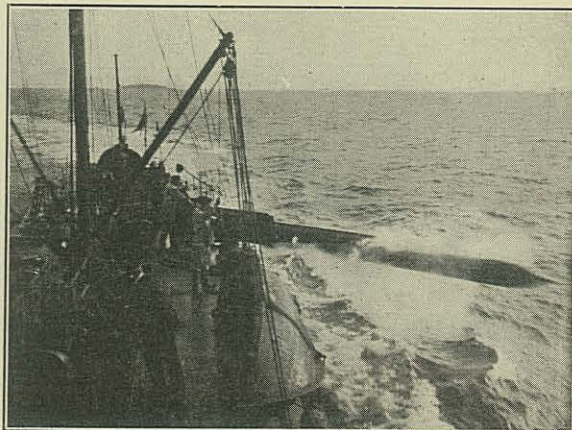
Det nærmer sig Solnedgang; Flotillechefen, der har faaet Underretning om Fjendens Bevægelser, har just haft alle Baadenes Chefer sammenkaldt til Raadslagning, ved hvilken detaljerede Angrebsplaner for den følgende Nat er blevne drøftede, og Ordre gives til hurtig Opfyring. Som en Løbeild gaar Ordren fra Baad til Baad, og Matrosen, der fra Baadens Lønning har indledet Bekendtskab med en ung Dame, faar nu travlt. Den lille Sømandssnade puttes i Lommen, og med en Mine, der er præget af en naturlig Skuffelse, giver han sin Udkaarne det sidste Haandtryk.

Alle Mand gaar i Gang med Forberedelserne til Kamp; Torpedoenne gøres klare, Lanterne anbringes, Kanonerne rigges til Brug, Maskinen varmes igennem og gaar i et langsomt uinteressert Tempo rundt, inden der meldes „Klar“. Telegrafan til Maskinen prøves, Besætningerne mønstres, og da Alt er klart, forlader Flotillen Havnen, just som Solen sænker sine sidste Straaler bag de prægtige Bøgeskovs kronede Toppe. — Det er en Aften fuld af Idyl, man her forlader, for et Par Timer senere at kaste rundt som en magtesløs Bold for de mægtige

Naturkræfter paa det aabne Hav; men der er Spænding for en Mand ved dette Liv, hvor Nerverne pirres, og Viljen skærpes til at gribe det rette, om Daaden skal lykkes.

Fortøjede to og to staar Baadene ud af Havnen og sætter i Tasmørket enkeltvis Kurs mod det snævre Farvand med alle dets krogede Løb og spredte Grunde, som først maa passeres, inden de naar rum Sø. — Af Hensyn til Fjenden tør man ikke orientere sig med Lyskasterne i det snævre Farvand, og med blændede Lanterner gaar det nu med moderat Fart mellem alle Grundene; ustandseligt synger Lodhiveren ud for Vanddybden, der ofte er saa nær ved det tilladelige, at Chefens Haand i Mørket famler sig til Maskintelegrafens Haandtag, klar til at slaa „Stop“. — Spændende er Sejladsen, hvor Chancen for en ukendt Stens Tilstedeværelse kan faa Hjertet til at hoppe, men efter at enkelte Sømærker lempeligt har sliret langs Baadens Side og saaledes konstateret deres Beliggenhed, naar man lykkelig rum Sø. — Fjenden er her og skal findes, men hvorledes?

Der staar Sø med Kuling, det fløjter i den lille Rejsnings tynde Staaltraadstove, og Graavejrsskyerne lægger sig skærmende foran Maanen, der synes at skulle ødelægge det planlagte Overfald. — Rorgængerer trykker Huen fast ned i Panden og skotter op til Luvart med en afvisende Mine. — Stemning er der over denne Nat, ikke et Ord mæles, enkelte Gange tillader Skyerne Maanen at kigge lidt frem og vise en af de andre Baade i frejdig Kamp med en trod-

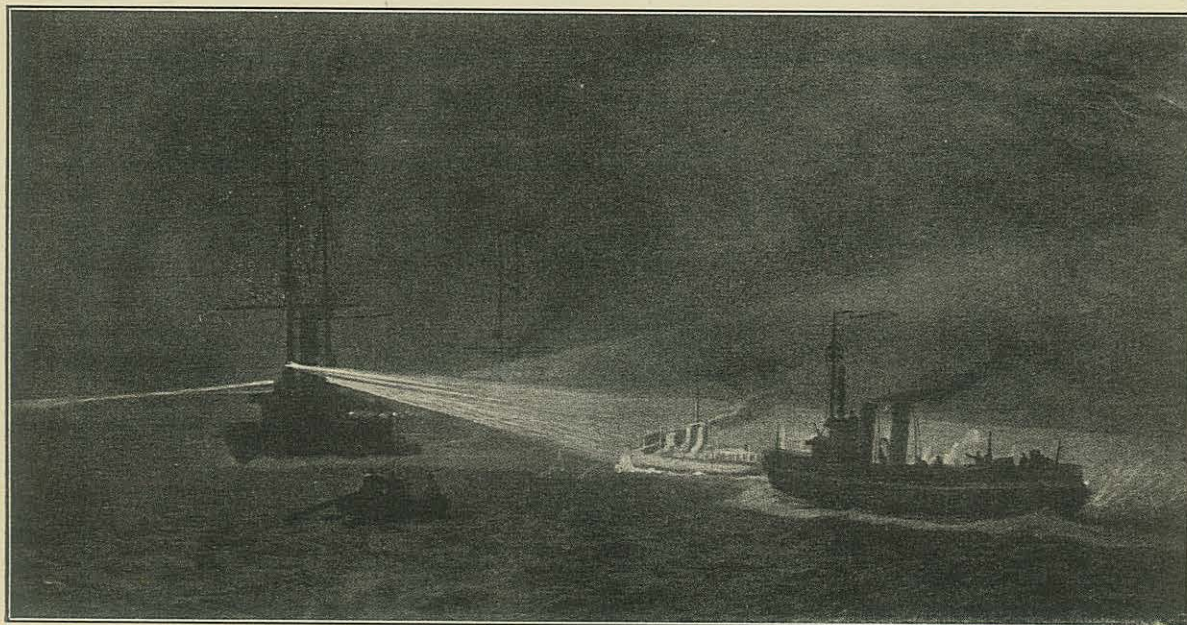

Torpedoen affyres.

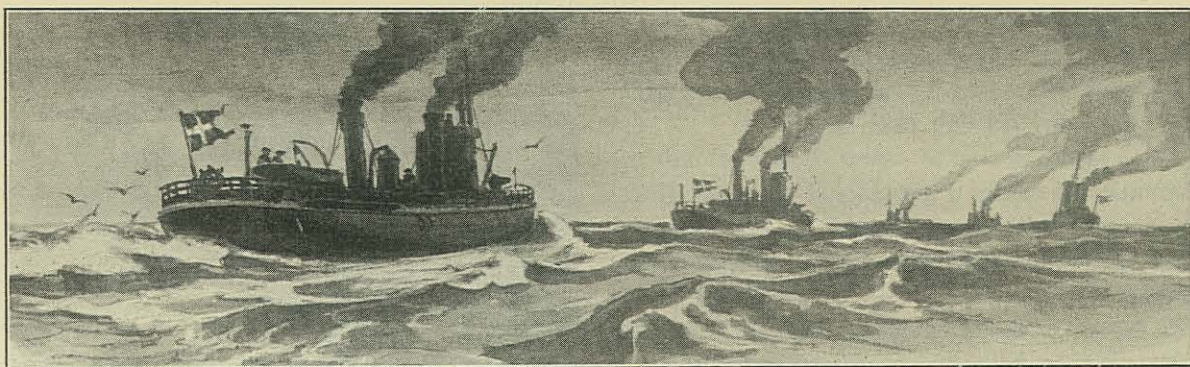
sig Bølge. Det frisker i, alle har Redningsbælter paa.

Pludselig ses et lille Glimt fra en elektrisk Signallampe, Flotillechefens Signal til at spredes i forskellige Retninger, og ud jager Baadene for med gribbeagtig Rovlyst at lure paa Bytte. Havet gennempløjes efter en forud lagt Plan, Timerne løber, men endnu er intet set til Fjenden. Alle paa Dækket spejder ud, piskes i Ansigtet af Søens fraadige Skum, alt som Maskinens Hundreder af Hestekræfter sejrrigt baner Vej for Baaden med dens lumske Vaaben.

Alle Lemme og Luger paa Dækket er lukkede, intet Lys maa kunne ses, og alt er hyllet i dystert og underfundigt Mørke; men underneden, bag Baadens tynde Plader, arbejder sveddrøppende Maskinbesætninger uden Anelse om, hvorledes Overfaldet forløber, kun vi-

Torpedobaadene angriber.

Torpedobaadene staar indefter.

dende, at de blindt maa stole paa Chefen, saavist som de har Part i Sejren.

Det meste af Natten er forløbet, saa varskoer en Røst: „Signal om Styrbord“; endelig! tænker alle med et Lettelsens Suk, spændte paa Signalets Betydning. Det er den længst fremskudte Baad, der melder: „Fjenden i Sigte forude.“ I Løbet af fåa Minutter er alle Baadene samlede om Flotillechefen, nogle Blink ses fra hans Kommandobro, Situationen er klar, Telegrafan slaas paa $\frac{3}{4}$ Kraft, og frem vrimler Baadene, formerede i Delinger, mod begge Sider af Fjendens Linie. — I samme Øjeblik er Maanen paa Nippet til at forraade os, men Lykken staar os bi, da en kæmpemæssig Sky lægger sig som en uigennemtrængelig Mur foran den. Panserskibenes tunge, dystre Skikkelser tegner sig nu tydeligere, majestætisk som de glider frem i Mørket med Kanonerne pegende ud til alle Sider, klar til deres dødbringende Virksomhed. — Værdier og Menneskeliv staar paa Spil, for hver En staar Spørgsmaalet: „Hvem mon slaar først.“ Nu er Tiden inde, „Fuld Kraft“ til Maskinen, og medens Skruen pisker det genstri-

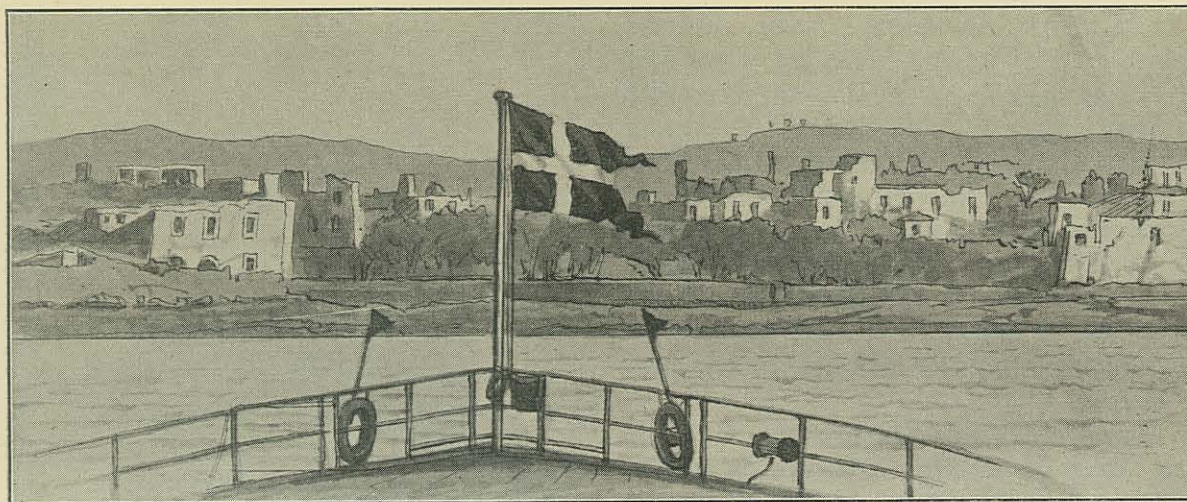
dige Vand fra sig, styrter man i aandeløs Spænding frem mod sit Bytte. — Vi er naaet ind paa Torpedoskudafstand, „Fyr“, lyder Chefens Kommando fra Broen, og med et kamelliggende Host slippes Torpedoen løs.

I samme Nu rettes alle Skibenes Lyskastere mod Baadene, Kanonaden begynder, og Kampen er straks i fuld Gang. De forreste Baade skydes ned, men fra alle Sider myldrer nye frem; Artilleriilden bliver mere og mere infernalsk, dog alle Baadene formaar den ikke at standse; de sidste Torpedoer skydes af paa klos Hold, Flugten begynder under den sidste fortvivlede Beskydning fra de anskudte Panserskibe. — Lyskasterne slukkes, det naturlige Drama er spillet til Ende, Lanterne afdækkes, og Fjendtlighederne indstilles for et Par Dage.

Nu høres et dundrende Hurra fra den udmattede Maskinbesætning; — det er det traditionelle Glædesudbrud, hver Gang Maskinen har gjort en Million Omdrejninger, og det gaar atter indad mod Kysten til sikker Ankerplads.

Niels Juel-Brockdorff.

MED KRYDSEREN HEIMDAL VED MESSINA

Den 16de Oktober 1908 forlod Krydseren „Heimdal“ København for at gaa ud paa et af de sædvanlige Vintertogter til Middelhavet. Lidet anede vi, hvormange Oplevelser og Indtryk vi skulde blive berigede med, inden Kommandoen blev strøget.

Efter et meget interessant Ophold i Konstantinopel ankom vi til Piræus — en Uge før Jul — i den Hensigt at tilbringe c. 3 Uger i Grækenland for derefter at tiltræde Hjemrejsen. Efter Bestemmelsen skulde vi paa denne først anløbe Spezia, til hvilket Sted vi medbragte et Par Torpedoer til den første danske Undervandsbaad „Dykkeren“, der blev bygget hos Firmaet Fiat. Men Skæbnen vilde, at vi skulde komme til at besøge andre italienske Steder uden at komme til Spezia.

De sidste Dage i December kom der Rygter til Athen om, at der skulde have fundet et Jordskælv Sted i Messina og Calabrien. Det første Telegram lød paa, at kun nogle faa Hundrede Mennesker var omkomne, men efterhaanden blev Efterretningerne alvorligere og alvorligere, til man naaede til, at der var omkommen 100,000 Mennesker, at Messinastrædet var ufarbart paa Grund af Forandring i Dybdeforholdene m. m.

Lørdag den 2den Januar 1909 Kl. 6 Eftm. modtog Krydseren pr. Telegram Ordre til at indkøbe for 10,000 Francs Føde- og Lægemidler og derefter gaa til Messina og bringe Hjælp. — Efter i Løbet af Aftenen og Natten at have skaffet saa mange Provisioner til Veje som muligt, forlod Krydseren Piræus Søndag Morgen Kl. 9 og gik gennem Korintherkanalen mod Messina.

Natten mellem Mandag og Tirsdag stod vi op gennem Messinastrædet.

Det var en af disse herlige stille Vinternætter, som kun Syden kan fremvise, og i det klare Maaneskin saa vi den snedækte Top af Ætnas store Kegle med en lille Røgsky ovenover sig. Over hele Naturen var der en Fred og en Ro, der ikke gav Antydning af de Rædsler, som disse Kyster havde været Vidne til et Par Dage i Forvejen, men hvorom vi snart skulde faa de mest haandgribelige Vidnesbyrd.

Da vi kom længere op i Strædet, saa vi om Styrbord Lejrbaalene udenfor Reggio og om Bagbord Flammerne fra en stor Ildebrand. Det var et af Messinas gamle Paladser, der ved Jordskælvet var kommet i Brand.

Om Morgenen ved Daggry meldte Chefen, Kaptajn J. H. Schultz, sig til den højstkommanderende italienske Officer paa Stedet, Kontreadmiral Viale, for paa den danske Nations Vegne at tilbyde Hjælp, hvis den maatte ønskes.

Inden Admiralens Svar kom, havde vi ombord fra Krydseren, der var ankret udenfor Messinas Havn tæt ved Land, god Lejlighed til at faa et første Indtryk af Ulykken. Dette var i Grunden ikke saa overvældende, thi som bekendt bliver Ydermurene som Regel staaende ved Jordskælv, medens det inderste af Husene styrter sammen. Saa man imidlertid nærmere efter i Kikkert, blev man hurtig klar over den frygtelige Katastrofes Omfang, og hist og her gik Soldater og Matroser med Baarer, paa hvilke der hvilede mere eller mindre tildækkede Lig.

Vi brændte af Begærlighed efter at komme

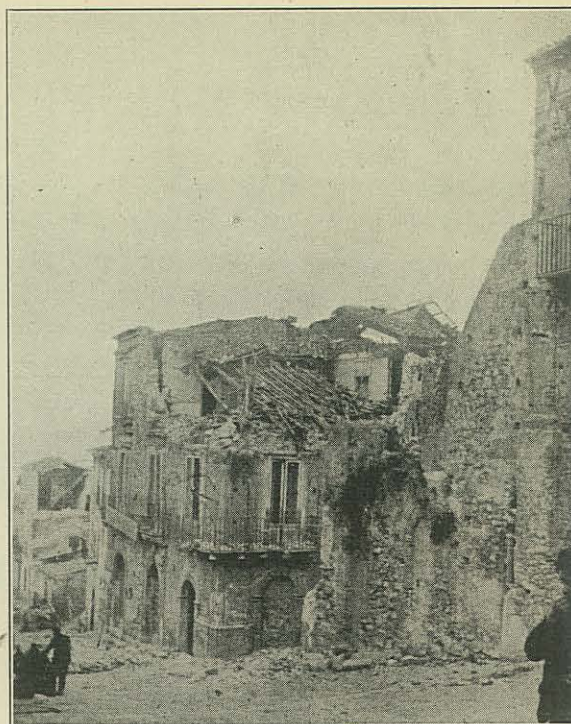
i Land og give en Haandsrækning, men der kom snart Bud fra Admiralen om at gaa over til Reggio og stille os til Disposition for den kommanderende paa Calabriensiden, Chefen for Krydseren „Napoli“, Kommandør Cagni, hvis Navn er velkendt fra Hertugen af Abruzzernes Ekspedition til de arktiske Egne, paa hvilken Kommandør Cagni var Næstkommanderende.

Da vi ankom til Reggio, maatte vi vente med at komme til Ankers, til et Skib med saarede og lidende var lettet for at bringe sin triste Last til Neapel.

Kommandør Cagni bestemte, at vi den næste Dag skulde gaa til Byerne Bagnare, Scilla, Canitello og St. Giovanni paa Calabriens Kyst og uddele Provisionerne, hvor vi fandt, der var mest Trang.

Næste Morgen tidlig lettede vi og begyndte ved den fjernest liggende By, Bagnare. Efter at der var forhandlet med Autoriteterne bragte vi en Fjerdedel af vore medbragte Provisioner iland, hvoraf navnlig det ferske Kød var velkomment. Men da man straks meddelte os, at Canitello var det Sted, hvor der var mest Trang, besluttedes det hurtigst muligt at gaa derhen, og vi fik Syn for Sagen, at det forholdt sig saaledes. Vi kom lige ind i Centrum af Ulykken.

Canitello sagdes at have været Calabriens mest smilende Badested; Indbyggerne havde kun 2 Indtægtskilder: Badegæster og Silkespin-

Gadeparti.

deri. Byen havde udenfor Badesæsonen ca. 3800 Indbyggere, der gennemgaaende var velstillede.

Nu var der ikke et eneste helt Hus tilbage, 1800 af Indbyggerne var døde og de fleste af de overlevende var saarede eller mere eller mindre sindsforvirrede af Sorg. Paa den aabne Strand stod en Læge og forbandt de saarede og en italiensk Søofficer uddelte Proviant. Halvdelen af vore Provisioner blev bragte i Land her, og de overlevende ligefrem stormede Strandbredden, saa at der maatte sættes en Cordon af Soldater for at holde dem fra Varerne.

Vi gik en Tur rundt i Byen med Borgmesteren, der var den eneste af hele hans Familie, der havde overlevet Katastrofen. Gaderne var ufremkommelige og lignede lange Skærvebunker. Vi gik paa Jernbanedæmningen, langs hvilken de døde var lagt i Bunker, medens de store Fællesgrave blev gravet. Men Jernbanelinien gav et godt Billede af Jordskælvets Bevægelse, da Skinnerne havde beholdt den bugtede og vredne Form, de havde faaet under Jordskælvet. Da vi gik tilbage langs Stranden, kom der nogle Soldater ud fra en af Ruinerne; de bar to Brædder, paa hvilke der laa Ligene af en Kvinde og et lille Barn dækkede af et Lagen. Soldaterne bar dem hen over en aaben Fyrretræskiste, trak med en rask Bevægelse Brædderne til Side, og Ligene faldt med en uhyggelig dump Lyd ned i Kisten, — hendes Mand stod ved Siden af og græd.

Kaserne Reggio.

Dagen efter var vi igen i Reggio og ledsagede af italienske Sø- og Landofficerer gjorde vi en 2 Timers Ronde i Byen.

I Hovedgaden var der enkelte store Huse, der tilsyneladende var ganske uskadte, men en af Officererne gik hen og lukkede Gadedøren op, og det viste sig, at det kun var Ydermurene, der stod, medens hele Indmaden af Huset var faldet sammen; der laa blandt andet en sammenfoldet Madras; den var saa haard at føle paa som Sten paa Grund af Trykket fra de ovenover liggende Masser. Længere henne i Gaden var der et rundt Hul i en Mur, gennem hvilket tre smaa Børn — en Pige og to Dreng — efter 5 Dages Indespærring var bleven frelst; da man naaede ind til den Kældervælvning, i hvilken de befandt sig, var den lille Pige i Færd med at lave Kaffe til sine Brødre. Lidt udenfor Byen kom vi forbi Ruinerne af en Kaserne, i hvilken der havde ligget 700 Soldater, hvoraf 650 var døde.

I en Park i Udkanten af Byen havde „det røde Kors“ slaet sig ned; der var rejst en Del Telte, men de fleste af de saarede blev forbundne i fri Luft; Teltene blev nemlig brugt som Operationsstuer.

For Resten havde vi fra Skibet et godt Overblik over Ruinerne. Flere af Husene var ligesom skaarne igennem og den ene Halvdel faldet sammen, medens den anden stod ganske urørt; det lignede de Dukkehuse, man ser i Legetøjsforretninger; man kunde se Billeder og

Spejle paa Væggene, men Tæpperne hang altid et Stykke ned paa Forkant, da der manglede et Stykke af Gulvet. Lige ud for vores Ankerplads laa der et stort 4 Etagers Hus med en Balkon paa hver Etage; der var bundet et Lagen fast i hver Balkon, og en Italiener fortalte os, at der var en Mand, som havde reddet 11 Mennesker ud af Huset ved at klatre ned ad Lagernerne med dem; da han den tolvte Gang klatrede op, var han saa udmattet, at han faldt ned og slog sig ihjel.

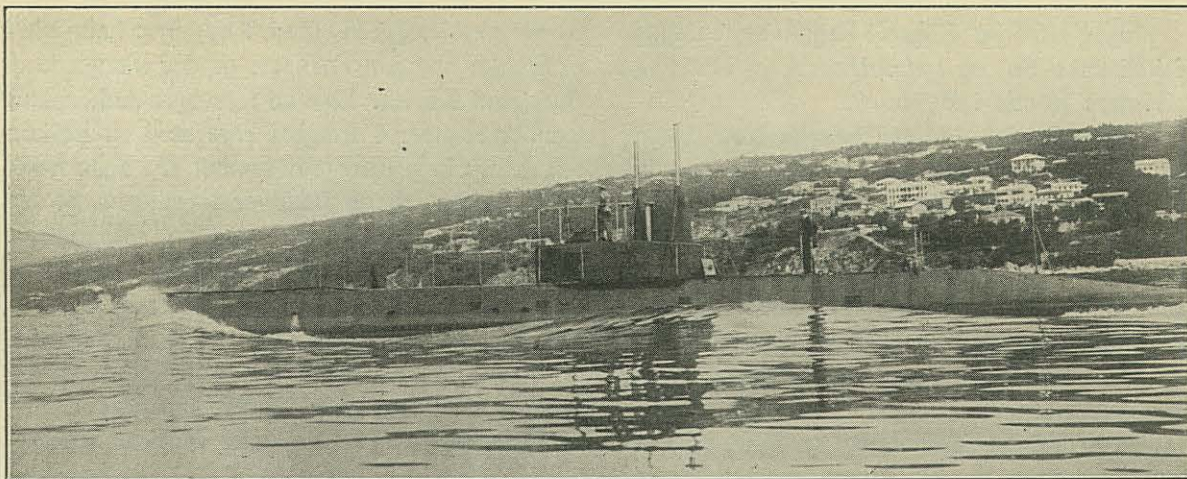
Næste Morgen Kl. 8 forlod vi Reggio og gik over til Messisna, hvor Chefen tog Afsked med den kommanderende Admiral. Derefter anløb vi atter Canitello og afleverede de sidste Rester af vore Provisioner, der var ligesaa velkomne som den første Del, vi gav dem. Ved Afskeden paa Stranden sagde Borgmesteren til Chefen: „Jeg skal aldrig glemme, hvad Englænderne og Danskerne har været for vor lille By. Gud vel-signe Dem for, hvad De har gjort for os.“

Saa gik vi ombord og satte Kursen mod Neapel for at hente vor Post og forlod dermed Ulykkesstedet.

I Sammenligning med den Hjælp, som de store Landes Flaader havde bragt, var den Hjælp, som Krydseren „Heimdal“ ydede, ikke stor; men Omstændighederne føjede sig saaledes, at Hjælpen kom paa et Sted, hvor der var god Brug for den. Den blev paa den danske Nations Vegne givet af et godt Hjerte, og den blev modtaget med uskrømtet Taknemlighed.

Axel.

„Havmanden“ i Fiume.

UNDERVANDSBAADE

Efter en Udvikling, der har været rig paa Modgang og Medgang, paa Begejstring og Skuffelse, paa Held og paa Uheld, har Undervandsbaade endelig tilkæmpet sig en Plads i alle Staters Mariner.

Ovenpaa den stormende Begejstring i Frankrig i Begyndelsen af dette Aarhundrede, hvor Undervandsbaade blev erklærede for det eneste Middel til at frelse Landet mod Englands overhaandtagende Magt, fulgte Skuffelsen, da man opdagede, at det Materiel, man havde anskaffet, var mangelfuldt og upaalideligt, at Frankrigs aabne Kyster frembyder de uheldigste Forhold for Undervandsbaade, og last not least, at en Stormagt med udstrakte Kolonnier ikke kan indskrænke sig til et Kystforsvar, men maa have en stærk søgaaende Flaade for at kunne hævde sin Position.

Disse stærkt svingende Stemninger i et Land, hvor Forsvaret diskuteres mere i Offentligheden end noget andet Steds, undlod ikke at gøre Virkning rundt omkring i Europa, og Undervandsbaade blev derfor i de fleste Mariner mødt med stærk Mistillid. Man er tilbøjelig til at ville overføre fremmede Forhold paa sine egne, skønt dette kun i de allerfærreste Tilfælde lader sig gøre.

Et Lands Forsvar er dels betinget af Landets politiske Forhold og dels af Landets Geografi, og da der ikke i Verden findes 2 Lande, der er ens stillede i disse to Henseender, er Fællesregler ganske uanvendelige.

Dette maa man nødvendigvis stille sig klart, for at man helt kan frigøre sig for andres Mening og Anskuelse og selvstændig ordne sit Forsvar, kun med egne Forhold for Øje.

Her i Danmark har man altfor meget frygtet for at gaa sine egne Veje. I Følelsen af Landets

Lidenhed og Svaghed har man ængstelig spejdet til alle Sider, og af Frygt for at gribe fejl har man tøvet med at indføre et Vaaben, der har en saa stor Betydning, at det paa en Gang kan gøre Danmark stærkt fra at være svagt, og kan gøre Danmark til en Magt, hvormed der regnes, fra at være en quantité n'egligeable.

Et saadant Vaaben er Undervandsbaade.

Paa Grund af Landets politiske Stilling maa vi indrette vort Forsvar paa stræng Neutralitet, og paa Grund af Landets geografiske Beliggenhed har vi saa gunstige Forhold for Undervandsbaade, som der ikke findes noget andet Steds i Verden.

Hvad er det da, der gør Undervandsbaade til et saa værdifuldt Vaaben?

Det er ikke alene Torpedoarmeringen, thi den har Torpedobaade ogsaa; og det er ikke Maskineriet, det være sig saa smukt, det være vil, saa er det dog mangelfuldt. — Baadenes hele Værd beror udelukkende paa deres Usynlighed, thi mod en usynlig Fjende kan ingen værge sig.

Torpedobaades Optræden er ogsaa baseret paa Usynlighed. Dækkede af Mørket skal de med høj Fart styrte sig over Fjenden, saa at han overraskes og overvældes, inden han faar Tid til at forsvare sig; men Mørket kan gennemtrænges ved elektriske Projektører, Forposter kan advare Eskadren, og en Regn af Projektiler kan stanse Baadene, inden de naar deres Maal.

Ganske anderledes med Undervandsbaade. — Fjenden aner eller frygter deres Tilstedeværelse. Til alle Sider spejdes ud over Søen; maaske tror man til Tider at se et Periscop, men det forsvinder igen. En Følelse af Utryghed og Usikkerhed griber alle ved Tanken om

denne usynlige Fjende, som man intetsteds ved sig sikker for, og med en stigende Nervøsitet venter man hvert Øjeblik at mærke Skibet gennemrystet af en Eksplosion, der forkynder, at en Torpedo har ramt.

Denne Følelse af Usikkerhed kendes af enhver, der en Gang har staaet paa et Skibsdæk og spejdet ud efter Undervandsbaade.

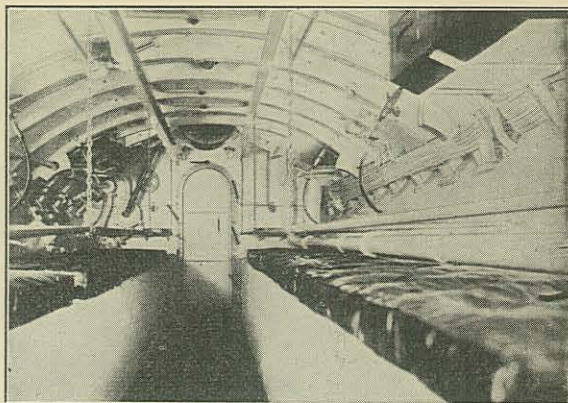
Men nede fra Baaden ser og følger man Fjenden gennem Periscopet, hvis Top fra Tid til anden stikkes op til Overfladen. — Man vejer sine Chancer, lægger Planen for sit Angreb og kan beregne alle Momenter saa nøjagtigt, at Torpedoen, naar den affyres, absolut maa ramme Maalet.

Naar man dertil tænker paa vore Farvande, hvor Afmærkningen i Krigstid er borttaget, hvor Fyrene er slukkede, og hvor Vind og Strøm gør Sejladsen vanskelig for de store, dybgaaende Panserskibe, behøver man ikke et Øjeblik at være i Tvivl om, paa hvilken Side Fordelen ligger.

Og saa føres hele Undervandsbaadskrigen med en ganske lille Haandfuld Mænd.

Gaa ud og se paa en af Marinens nye Undervandsbaade, som de ligger ude i Søminegraven bag Orlogsværftet. De ser ikke imponerende ud med deres lave, sorte Skrog, der er bart og glat, for at glide let frem gennem Vandet. Kun paa Midten rager et Kommando-taarn og et Par Periscoper op. Agter stikker en Hale ud under Vandet med Side- og Dybde-ror og Drivskrue. — Det Helé er som en Kæmpefisk, og naar Baaden langsomt sænker sig, indtil Vandet slaar sammen om Taarnet, og den derefter lydløst glider fremad og nedad, efterladende et Øjeblik en smal Skumstribе, er det som en Hval, der dykker ned.

Men inde i Baaden er alt anderledes. Der kaster klare elektriske Lamper deres Skær gennem det hvælvede Rum og stirrer paa alle de

Akkumulatorrummet.

bugtede Rør og blanke Metaldele, der udgør Baadens Maskineri.

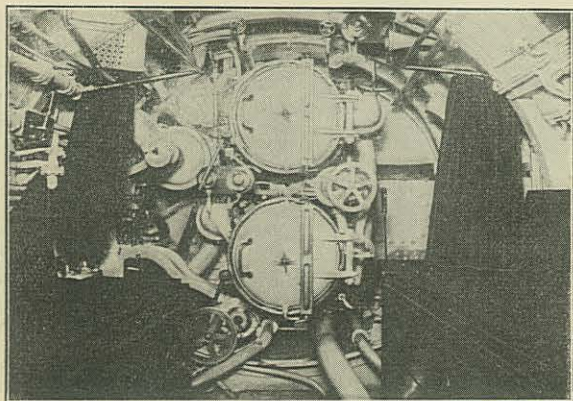
Har Baaden set lille ud ovenfra, undres man over, hvor stor den ser ud indeni. Man gaar fra Rum til Rum, og overalt finder man Plads og Bekvemmelighed.

Helt forude ligger de to Udskydningsrør, hvorfra Torpedoen ved Lufttryk skydes ud i Vandet, for derefter selv at fortsætte deres Bane henimod Fjenden. Det Rum, hvori Udskydningsrørene findes, tjener tillige som Kahyt for 2 Officerer og er derfor udstyret med 2 hestehaarsbetrukne Køjer, der om Dagen tjener til Sofaer, samt med Bord, Skabe og et meget indbydende lille Toilet. — Alt Træværket er udført i Mahogni, og naar Kahytten er beboet, gør den et hyggeligt og venligt Indtryk.

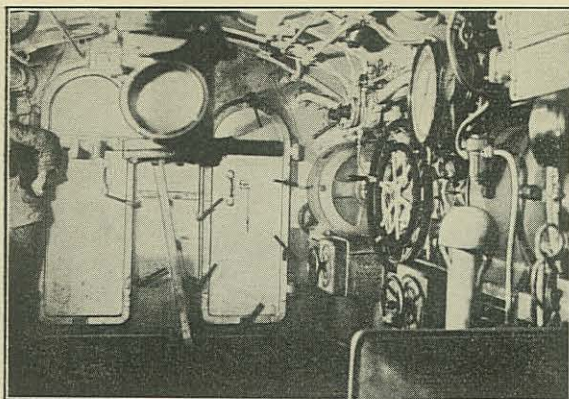
I det næste Rum ligger nede i Bunden, vandtæt og lufttæt indelukkede, de elektriske Akkumulatører, der benyttes ved Fremdrivningen under Vandet. De er opstillede saaledes, at der i Midten dannes en Gang og paa Siderne Bænke med voxdugsbetrukne Hynder, paa hvilke Besætningen sover om Natten. Ude ved Siderne ligger 2 Torpedoen, der tjener til Reserve, naar de Torpedoen, der ligger i Rørene, er udskudte.

Det næste Rum, der kaldes Centralkommandopladsen, er Hjærnen og Sjælen i Baaden. Her findes de to Periscoper, der benyttes af Chefen og Næstkommanderende, samt Midler til Dybde og Sidestyling, Sigteapparater og Aftrækkerapparater, Ventilatorer og Ventiler foruden en Mængde andre Ting, der gør, at man ved første Øjekast modtager et noget forvirret Indtryk; men man finder sig hurtig til Rette og lærer let de enkelte Mekanismer at kende.

I næste Rum staaer en totakts Dieselmotor, der tjener til Fremdrivning i Overfladen. Med denne Motor kan Baaden opnaa en Fart af 13

Torpedorummet

Centralkommandopladsen.

Knob og har ved 10 Knob en Aktionsradius paa 1000 Sømil.

Endelig i det agterste Rum staar den store Elektromotor, der kan drive Baaden frem under Vandet med en Hastighed af 10 Knob.

Naar Baaden skal dykke, fyldes Vand i de store Beholdere, der kaldes Ballasttanke, indtil Baadens Opdrift er borttaget; saa sættes Maskinen i Gang, og den styres frem under Vandet ved Hjælp af Dybderorene.

Luften i Baaden er altid god og behøver ikke at fornyes, før Baaden har været ca. 12 Timer under Vandet; saa kan man enten pumpe den forbrugte Luft ud og samtidig tilsætte frisk Luft fra de Højtryksluftbeholdere, som Baaden medfører, eller man kan rense Luften ad kemisk Vej.

For i givet Tilfælde hurtigt at kunne komme til Overfladen har Baaden en svær Faldkøl af Bly, der kan slippes fra Kommandopladsen, og desuden kan man ved Trykluft blæse Vandet ud af Ballasttankene.

Der har været talt saa meget om Ulykker ved Undervandsbaade, men Faren for disse er i alle Baade af nyere Konstruktion saa godt som udelukket. Selvfølgelig kan der, som ved alle Skibe, indtræffe en Kollision, og i dette Tilfælde er en Undervandsbaad mere udsat end et almindeligt Skib, fordi den i neddykket Tilstand ikke har nogen Opdrift, der kan hindre eller i hvert Fald forsinke, at Baaden synker. — Men heldigvis er Kollisioner sjældne, og naar man tager det store Antal Undervandsbaade i Betragtning, der nu forefindes rundt om i Verden, vil man se, at Procentantallet for Ulykker er sunket til et rent Minimum.

Enhver Udvikling koster Tab, og ethvert stort Fremskridt fordrer sine Ofre, saaledes har det altid været, og saaledes vil det være fremdeles. Naar man staar ved Udviklingens Maal,

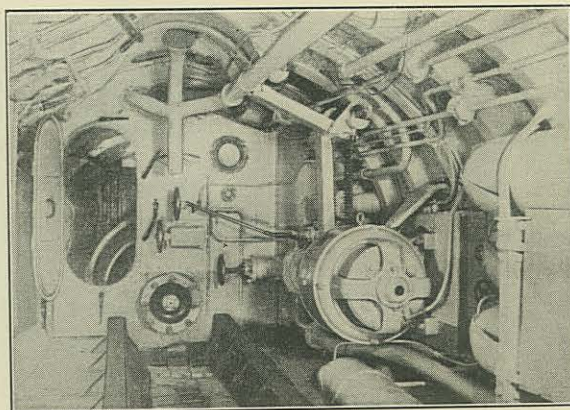
smiler man maaske af de første famlende Forsøg, men blotter samtidig Hovedet for de Mænd, der som Pionerer banede Vejen for de andre.

Vi havde her i Danmark Betingelser for at være med i Undervandsbaadernes første Udvikling og kunde maaske nu have indtaget en Førerstilling paa dette Omraade, idet vi havde en Mand, der allerede i Firserne kastede sig over Studiet af Undervandsbaade og gennem sine teoretiske Afhandlinger paa adskillige Punkter viste Vejen for de senere Undervandsbaadskonstruktører. Det var daværende Premierløjtnant i Marinen, nuværende Professor ved det teknologiske Institut i Boston W. Hovgaard. Men Forsøg er dyre, og i et lille Land er man bange for at vove, naar der ikke er temmelig sikker Udsigt til Vinding. Derfor mødtes han af Opfinderens sædvanlige Lod: Afslag og lukkede Døre, saa at han maatte opgive dette Specialstudium og hellige sig anden Virksomhed.

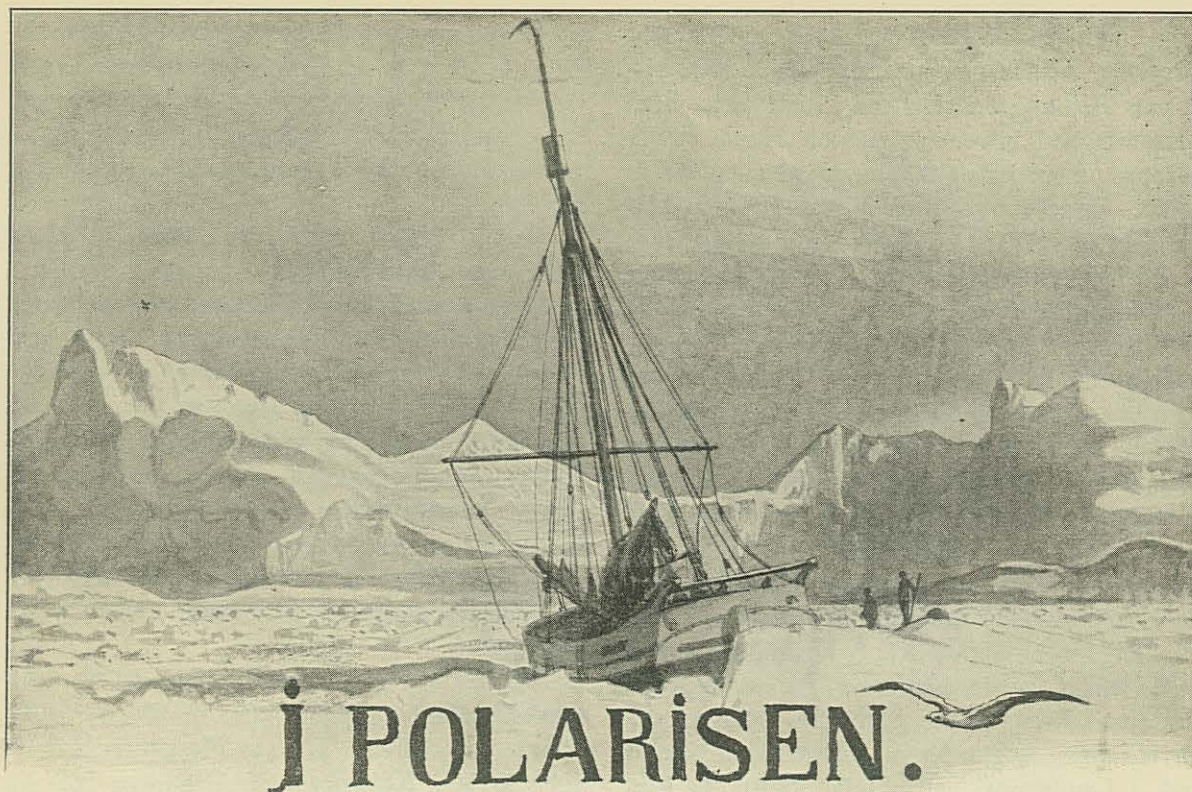
Saaledes undlod man her i Danmark at benytte Chansen til at være med i Udviklingen fra dens Begyndelse; og det var først i Aaret 1908, at Marinen besluttede for Alvor at tage denne Sag op ved Bestillingen af Undervandsbaaden „Dykkeren“. Efter at denne Baad havde vist, hvad der kan udrettes med Undervandsbaade, bestiltes i Foraaret 1910 de 2 næste Baade, og derefter er Udviklingen gaaet saa hurtig og logisk, at Marinen i Sommeren 1913 vil have 6 nye Baade foruden „Dykkeren“. Navnene paa disse Baade er: „Havmanden“, „Havfruen“, „Thetis“, „Triton“, „Najaden“ og „Nymphen“. 3 af Baadene er bygget hos Whitehead i Fiume, 3 paa Orlogsværftet i København.

Det er en smuk Begyndelse til det Værn af Undervandsbaade, der forhaabentlig om ikke mange Aar vil slynge sig om Danmarks Kyster og værne vort Land mod fjendtlig Overlast.

O. Aarestrup.

Maskinrummet.

I POLARISEN.

Der er et Minde fra Alabama-Ekspeditionen, som staar klarere og tydeligere for min Erindring end noget andet, nemlig vort første Møde med Polarisen.

Vi var gaaet fra Reykjavik d. 22. Juli 1909 og skulde over til Angmagsalik paa Grønlands Østkyst, en nødvendig Afstikker inden vi kunde gaa videre Nord paa. Vi skulde nemlig have et nyt Hold Hunde, da de, vi havde ventet at faa paa Færøerne, var døde eller blevne syge paa Vejen dertil fra Vestgrønland.

De første Par Dage havde vi frisk Bris, saa vi kom godt Vest over, og Vagten gik sin vante Gang med forskellige Arbejder: sy Presening til vor Udkigstønde og sy paa Sejl. Den 25. Juli paa Hundevagten fik vi Isens Forløbere, nogle meget store Isfjælde, i Sigte, og samtidig faldt Vandets Temperatur til 2° C. Af Isblink paa Himmelen kunde vi se, at Polarisen ikke var langt borte; men Klokker blev dog over et om Eftermiddagen, før Udkiggen i Tønden præjede: „Storisen 2 Streger i Læ!“ Vi holdt ind til Isen med Motoren i Gang, men gik dog endnu et Stykke Nord paa langs Randen, da vor Pladsbestemmelse gav, at vi var noget sydligere end Angmagsaliks Bredde. Da Isen er i Drift Syd over, maa man nemlig et Stykke nordligere end

det Sted, hvor man ønsker at naa Land, før man gaar ind i Isen.

Det var, som om vi havde stadig Tordenvejr, medens vi gik langs Iskanten, idet Dønningen, der slaar mod denne, frembringer en Rullen og Bragen, som man aldrig glemmer, naar man først en Gang har hørt den, saa ejendommelig og dog tiltrækkende er den.

Efter at være passeret nogle smalle Bælter af forvadsket Is, der ligesom Tunger stak ud fra Iskanten, stod vi paa Hundevagten den 26. Juli baade for Sejl og Motor ind i Isen, og morsomt var det at ligge og manøvrere med „Alabama“ imellem Isskodderne og faa den vendt og drejet i de smalle Passager. Længe varede den Glæde imidlertid ikke, for allerede ved 9 Tiden om Formiddagen kom vor værste Fjende over os, — Taagen, — og samtidig blev Isen tættere, saa vi maatte fortøje ved en Isflage og afvente, om det skulde klare af eller blive lidt mere Luft i Isen. Det er nemlig en farlig Sag at ligge og sejle væk i Is med Taage, da man ikke ser nogen Vej frem og let sejler ind i en Sæk, d. v. s. ind i et Hul, der viser sig at være lukket, saa man maa gøre Venderejse.

Paa denne Maade laa vi hele Dagen den 26. og lurede paa at faa en Chance til at komme

frem, men Taagen holdt sig stadig, og det mest ærgerlige var, at den kun laa ganske lavt, saa at vor Fløjknap omtrent var i klart Vejr. Ens Taalmodighed bliver sat paa en haard Prøve deroppe, men der er ikke andet at gøre end at vente. Endelig om Aftenen ved 7 Tiden klarede det af. Vi saa i N. V.-lig Retning Kap Dan, et Forbjærg, der ligger ca. 11 Sømil Østen for Angmagsalikkfjorden, og de blaasorte Fjælde med Sne paa Toppen blev synlige over den solbeskinnede Is. Rundt om paa Skodserne saa man hist og her en Sæl, som laa og soled sig, medens vi snoede os frem gennem Isen mel stadige Raab til Rorgængereren om „Styrbord“ eller „Bagbord“ eller Støt saa“ for at gaa klar. Lige til Kl. 10 $\frac{1}{2}$ Eftermiddag holdt vi i Gang, saa kom Taagen atter, og vi maatte igen fortøje ved en Flage, da Isen samtidig blev tættere.

Den følgende Dag Kl. 5 Formiddag saa vi hele Landet forude, hvorfor vi gik an, og skønt det op af Formiddagen blev tykt, holdt vi alligevel i Gang og gjorde vort bedste for at komme ind i Landvandet. Pludselig hørte vi Rorgængereren praje: „Kajakker“. Det var rigtig nok, — der kom 3 Fangere roende hen imod os, snoende sig frem gennem Isen. De havde hørt vort Taagehorn, da de var ude paa Fangst, var blevne fristede af den Præmie, de faar, for Efterretning om Skib, og var roede efter Lyden og fandt os. Vi fik dem ombord med Kajak og alt, og da vi sagde „Angmagsalik“ og „Solo“ — grønlandsk Navn for Assistent Søren Nielsen — Solo = Søren — svarede de med „ab“ = ja, — og nikkede med Hovederne. Vi sendte den ene af Stød ind til Angmagsalik, — han havde dog forinden faaet sin Yndlingsdrik Kaffe —, med Brev til Koloni-

bestyreren om, at vi var undervejs og holdt selv ind efter med en af Grønlanderne som Lods. Taagen var stadig tæt, men nu gik det lige mod Angmagsalik. Flere Gange passerede vi mægtige Isfjælde, som var grundstødte lige uden for Fjorden.

Ved 9 $\frac{1}{2}$ Tiden om Aftenen hørte vi nogle Skud og en Mandsstemme, der prajede „Mikke“ — Kaptajn Mikkelsens Kælenavn paa Amdrup-Ekspeditionen, hvor baade han og „Solo“ var med paa Baadturen fra Kap Dalton til Angmagsalik. — Det var Solo, som var kommen ud med en Konebaad og vilde lodse os det sidste Stykke ind til Kolonien, hvor vi ankrede Kl. 12 $\frac{1}{2}$ om Natten mellem den 27. og 28. Juli, henrykte over at være komne ind, da denne Koloni ellers først bliver besejlet i September Maaned, og ligeledes glade for den korte Overfart fra Reykjavik.

Vi blev ved Kolonien i 2 Dage og fik vore Ønskers Maal opfyldt, idet vi fik 47 gode Hunde, og den 30. Juli om Morgenen stak vi atter til Søs. Kolonibestyrer Petersen, Solo og Pastor Rossing, som alle havde været ovenud elskværdige og hjælpsomme mod os under Opholdet i Angmagsalik, var om Bord Kl. 5 $\frac{1}{2}$ om Morgenen for at sige det sidste Farvel til os, og under Kipping af Flaget og fulgt af Kajakker stod vi ud fra den lille gæstfri Koloni paa Østgrønlands ellers ret ugæstfri Kyst og atter ud i Isen, som dog den Dag var meget spredt, — saa hurtigt kan den forandre sig. Vi kom snart ud i aabent Vand, og den 4. August om Formiddagen ankrede vi paa Patriksfjord paa Island og telegraferede hjem om den lille, men heldige Forekspedition.

V. Laub.

I „Erik Menveds Barndom“ fortæller Inge-
mann om Søslaget i Grønsund, at den gamle
Henner Friser kastede Potter med Sæbe og Kalk
ombord i de fjendtlige Skibe, hvorved Dækkene
blev glatte, saa at Krigerne ikke kunde staa fast
samtidig med, at Kalken blændede deres Øjne;
og han beretter, at Kongen efter Sejren erklære-
rede, at han fandt dette Paafund „nyttigt, men
ikke ridderligt“.

Havde Kong Erik kendt Nutidens „lumske“
Vaaben, Minen og Torpedoen, vilde han højst
sandsynligt have bedømt dem paa samme Maade
som Henner Frisers Sæbe- og Kalkpotter. Men
selv i hine Riddertider, — som for Resten nok
har været adskilligt mindre romantisk ridderlige,
end man efter Ingemann eller Walter Scott skulde
tro —, anvendte man i Krigsførelsen i rigt Maal
de „nyttige“ Midler, d. v. s. dem, der hurtigt
og sikrest førte til Modstanderens Ødelæggelse.
Nutildags er ialfald dette „Nytte“begreb blevet
absolut eneraadende, selv om man ogsaa har
søgt at mildne lidt derpaa ved forskellige mer
eller mindre „humane“ Forbud mod Benyttel-
sen af visse Projektilsorter og andre lignende
Bestemmelser. Skulde Nogen føle Trang til at
berolige sin Samvittighed i den Anledning, maa
han trøste sig med, at den, der vil en Anden til-
livs, ved, hvad han udsætter sig for, og hvilke
Vaaben der kan møde ham. Der fægtes der-
for endnu „med aaben Pande“, endnu „opslaar
man sin Ridderhjelm“, selv om man pludselig

bryder frem i Nattens Mulm og Mørke eller un-
der Søens tilsyneladende rolige og uskyldige
Overflade giver sin Fjende det dræbende Stød;
— kommer det ham uventet, er det hans Fejl.

Jo mere man rundt om i Verden lader Mil-
lionerne — for ikke at sige Milliarderne —
rulle til flere og flere, større og større Krigs-
fartøjer, spækkede med kraftige Kanoner, jo
mindre bliver de smaa Staters Evne til blot no-
genlunde at følge med i dette Kapløb. Og det er
desværre stadig en Kendsgerning, at trods allé
Civilisationens Fremskridt, trods Traktater og
Diplomater, sidder Retten endnu den Dag i Dag
i Spydstagen, — ialfald ved alle virkelig afgø-
rende Lejligheder, hvor det drejer sig om Uenig-
hed Nationerne imellem. Det vilde derfor se
sørgelig sort ud for en lille Stat, hvis der ikke
fandtes respektindgydende Vaaben, som det lig-
ger inden for dens Evne at anskaffe i saa stort
Maal, at gode Venner og Naboer nødes til i ret
stor Udstrækning at tage de Hensyn til den,
som det netop er alle Krigsmidlers Hensigt at
fremskaffe.

Paa Grund af Danmarks geografiske, og der-
med politiske og strategiske, Position kommer
det for os i første Række an paa at have Vaaben
af den nævnte Art, som er egnede til Brug i
Kamp paa Søen. Og her er det da saa heldigt,
at vi i Undervandsvaabnene kan faa, hvad vi
søger.

Undervandsvaabnene er: Miner og Torpedoen.

En Sømine er i al Almindelighed en Beholder fyldt med Sprængstof, som er bestemt til at sprænges under Vandet, til Ødelæggelse af de Skibe, som er inden for dens Virkeomraade. Torpedoen er derfor ogsaa i og for sig en „Sømine“, og den benævnes ogsaa stundom „aktiv Sømine“, ligesom Torpedovæsnet hos os ogsaa bærer Navnet „det aktive Søminevæsen“; men som Regel tænker man dog ved Ordet Sømine eller Mine paa „den passive Sømine“, der ikke som Torpedoen selv har Bevægkraft, men som ligger stille og venter paa, at Fjenden skal komme til den.

Beholderen er som Regel af Jern eller Staal og har Form som en Kugle eller en Pære, eller som en Cylinder. Sprængstoffet bestod i Minernes første Tid af Krudt; nu anvendes altid Dynamit, Skydebomuld eller lignende kraftige Sprængstoffer.

Ladningsvægten er forskellig, og selv om de mindste Ladninger just ikke kan forventes helt at ødelægge en „Dreadnought“, kan den dog give et saadant Havuhyre en højst ubehagelig Hilsen med paa Vejen; og mindre Fartøjer vil næppe forlange Forestillingen da capo, naar de har faaet en saadan Mine sprængt under sig. Saavidt vides, var de Miner, som Russerne brugte i den russisk-japanske Krig, gennemgaaende forsynet med Ladninger paa c. 60 kg., medens Japanerne siges at have benyttet indtil op mod det dobbelte; begge Slags Miner viste sig jo rigelig at kunne præstere al den Ødelæggelse, man med Billighed kunde forlange.

Ladningen kan tændes paa forskellig Vis. Moderné, som Vaabnet er, tager det saaledes meget ofte den moderne Naturkraft, Elektriciteten, i sin Tjeneste; en elektrisk Gnist eller Glød bevirker da Antændingen.

Som oftest anvendes Minerne svømmende i en vis Dybde under Vandfladen, forankrede til et Anker, som „Stødminer“, det vil sige, at de springer ved, at et Skib støder paa dem; er Talen om elektriske Miner, skal endvidere et elektrisk Batteri være „sat til“. Batteriet kan f. Eks. være anbragt paa en Søminestation iland, og Stationen er da ved Kabler i Forbindelse med Minerne. At disse først springer, naar de faar et Stød, — og efter at de er kommen i Forbindelse med Batteriet, — ligger i, at Ledningen inde i dem er indrettet paa samme Maade som et elektrisk Ringeapparat. Der er Batteriet jo stadig i Forbindelse med Ledningen; men denne er

som bekendt afbrudt paa det Sted, hvor Trykknappen sidder, og først naar man trykker paa den, „sluttes“ Ledningen, og Klokkerne ringer. Ligesaa i Minen: Ledningen er afbrudt paa et Sted, hvor der er anbragt et Apparat, som hedder Strømslutteren σ : Trykknappen. Naar Minen faar et Stød ved, at et Skib „trykker paa Knappen“, slutter dette Apparat Strømmen, og den tjenende Aand kommer øjeblikkelig farende, i bogstavelig Forstand med Lynets Hast. Desværre for Skibet kommer det blot derved i samme Situation som Lærlingen i Goethes „Der Zauberlehrling“: mane Aanden tilbage kan det ikke.

Hvis man inde paa Stationen sætter Batteriet ud af Forbindelse med Kablerne, bliver Minerne ganske ufarlige; saa kan man uden Risiko sejle paa dem, saa meget man vil. Man kan paa den Maade sørge for, at de kun bliver farlige for dem, de er bestemt for, nemlig for Fjenden.

Den Slags Miner kaldes „ikke selvvirkende“ og kan selvfølgelig kun bruges i rimelig Afstand fra et Sted, hvor en Minestation kan oprettes, fordi man skal have Kabler strakt derind.

Men da man ønsker at kunne bruge Miner overalt i Farvandene, benytter man ogsaa en anden Slags, de saakaldte „selvvirkende Miner“. Disse er langt fra altid elektriske; Paatændingen kan ske paa anden Vis, f. Eks. ved at en Tændmekanisme som Hanen paa et Gevær el. l. paavirkes af Stødet. Benyttes Elektricitet, er Batteriet anbragt i selve Minen og saaledes straks „sat til“. For at forhindre at der sker Ulykker under Udlægningen, hvor man let kan komme til at støde Minen og i alt Fald ikke undgaa at ryste den, er der anbragt et Apparat, som bevirker, at Strømmen ikke kan blive sluttet (eller Mekanismen ikke paavirket), før en vis Tid efter Udlægningen, — tilstrækkelig lang til, at Minen er kommen i Ro efter Kastningen, og at det Fartøj, der lægger Minerne ud, kan komme afvejen. Men derefter er Minerne til Gengæld lige farlige for Fjende og Ven, — kun at den sidste vil vide, hvor de ligger og derfor kan holde sig borte fra dem, medens Fjenden højst kan gætte sig til de omtrentlige Steder, hvor han maa være forberedt paa at træffe Miner, hvilket muligvis kan være hvilketsomhelst Sted i Farvandet.

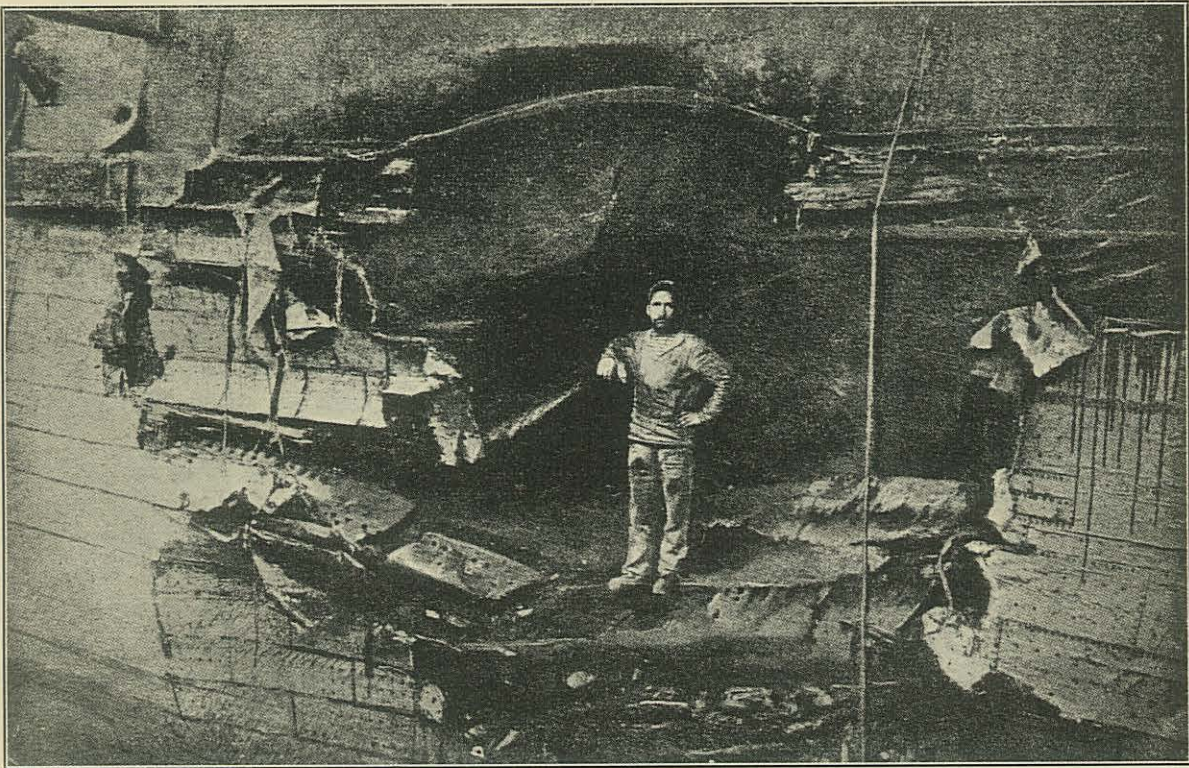
En Side af Minens Væsen, som ikke er dens mindst virkningsfulde Egenskab, er nemlig, at

den ikke ses, ikke kan kontrolleres, men spreder Uhygge og Rædsel blot ved at være til.

I ret frisk Minde vil det for Mange være, hvor stor en Rolle Minerne spillede i den russisk-japanske Krig. Den Aprildag 1904, da man Verden over erfarede Panserskibet „Petropawlosk“s Undergang og den kække Admiral Makaroffs Død, blev man atter paa det alvorligste mindet om de Farer, som Havet nutildags i Krig bærer i sit Skød, selv for de største Slagskibe. Makaroff var med sin Eskadre paa Vejen hjem til Port Arthur efter et Udfald

forsvundet fra Havets Overflade. 560 Mand af den 640 Mand store Besætning omkom, og iblandt dem Ruslands Haab og Stolthed, den tapre, energiske Admiral Makaroff og den berømte Slagmaler Weresthtjagin, der var med ombord.

Dette er kun et Eksempel blandt mange. Alene i Krigens første Aar blev omtrent 40 Skibe totalt ødelagt eller stærkt beskadigede ved Miner — flest iøvrigt paa japansk Side — og deriblandt adskillige Panserskibe eller andre større Krigsskibe.

Krydsere „Pallada“.

mod Fjendens Krydsere, som imidlertid nu var ifærd med at blive understøttede af den overlegne japanske Hovedstyrke. Han var et Par Mil uden for Havnen, da han mødte sin Skæbne i Form af en af de Miner, som Japanerne Natten i Forvejen havde haft Held til at udlægge paa hans Vej. Fire voldsomme Eksplosioner hørtes, thi da Minen sprang, fik den Skibets Krudt- og Granatmagasiner til ogsaa at springe i Luften; en tæt gulgrøn Røg indhyllede Skibets Master, Skorsten, Kommandobro og andre Dele slyngedes højt tilvejs, medens Stevnen sank, og Skruerne endnu snurrede rundt i Luften. To Minuter efter var den russiske Flaades Admiralskib

De, der er tilstede ved en Mineeksplosion under alvorlige Forhold, faar andet at tænke paa end at tage „snap-shots“ af Begivenheden. Det Billede, som findes over denne lille Afhandling, er derfor ikke heller efter „samtidigt Fotografi“, men adskiller sig dog næppe synderligt fra Virkeligheden. Men hosstaaende Billedet af den russiske Krydsere „Pallada“, der paa Port Arthurs Rhed i den Nat — 8.—9. Februar 1904 —, som aabnede Krigens, blev ramt af en Torpedo, vil dog give en Idé om Mineeksplosionernes Virkning.

Det ligger jo nær at spørge: „Kan man da slet ikke forsvare sig mod disse Helveds-

maskiner? Er man virkelig prisgivet til enten at holde sig helt borte fra dem eller finde sig i sin Skæbne, om den fører Miner paa Ens Vej“.

Ja, det Vaaben er vel endnu ikke lavet med Menneskehænder, som ikke andre Menneskehænder frembringer Beskyttelsesmidler imod. Men i visse Retninger synes det unægtelig, som om Minerne har et godt Forspring for Tiden.

Det har været forsøgt at pansre Skibsbunden — udvendig eller indvendig, — at bygge den som dobbelt eller endog tredobbelt Bund, og at dele den i et stort Antal vandtætte, adskilte Rum. Navnlig den sidste Foranstaltning er den mest virkningsfulde, idet man derved ofte kan undgaa, at Skibet synker, selv om en Mine ødelægger en Del af Bunden, og flere af disse Rum fyldes med Vand. Men dels vil Skibet dog i de allerfleste Tilfælde blive ukampdygtigt for en kortere eller længere Tid, indtil det er blevet repareret, dels er Faren altid stor for, at Minesprængningen kan bevirke, at Krudt- eller Granatmagasinerne eller Kedlerne eksploderer, og endelig kan en tilstrækkelig betryggende Inddeling i saadanne Rum, som kan beskytte Skibets ædlere Dele for Minesprængningen, kun gennemføres paa de meget store Skibe. Betragtes Sagen med vore egne Forhold for Øje, da er vore Farvande ikke egnede til Tumbleplads for saadanne Kolosser, som der da skal være Tale om.

En anden Vej, man kan gaa, er at prøve paa at rydde Minerne afvejen, før de kan komme i Berøring med Skibsbunden. Denne „Minesrydning“ er det Forsvar, man stadig har søgt at anvende. Ved Dræg, som man slæber langs Bunden, søger man at fiske og overrive Kablerne; ved Kæder slæbt mellem to Fartøjer, der gaar ved Siden af hinanden, ved Trawlredskaber o. s. v., søger man at fange Minerne og faa dem slæbt bort, eller faa dem til at springe og derved ødelægge sig selv. Maaske ødelægger de ogsaa de Fartøjer, der saa dristig giver sig i Lag med dem; men det er nu engang forbundet med en vis Risiko at gaa i Krig, og selv om nogle Smaafartøjer bliver ødelagte, gør det intet, naar de værdifuldere Skibe derved bevares, — omend Besætningerne i samme Smaafartøjer maaske til Tider kan have en Smule afvigende Mening om Sagen.

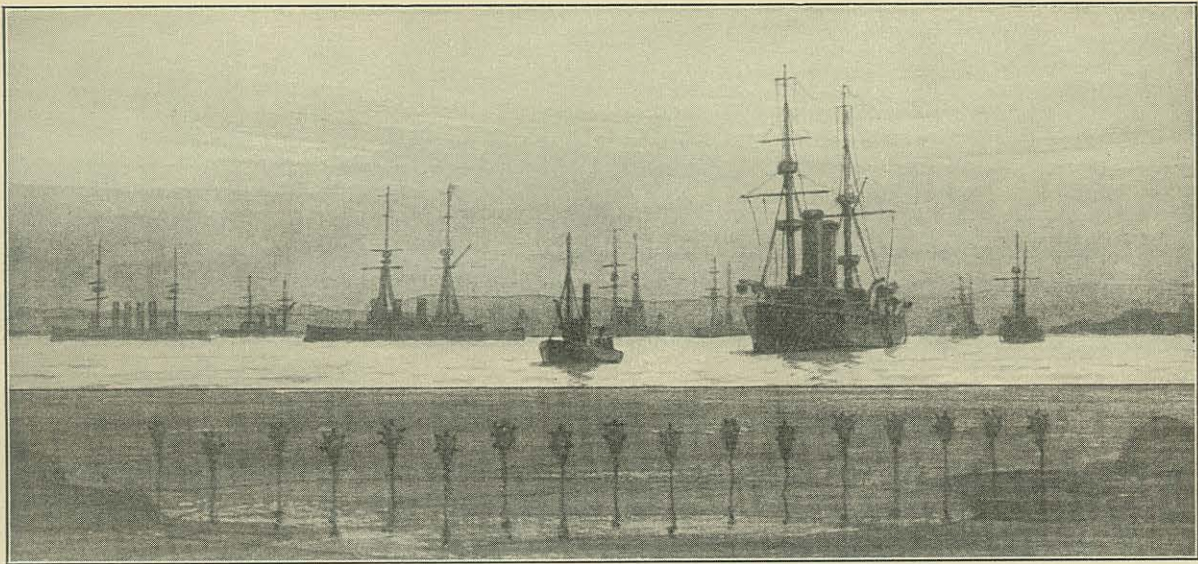
Men atter her møder vi den uhyggelige Egenskab ved Minen, at man ikke kan se den. Man arbejder i Blinde; det er vanskeligt, til Ti-

der umuligt, at afgøre, hvor man skal begynde, og hvor man skal holde op med Rydningen for at kunne garantere Skibene Vejen fri; og selv paa de Steder, hvor man har været, kan man ikke se, om man har skaffet ganske rent Bord. Disse Omstændigheder i Forbindelse med, at selve Rydningen kun kan ske med ringe Fart, gør, at det er et meget langvarigt og besværligt Stykke Arbejde, man har med at gøre, naar det drejer sig om at sikre sig, at et Farvand er passabelt. Derved bliver atter Skibenes Bevægelser hæmmede og lammede, og de, der har udlagt Minerne, vinder i alfald Tid om ikke andet; og Tid er ofte en kostbar Vare i Krigstider.

Som Regel maa man være forberedt paa at møde Miner overalt, hvor de kan anvendes, det vil sige navnlig i Farvande, hvor Dybderne ikke er for store og Strømmen ikke for voldsom. De danske Farvande er saaledes udmærket skikket til Minekrigen. Da Rojestvenski førte sin Flaade ud til Østasien og lige fra Begyndelsen nærrede Frygt for japanske Miner og Torpedoer, begyndte han allerede i Storebælts sydlige Del at lade rydde for mulige Miner paa Flaadens Vej; men det sinkede ham saa meget, at han tilslut opgav det.

Miner kan udlægges fra Skibe, der særlig er indrettede eller byggede dertil — Mineskibe — eller fra Torpedobaade og andre lignende Fartøjer, og de kan benyttes baade til Angreb og Forsvar, — alle Krigens Faser findes i Minekrigen. De kan anvendes til at spærre Adgangen til egne Havne eller udlægges langs Kysterne paa Steder, hvor Landgangsforsøg kunde tænkes; de kan strøes i de Sunde og Stræder eller paa de Ruter i den mere aabne Sø, hvor Fjenden kan ventes at passere, og de kan bruges til at spærre Fjenden inde i hans egne Havne eller paa de Tilflugtssteder eller Ankerpladser, som han for en kortere Tid har valgt sig. Og netop til slige „offensive“ Mineforetagender, der som oftest maa foregaa i en Fart og skjult af Taage eller Nattens Mørke, egner de smaa hurtige Torpedobaade sig fortræffeligt. Og den Bevidsthed, at man saasart man nærmer sig Kysterne, er udsat for at møde Miner overalt, kan ikke undlade at udøve en mægtig Virkning.

I en Beskrivelse fra den russisk-japanske Krig hedder det: „Tanken paa Minefaren, der lurede Nat og Dag og allevegne, selv i egne

Undersøiske Miner.

Farvande, der maaske endnu foregaaende Dag var rensed for Miner, og i den aabne Sø, har ligget gemt i hver Mands Bevidsthed og har præget Operationerne fra Dag til Dag gennem hele Krigen. Overhovedet at bevæge sig udenfor Havnen var et Vovestykke.“

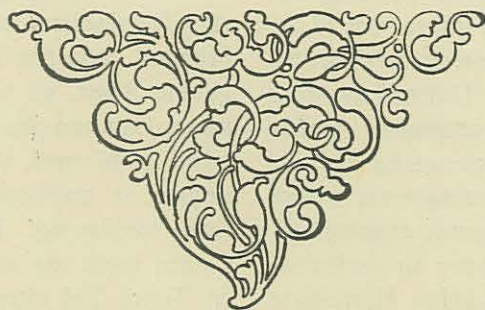
Jo mindre Fartøjer man har, desto mere tør man haabe paa at slippe over eller imellem Minerne. Fremmede Miner i vore Farvande vil derfor ikke være slet saa frygtelig en Trudsel mod de danske Smaafartøjer som de danske Miner mod fremmede større, bredere og mere dybtstikkende Skibe; ikke mindst da Farvandskendskabet spiller en betydelig Rolle, baade naar det gælder at lægge Minerne og at undgaa dem.

— — —
„Det sortladne Hav“ er ikke alene „de Danskes Vej til Ros og Magt“, men er ogsaa Vejen til og forbi vore Strande. Ad den Vej maa derfor ogsaa Enhver komme, som kan tænkes at ville forstyrre vor Fred, hvad enten det nu er,

fordi han — trods Vejen fører forbi — har Brug for at indrette sig et hyggeligt Tilholdssted i vore Farvande undervejs, — selve Landet behøver han endda ikke i mindste Maade at have onde Hensigter imod, — eller fordi han vil sikre sig imod, at Modparten gør det, — „før os en Anden mulig turde komme“. I begge Tilfælde er det vor uafviselige Pligt som Neutrale og maa derfor være vor alvorlige Vilje at gøre vort yderste for at afværge dette; og paa Søen er det, at Forsøget derpaa maa gøres.

Indretter vi os da saaledes, at det „ligger gemt i hver Mands Bevidsthed“, at Søen overalt kan være gjort utryg ved Miner, at Tilintetgørelsen naarsomhelst kan bryde frem fra Dybet, medens Torpedobaadene om Natten og Undervandsbaadene om Dagen er paa færde med deres dødbringende Vaaben overalt udenfor Minezonerne, da bliver de danske Farvande ikke noget tiltrækkende Opholdssted for de større Skibe, medens de danske Kanoner vel kan holde de mindre Fartøjer i Respekt.

R. Rothe.

Mont Pélé og St. Pierre efter Udbruddet.

ERINDRINGER FRA MARTINIQUE

Tiden lægger sig som en Taage over det meste af, hvad der engang vakte Ens Interesse; selv de store — glædelige eller sørgelige — Begivenheder, der som Bjergtoppe rager op paa Livets slagne Landevej, dækkes efterhaanden af Skyer. Men stirrer man gennem Erindringens Brillér paa en saadan Bjergtop, da spredes Skyen lidt efter lidt, og paa een Gang staar det Hele lyslevende for En.

Som en saadan Bjergtop, der slaar igennem Taagen, staar for mig mine Minder fra „Valkyrien“s Togt i 1902, til den franske Ø Martinique efter Mont Pelés store, vulkanske Udbrud.

Vi havde paa dette Tidspunkt haft Station i næsten et halvt Aar ved vore vestindiske Øer, men tiltrods for vore Landsmænds Elskværdighed mod os og den Charme, der altid er ved et Ophold i Troperne, havde dog den stadig tilbagevendende Tanke om Øernes Afstaelse til Amerika virket deprimerende paa os alle ombord. Alle som En ønskede vi nu kun at faa Dom i Sagen, — „sale“ eller „no sale“; thi vi var efterhaanden løbne trætte af den evige Snakken frem og tilbage, og vi længtes alle efter enten at opleve noget eller vende Næsen hjemefter. — Desværre varede det ikke længe, før vort første Ønske gik i Opfyldelse, idet vi blev Vidne til en af disse mægtige Naturrevolutioner, der spreder Død og Ødelæggelse omkring sig.

Hen paa Aftenen d. 8. Maj indtraf der til St. Thomas et Telegram, der berettede, at Byen St. Pierre var tilintetgjort ved et Udbrud af Mont Pélé, alle Byens Indbyggere omkomne og alle paa Rheden værende Skibe opbrændte og ødelagte. Disse sørgelige Efterretninger var bragte til den Syd for Martinique liggende engelske Ø, St. Lucia, af en engelsk Damper og derfra telegraferede videre, da alle til selve Martinique

førende Kabler var ødelagte af Jordrystelserne, og Øen som Følge deraf var uden Forbindelse med Omverdenen.

Den næste Morgen kom der yderligere Meddelelse om, at der var Mangel paa Levnedsmidler paa Martinique. — Alle ombord blev besjælede af den største Iver efter at bringe Hjælp, og vi glædede os over, at vi danske kunde faa Lejlighed til at vise god Villie til at hjælpe en anden Nation; — det falder saa sjældent i de smaa Nationers Lod. — Vort eget Gouvernement optraadte med stor Resoluthed og traf hurtigt de nødvendige Foranstaltninger til Indkøb og Ombordbringning af Proviant til de nødlidende.

Den 9de Maj et Par Timer efter Middag stak „Valkyrien“ i Søen med Kurs efter Martinique, hvor det var Meningen at anløbe Fort de France, Øens Hovedstad, og der landsætte Provianten. De seneste Beretninger gik nemlig ud paa, at Øens rædselsslagne Befolkning fra alle Kanter flygtede til Fort de France for at undgaa det ildspyende Uhyre, Mont Pélé, og som Følge deraf var det dertil, at Levnedsmidlerne skulde bringes. Med Skibet fulgte iøvrigt den franske Konsul, der tidligere havde været bosat i St. Pierre, samt en anden af St. Thomas Beboere, der ogsaa havde nær Familie boende sammesteds.

Havet var spejlblankt, ikke en Vind rørte sig, Tropesolens lodrette Straaler gav den blaa Himmel dette for Troperne saa ejendommelige gyldne Skær, alt var lutter Tropeidyl. — Den næste Dag hen paa Eftermiddagen var det imidlertid forbi med Idyllen, Himlen begyndte at antage et mørkere Udseende, og den første Aske meldte sig. Først lagde man Mærke til, at der lagde sig et graaligt Støv paa Dækket, en Times Tid efter havde man Fornemmelsen

af at køre paa en støvet Landevej, og da Klokken var fem, begyndte det at regne med Støv, fra Tid til anden saa det ligefrem sved i Øjnene. Nu var vi altsaa indenfor Uhyrets Rækkevidde.

Kursen var som alt nævnt sat efter Fort de France, der ligger c. 10 Sømil sydligere end den ødelagte By, St. Pierre, og da vi om Aftenen Kl. 10 i en Klaring fik Kig paa flere Lys, mente vi, at disse, som vort Bestik angav, maatte lyse inde fra Hovedstaden. — Noget mystisk var der nu ved denne By, thi der var øjensynlig Brand paa flere Steder, men dette forklarede den franske Konsul saaledes, at det maatte være de sorte Flygtninge, som havde drukket sig fulde og stukket Ild paa. — Der var jo ogsaa den Mulighed, at Fort de France, der er omgivet af Kratre, kunde være kommen i Brand ved et vulkansk Udbrud. — Da der dog ikke kunde udrettes noget, før det blev lyst, blev det besluttet at holde gaaende lidt længere tilsøs Natten over.

Selv havde jeg Dagvagten fra Kl. 4—8 om Morgenen og havde, medens det endnu var mørkt, drejet Skibet rundt og begyndt at holde ind mod Land, for at være der, ligesom det lysnede, da jeg paa en Gang fik en Skylle af Aske Syd fra. Det forbavtede mig noget, da jeg gjorde Regning paa at være Syd for Vulkanen, og jeg var derfor nærmest tilbøjelig til at antage, at et af Kraterne ved Fort de France nu var traadt i Virksomhed og udbad mig derfor Tilladelse til atter at holde udefter, til det blev helt lyst.

Da jeg i Dagningen opdagede, at vi befandt os i Strædet Nord for Martinique, var imidlertid Gaaden hurtig løst. Den By, vi om Natten havde set i Flamme, var St. Pierre. — En stærk nordgaaende Strøm var Aarsagen til Forvekslingen af de to Byer.

Sølivet byder paa mange Overraskelser, men denne lærte mig, at naar de vulkanske Kræfter spiller med ind, maa man være belavet paa alt; thi det var sikkert disse, der havde fremkaldt den stærke Strøm.

Kl. 8 fik vi et Krigsskib i Sigte inde ved St. Pierre. Solen stod allerede højt paa Himlen, Nord for os laa Vulkanen indhyllet i Aske-regnen, men over den uddøde By var der forholdsvis klart, kun Røgen fra Brandtomterne bredte sig hist og her som et fint Slør over Ødelæggelsen. Det omliggende Land lignede nærmest et Snelandskab, et tæt Lag af Aske havde

lagt sig over Marker og Træer, og især de høje Palmer gjorde et underligt feagtigt Indtryk i deres hvide Skrud. Til venstre for Byen kunde man i Askelaget se nogle brede, sorte Furer, der angav den Vej, som Lavastrømmen havde taget ned mod Byen.

Noget mere betagende end det Indtryk, en saadan uddød By gør, kan man vanskeligt tænke sig. Intet levende var at øjne, alt laa i Ruiner, og den blotte Tanke, at der derinde sandsynligvis laa 30,000 døde Mennesker, kunde faa En til at gyse. Vendte man Blikket mod Nord, mindede den formørkede Himmel og den af og til faldende Aske os om, at endnu kunde de underjordiske Kræfter have Bud efter os alle. Man havde den uhyggeligste Følelse af sin egen Lidenhed og Ubetydelighed, og samtidig kunde man ikke lade være med at stirre og stirre paa dette vor Tids Pompeji, der var bleven tilintetgjort paa nogle faa Minutter. Foran os laa endnu Vraget af en eksploderet Damper og røg; det viste sig at være „Roraima“, som blot for et Par Dage siden havde ligget ved Siden af os i St. Thomas' Havn. Derimod saa vi intet til vor Ven „Grappler“, den engelske Telegrafdamper, der ligesom vi havde Station i St. Thomas, og hvis Officerer vi jævnlig traf sammen med. Vi vidste, at den var sendt til Martinique kort før Udbruddet for at reparere Kabler, men om dens senere Skæbne vidste man intet. — Desværre viste det sig senere, at Skib og Mandskab var gaaet under ved Udbruddet og totalt forsvundet.

Jo nærmere vi kom Byen, desto uhyggeligere blev det. Først kom der flydende forbrændte Rester af Tømmer og Bohave, og saa kom Ligene. Forbrændte og delvis forkullede var de næsten alle; Maven var opsvulmet, Armene bøjede op foran Ansigtet, Knæerne trukne op mod Maven, og næsten alle flød paa Ryggen.

Jeg mindedes uvilkaarligt de Afstøbninger, jeg som Dreng havde set i Pompeji, af de Mennesker, som Vesuvs berømte Udbrud havde overrasket. Det var akkurat de samme Stillinge hine indtog, som disse ulykkelige her; man kunde se, at de havde smidt sig næsegrus ned for at værges Ansigtet. — At jeg her ikke stod overfor Afstøbninger, men overfor den grufulde Virkelighed, blev jeg hurtig mindet om af den ubehagelig snerrende Lugt af brændt Kød, der slog En imøde.

Jeg fik Ordre til at gaa ombord i den fran-

ske Krydser „Suchet“ for at forespørge Chefen om, hvad vi kunde hjælpe til med.

Nogle af mine bedste Ungdomsaar har jeg tilbragt i den franske Marine; enhver fransk Orlogsmænd udøver derfor den Dag i Dag en vis Tiltrækningskraft paa mig, og jeg var overordentlig glad ved nu som dansk Officer at kunne tilbyde Hjælp.

Det var en ret uhyggelig Rotur mellem de drivende Lig, som laa tættere ved hinanden, jo nærmere man kom Byen. Iøvrigt vænner

at gøre her. Derimod var der længere Nord paa ved Foden af Mont Pélé en Landsby eller Forstad, Le Précheur, hvor der var 3000 Sjæle at frelse; det var netop nu hans Agt at gaa derop sammen med en fransk Kabeldamper, som laa lige tæt ved os, og gøre Forsøg paa at tage disse Mennesker ombord og bringe dem til Fort de France, da Staklerne var afskaarne fra Omverdenen og stadig frygtede nye Udbrud. Jeg tilsagde ham straks vor Assistance.

Kort efter dampede alle tre Skibe Nord paa,

Gade i St. Pierre

man sig hurtigt til et saadant Syn, — en enkelt Strandvasker hjemme vilde sikkert nu gøre mere Indtryk paa mig, end de mange Kadavere gjorde den Gang.

Det var ligefrem hjemligt for mig atter at staa paa Dækket af et fransk Krigsskib, kun havde jeg den ubehagelige Fornemmelse af at se for nystrøget ud i mit hvide Tøj mellem alle disse af Arbejde og Askeregn graanede Trope-dragter. Skibet var ikke til Ankers, og Chefen derfor ogsaa paa Broen, hvor jeg søgte ham. Han fortalte mig, at han om Morgenen var gaaet gennem Byen; — at der ikke var en levende Sjæl i den, og at der foreløbig intet var

men det varede ikke længe, før Dampfløjterne kom igang; vi kom ind i Askeregnen og saa ikke hinanden.

Undervejs blev der nu udtaget og fordelt Mandskab, c. 60 Mand, til en Baadekspedition, bestaaende af 4 Rofartøjer og 1 Dampbarkas, hvilken sidste til Maskinens Beskyttelse mod Askeregnen allerede paa Overrejsen var bleven rigget til med et Tag af Bølgeblik.

Skibene arbejdede sig imidlertid igennem Askeregnen, Dampfløjterne holdt op at lyde, og kort efter stoppedes Maskinerne; vi var ved vort Bestemmelsessted, og nu skulde der tages fat.

Vi gik i Fartøjerne og lagde os paa Række, klods udenfor Brændingen, der kun tillod, at man landede med særlig lette og fladbundede Fartøjer, her kaldet „Piroger“. Bjærgningen maatte derfor gaa for sig paa den Maade, at de indfødte selv besørgede sig ud til vore Baade i deres „Piroger“, hvorefter Dampbarkassen slæbte Baadene ud til „Valkyrien“.

Ikke saa snart saa Landsbyens Beboere vore Fartøjer gaa ind imod Land, før de strømmede til i deres smaa spinkle Fartøjer. Mange af dem var saa forvildede, at de, saasnart de selv var slupne over til os, lod deres tomme Baad drive af, uden at skænke deres Medmennesker, der ogsaa skulde benytte dem, den mindste Tanke, eller rettere, de havde kun een „Sauve qui peut“. Det var derfor næsten det værste Slid at tvinge dem til at gaa ind igen og hente dem, der stod paa Stranden og ventede. Mit betydelige Forraad af franske Skældsord kom mig derfor godt til Nytte ved denne Lejlighed.

Det var en Ynk at betragte alle disse stakkels Mennesker, som Dage igennem havde levet i Rædsel for Vulkanen. Efter Sigende skulde der tilmed have hersket fuldstændig anarkistiske Forhold derinde, i alle Tilfælde fortalte en hvid Franskmand mig, at han havde maattet forsvare sig med Bøssen i Haanden, da de Indfødte var ganske rasende. Iøvrigt kunde man vanskelig se Forskel paa Hvide, Kulørte og Sorte, graa som de var allesammen af Asken i Ansigterne. Jordisk Gods ejede disse Mennesker naturligvis ikke meget af, men det, de havde, vilde de have med sig nu, da de skulde forlade Hus og Hjem. Tilrods for Situationens Alvor kunde man ikke lade være med at trække paa Smilebaandet, naar man saa de stakkels Menneskers mærkelige Haandbagage. En bar paa en Kat, en anden paa en Hundehvalp, en paa en Høne, en havde en Flaske Vermouth, og en en Chemise, en en Parasol, en en Lampefod, men uden Lampe, og saaledes fremdeles; ja, om det saa var Kalebasser, saa skulde de ogsaa have dem med. En Del af dem havde smaa Kurve med Trækul, hvad der forundrede os meget; men for dem stod det naturligvis som noget af det nødvendigeste; hvorledes skulde de ellers faa deres Mad kogt og stegt? Det er jo det eneste Brændsel, Negrene kender.

Desuden mødte de op med en temmelig stor Mængde Kufferter og Bylter af i Hast sammenpakket Tøj, saa mange af deres „Piroger“ var

saa dybt lastede, at det saa ganske livsfarligt ud, og man forstod næsten ikke, at de var slupne ud med dem gennem Brændingen uden at kæntre.

Besætningerne i vore egne Fartøjer bestod foruden af Befalingsmænd udelukkende af befarent Mandskab, hvis bedste Egenskaber netop kommer frem ved en saadan Lejlighed. Det tiltalte mig at se, hvor pænt de tog sig af alle disse Mennesker, og hvor omhyggeligt de behandlede deres usle Ejendele, som de ved en anden Lejlighed maaske nødigt havde rørt ved. Komisk saa det naturligvis ud at se en stor Matros faa puttet et sort Pattebarn ind under hver Arm af en geskæftig Moder, medens hun selv tog sig af sine Ejendes Indskibning.

Under hele dette Arbejde var vi saa nogenlunde fri for Askeregn, — men to Gange kom der en Skylle saa tæt, at vi ikke kunde se Skibet og havde vanskelig ved at holde Øjnene aabne. Ombord havde man hørt Vulkanen drøne, eller som det af Folkene kaldtes „hoste“, to Gange.

Efterhaanden begyndte det at tynde ud i Befolkningen paa Strandbredden, men det tog forholdsvis lang Tid at faa de sidste ombord. Der var enkelte, som ikke kunde bestemme sig, om de vilde forlade Byen eller ej. Et Par Stykker blev der i alle Tilfælde tilbage paa Stranden; de var ikke til at formaa til at gaa ud, og onde Tunger paastod, at de vilde blive for at kunne plyndre i Fred.

De fleste af vore Passagerer var kulørte; af helt hvide var vist foruden Præsten kun en Mand, som kom i min Baad. Denne Mand fortalte mig, at hans Hjem laa højt tilvejs og forholdsvis nær ved Krateret, men at det mærkelig nok ikke var bleven tilintetgjort ved det store Udbrud. Kone og Børn havde han forinden Udbruddet sendt ned til St. Pierre for at have dem i Sikkerhed. Aldrig har jeg været mere paa Pinebænken, end da han spurgte mig, om jeg troede, at alle var omkomne i St. Pierre. Om jeg end belagde mine Ord saa godt, jeg kunde, saa formaaede jeg dog ikke at yde den ulykkelige Mand synderlig Trøst; jeg vidste jo ved mig selv, at Muligheden for hans Kæres Frelse maatte være lig Nul. Endnu den Dag i Dag ser jeg hans fortvivlede Udtryk, da jeg sagde ham, at St. Pierre var ødelagt.

Iøvrigt var det forunderligt at se, hvorledes al Rædsel var som strøget af Negrenes Ansiger,

saa snart de var ovre i vore Baade ; det var som om de følte sig overbeviste om, at nu kunde Uhyret ikke mere naa dem, og dog hostede og spydede den over vore Hoveder, og vi var kun nogle Hundrede Meter fra Vulkanens Fod.

Sidst af alle gik Præsten og Mairen ud. Den uddøde Landsby med sine askebestrøede Huse, Træer og Marker gjorde et yderst trist Indtryk. Af levende Væsner saa man nu kun de tilbageblevne Husdyr ; — de kom i Hobe ned paa Stranden som for at tage Afsked med de bortdragende, og hvide som de var af Asken, saa de ud, som om de hørte til en forhistorisk Race.

Kl. 2 $\frac{1}{2}$ gav „Suchet“ Signal for, at Operationen var afsluttet og takkede — idet alle, som vilde frelses, da var bragte ombord i de 3 Skibe. Paa dette Tidspunkt var der ingen Askeregn, alt saa saa fredeligt ud, men da her ikke var mere at udrette, havde Ingen af os Trang til at blive her længere ; vi vilde alle bort fra Uhyret, som jo ogsaa kunde ventes at ville tage fat igen naarsomhelst. Iøvrigt gjaldt det jo ogsaa om at komme til Fort de France med vore Passagerer, inden det blev mørkt, — 6 à 700 Mennesker fylder jo op i et ikke saa stort Skib.

Hvor havde det været noget for en Kunstner, hele dette Sceneri paa „Valkyrien“s Dæk, med alle de mange Grupper af Sorte og Kulørte, som de sad der mellem deres Pik og Pak. Nu var de alle som forvandlede, de pludrede og snakkede, som var de paa en Skovtur, og i al den Staahej blandede sig Hanernes Galen og Hønernes Klukken. Til disse Dyr havde man af Skibmandsgarn lavet store Bure, som nu var stoppende fulde, og hvor de forskellige Familiers Høns gik mellem hverandre uden at være mærkede, i alle Tilfælde saavidt vi kunde se. Den Dag i Dag er det mig derfor en Gaade, hvorledes hver Familie ved Bortgangen fik deres Høns med sig, hvad der lod til at finde Sted ; thi der var forholdsvis lidt Skænderi, da de gik fra Borde.

Det slog mig ved at betragte denne brogede Skare, der opfyldte Dækket, — hvor langt kønere denne kulørte Befolkning var end den paa vore egne Øer. Der var virkelig mange kønne unge Piger blandt vore Passagerer, deres hele Skabelon var smuk, der var ikke det plumpe som ved Negerinder, og i deres Profil gav det iblandede galliske Blod sig tilkende ved den næsten krumme Næse, en Sjældenhed hos de fra Negre udgaade Racer. Hvad der muligt ogsaa

medvirkede til detgunstigeIndtryk, var deres klædelige Hovedtøj, som bestod af et Tørklæde i stærke Kulører og sat op i en høj Top.

Medens jeg saaledes var beskæftiget med at afholde en Slags Skønhedskonkurrence mellem franske og danske kulørte Kvinder, gjorde

vore Passagerer sig til Gode med den i store Ballier paa Dækket serverede The og Kaffe, hvortil de nød 7 Tønder Kiks. Appetitten var der saaledes ikke noget ivejen med, men efter at denne var tilfredsstillet, steg ogsaa Humøret, og det varede ikke længe, inden de begyndte at danse, den knappe Plads paa Dækket tiltrods. — Det imponerede mig virkelig, at de kunde holde Bal efter at være jagede fra Hus og Hjem ; ja, det kunde dog kun Negre !

Hvormange der var, kan jeg ikke mere huske nøjagtigt, men jeg tror, der var 6 à 700 ; men et husker jeg, og det er, at der gik flere i Land, end man mente at have faaet ombord, hvad der gav et af Skibets vittige Hoveder Anledning til at bemærke, at det maatte være en meget frugtbar Race.

Efter en god Times Forløb ankrede vi paa Rheden ved Fort de France, og vore mange Gæster blev sat i Land i store Pramme. Men ikke saa snart havde man faaet en Familie ned i en Pram, før flere af Medlemmerne straks igen løb op for at hente glemte Sager, og hele dette brogede Liv foregik under Snakken og Latter ; man skulde sandelig ikke tro, at man havde med haardt prøvede Mennesker at gøre.

Provianten blev vi først af med næste Morgen, men den var meget velkommen ; thi Fort de France var efterhaanden stoppende fuld af Mennesker. — Hvor var det trist at gaa rundt i denne By, hvor Død og Elendighed havde holdt sit Indtog i næsten hvert et Hjem. Befolkningen var sørgeklædt og Butikkerne lukkede.

Pige fra Martinique.

Fort de France er en smuk lille By med mange maleriske Partier ved den lille Flod „Madame“, der bugter sig gennem den. Paa en større Plads knejser en Statue af den ulykkelige Kejserinde Josephine, hvis Fødeby det er, hvilket muligvis forklarer hendes store Letsindighed. En svag Antydning af et Smil giver ogsaa Ansigtet her et Udtryk af Ligegladhed; det er, som om hun vilde sige: „Der er ikke Alvor i os her“; — Katastrofen vil saamænd ogsaa snart være glemt.

Selve det store Udbrud saa vi jo ikke, men vi saa dets rædselsfulde Virkninger, og jeg hørte et Øjenvidnes drastiske Beskrivelse, som jeg kortelig skal gengive:

Først hørte man et Knald, som om Proppen gik af en Sodavandsflaske, saa kom der en Lyd, som om man trykkede paa en Siphon, og ud af Krateret kom der saa en sort Straale, der tog Retning mod St. Pierre. Byen blev indhyllet i en tæt sort Sky, som kort efter hævede sig og blev gullig, og derpaa saa det ud, som om Himlen stod i Flamme, — Byen og Skibene var fortærede af Ild. Det Hele stod kun paa i et

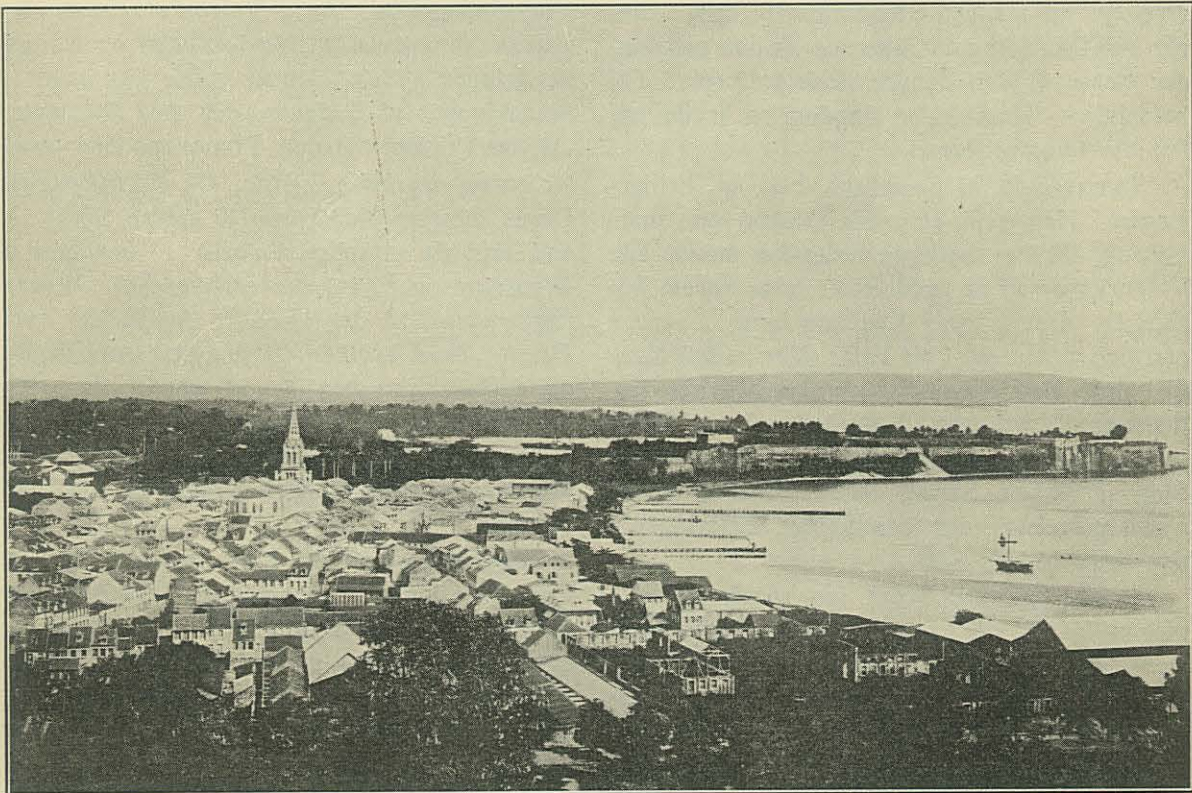
Par Minutter, og saa væltede Asken ud og bedækkede alt med et hvidt Lag.

Kun eet Menneske gik levende ud af denne By; det var en Neger, som sad i Fængsel anklaget for Mord. Han blev frigivet og benyttede senere sine Oplevelser til at rejse rundt og lade sig fremvise for Penge.

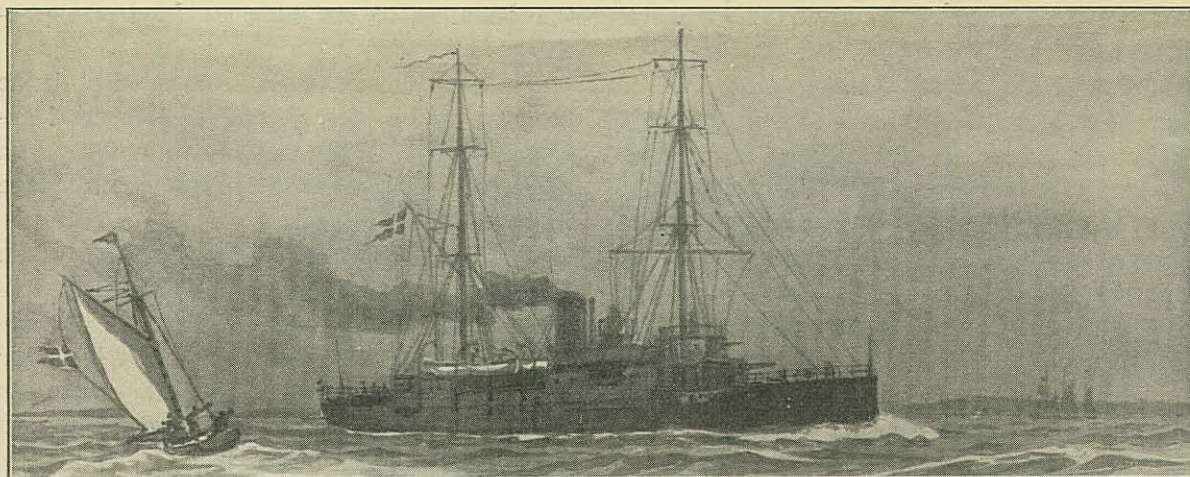
Otte Aar efter, da jeg som Chef for gamle „Ingolf“ var paa Vejen fra St. Thomas til Trinidad, passerede jeg atter Martinique. Le Précheur saa jeg lidt af, men St. Pierre! hvor var dog den? — Det mest synlige var nogle faa hvide Murrester, der laa som hvide Klatter paa den grønne Flade. — Underligt at tænke sig, at Vulkanen ødelægger By og Mennesker i faa Minutter, og i Løbet af ligesaa mange Aar udslettes Vulkanens Virkninger for Øjet af den tropiske Vegetation, der breder sig og dækker over alt, naar den faar Lov dertil.

Men Mont Pélé fik jeg at se denne Gang, og jeg stirrede og stirrede paa denne pragtfulde Kegel, der nu knejsede majestætisk i den klare, blaa Luft, som havde den aldrig gjort noget ondt.

Henri Konow.

Fort de France.

Kadetskibet, Krydseren „Heimdal“

KADETLIV

Kadet! Et Ord, der er alle bekendt! Et Ord, som forbinder Tanken med Ungdom og Friskhed, med bugnende, snehvide Sejl og slanke Master, et Ord, som genkalder alle „Midshipman Easy“s Meriter, kort sagt: et Ord, der har Klang i det danske Sprog! Men de bugnende Sejl og de slanke Master maa Kadetten klare sig foruden — nu er Staal og elektriske Kabler hans daglige Omgivelser, og dog — Kadetten er sig selv lig trods de forandrede Omgivelser, og mangen „Midshipman Easy“ bærer den Dag i Dag det lakerede Skuldergehæng, der hører til den danske Kadetuniform. Thi heldigvis — Ungdom er Ungdom og bryder sig fejl om Omgivelserne!

Størstedelen af Kadettens Liv er helliget Bogen. Han skal vide lidt Besked om snart sagt alt, thi i et moderne Krigsskib møder alle Videnskaber op og endda med deres fineste Resultater. Derfor maa Kadetten læse, — mere end han synes om i alt Fald. Men i Maj Maaned slaar Befrielsens Time! Saa stævner Kadetskibet, Krydseren „Heimdal“ ud; — Stillesiddende og Matematikopgaver er forbi, og hvert Slag af Skibets Skruer fører Kadetten ud til nye Oplevelser, der bundfælder Erfaringer i den unge Mands Sjæl.

Men „ligge paa Sofa“ faar Kadetten ikke megen Tid til, thi Livet ombord er i allerhøjeste Grad præget af Tjenestens Alvor. Op maa han med Solen, og tit og mangen Gang holder Natmanøvrerne ham oppe til næste Morgengry; — dog „sove kan man, naar man er død“, siger et gammelt Ord, og der bliver nok næste Dag en Lejlighed til at faa sig „en lille en paa Øjet“.

En væsentlig Dæl af sin Uddannelse faar Kadetten i Sejlbaad. Sejlads skærper hans Sømandsblik, og Sejlbaadene benyttes i al Slags Vejr til Transport af Personer og Gods. Men ogsaa den sportsmæssige Sejlads drives for at afsluttes med Togtets store Kapsejlads. Ogsaa Torpedoskydning og Torpedobetjening øves flittigt, og stundom snurrer selve „Heimdal“ rundt i de særeste Bugter; — det er da en Kadethaand, der slaar sine første usikre Slag paa Maskintelegrafene. To af Videnskaberne er dog absolut dominerende: Navigationen og Kanonskydningen. Hele Døgnet rundt kan man se Smaaklynger af Kadetter, der med Sekstanten „skyder“ Solen, Maanen, Planeterne eller en eller anden mærkelig Stjerne. Og Kompasserne! Deres mindste Tendenser til usikre Skridt — end sige da virkelige Fejltrin — bevogtes af Argusøjne og registreres omhyggelig. Akkompagnementet til det Hele er Artilleriets dybe Brum. Skud knalder der saa godt som daglig, og Afslutningen paa Togtet danner de krigsmæssige Skydninger, hvor Røg og Flammer i Forbindelse med en øredøvende Larm giver et lille Begreb om, hvordan Krigen og dens Væsen er.

Kadetten klarer det Hele med Liv og Lyst, men han mangler ingenlunde Karakteruddannelse; — den gives ham ved, at der stadig betroes ham Ansvar — mindre først, større senere. Og staar han overfor „the real thing“, faar man at se, at han ikke blot i det Ydre men ogsaa i det Indre er — en Mand!

Ved de krigsmæssige Skydninger i 1910 skete der et alvorligt Uheld. En Kadet blev far-

lig saaret — forbrændt iøvrigt; Skydningen stoppedes selvfølgelig øjeblikkelig, og Skibet afgik med største Hastighed til Aarhus, hvor den tilskadekomne indlagdes paa Sygehuset. Skibet vendte derefter øjeblikkelig tilbage til Skydepladsen for efter Eskadrechefens Ordre at fuldføre den afbrudte Skydning. Ombord i Kadetskibet afventede man med nogen Spænding Kadetternes Holdning. Mindet om den haardtsaaerede Kammerat kunde jo meget forklarlig øve sin Virkning paa et ungt Menneske, og Indtrykket havde jo langt fra faaet Tid til at sætte sig. Men tværtimod! Snart knaldede Skuddene, som om intet var foregaaet, og baade Træffe procent og Skudhastighed var bedre end om Formiddagen. Jovist var der Mandfolk bag Kanonerne!

Selvfølgelig maa en saa forceret praktisk Undervisning som Kadetternes veksle med Re-kreation. Hertil tjener f. Eks. Kadetskibets to yachtriggede Sejlbaade. De gaar om Søndagen paa Lystsejlads — Frokostkurven er ikke glemt! — og saa krydses der i vore smukke danske Farvande. Ofte aabner gæstfri Hjem sig for Kadetterne, saa at Sejlturen kan sluttes sammen med lysklædt kvindeligt Ungdom til en Svingom, inden Baadene skal være ombord.

Til Rekreationen hører ogsaa Turen udenfor Skagen, som Skibet tager hvert Aar. Gibraltar, Algier, Bordeaux, Dublin og mange andre Steder har Skibet besøgt, og det omhyggeligt studerede franske og engelske omsættes i

Praksis. Som Regel arrangeres tillige en større Tur, hvor Kadetterne under Vejledning stilles Ansigt til Ansigt med Verdens Seværdigheder. Saaledes besøgte Paris ifjor, og iaar gik Vejen til Thingvalla.

60 Mand paa Hesteryg er en Styrke, selv en Dragon ikke vil rynke paa Næsen ad, og 13 Mil i to Dage er vist ogsaa et præsentabelt Ridt for samme Dragon. For at holde sammen paa den uøvede Rytterskare var den inddelt i 4 „Eskadroner“, hver under Kommando af en af de ældste Kadetter og hver „Eskadron“ forsynet med Kendingsfane. Hver Kadet bar om Armen Eskadronens Kendingsfarve og over Skulderen Brødpose med to Dages Konserver-ration. I Têten en Kaptajn med Adjutant, i Queuen en Løjtnant, paa Siden Ambulance og bereden Kadethornblæser, — Islænderne fik for første Gang et „Rytterregiment“ at se. Resultatet blev ogsaa, at den lange Dagsmarche tilbagelagdes uden Efternølere og Uheld — en enkelt faldt vel nok af Hesten, men det kan vist ogsaa ske for en Dragon!

I September er den gyldne Tid forbi. Frisk Luft, Søens dragende Magt paa enhver Sømand og fremfor alt Livet med de mange gode Kammerater har faaet Arbejdet til at gaa som en Leg. Naar Kadetskolen aabner sine Porte den 1ste Oktober er det for en Flok solbrændte og klarøjede unge Mænd.

Cai Schaffalitzky de Muckadell.

Der startes fra Reykiavik.

Krydseren „Ingolf“.

FRA INGOLF-EKSPEDITIONEN

Den 15. Juni 1895 var Krydseren „Ingolf“, Chef Kommandør C. F. Wandel, afsejlet fra Reykjavik paa Island for at lægge en Række Dybhavsstationer paa en Linie rundt Kap Farvel op i Davis-Strædet og ankom den 26. Juni til Godthaab, Grønlands Hovedkoloni.

Som Krydser har Ingolf hverken hvad Fart eller Armering angaar nogensinde været videre bevendt, men til at krydse Davis-Strædet igennem paa Linier fra Grønlands Vestkyst over til den faste Iskant langs Nordamerikas Østkyst gik den an, trods et Jernskib uden dobbelt Bund ej heller er Idealet for Issejladser.

Under afvekslende Vejrforhold med hyppig Taage særlig ved Iskanten havde vi banket os op til Holstensborgs Bredde c. 67° N. og glædede os til et lille Besøg ved denne nordlige Koloni. Vejret var straalende, og lutter glade Smil hilste os velkommen fra Klipper og Skær. Kun Kolonibestyrerens Ansigt laa i alvorlige Folder.

„Ingolf“, der var udsendt under de mest fredelige Auspicier for at foretage Havundersøgelse i stor Stil med en Stab af dygtige danske Videnskabsmænd om Bord, havde i sin Instruks den Bestemmelse, at den under sit Ophold i grønlandske Farvande skulde optræde overfor eventuelle fremmede Fiskere, om saadanne

overtraadte de for grønlandsk Territorium, — mellem Breddegraderne 60 og 70 —, gældende strænge Afspærringsbestemmelser. Og det var Bud om en saadan Overtrædelse, Kolonibestyreren paa Holstensborg bragte „Ingolf“s Chef. Da Skib og Maskine trængte til nogle Dages Eftersyn, og Videnskabsmændene havde fuldt op at gøre med Arbejder, dels fra de sidste Dybhavsstationer og dels ønskede at foretage nogle Landture, maatte Opgaven overfor de fremmede Fiskere løses ved en Baadeekspedition, og til Fører af denne blev jeg udset.

Den danske Regering har paabudt ovennævnte Afspærring af de grønlandske Kyststrækninger af Hensyn til den eskimoiske Befolkning, hvis barnlige Sind kun i ringe Grad er i Stand til at modstaa Fristelser saasom Spiritus og andre af Civilisationens lastefulde Følgesvende. Nogle enkelte Steder paa Kysten var det tilladt de fremmede Skibe at ankre for Havari og Vandfyldning, men uden at have Samkvem med Befolkningen. Et saadant Vandfyldningssted var Nepiset-Havnen, medens Itivdlek var en Boplads med en lille Havn, der ikke maatte anløbes.

Min Instruks lød saaledes:

1) Afgaa til Nepiset, hvor Amerikanerne have Tilladelse til Vandfyldning, og undersøg,

hvorvidt der tillige findes Depoter lagt i Land fra disse Skibe. Saafremt dette er Tilfældet, og amerikanske Fiskerskibe er paa Havnen, beordres det disse at tage Depoterne ombord; hvis ingen Skibe paa Havnen, ødelægges Depoterne.

2) Afgaa til Itivdlek og undersøg, hvorvidt amerikanske Depoter findes her. Forefindes fremmede Skibe paa Ankerpladsen, beordres disse til øjeblikkeligt at forlade denne uden at medtage de eventuelle Depoter, der efter Skibenes Afgang ødelægges. Findes ingen Skibe paa Pladsen, ødelægges Depoterne.

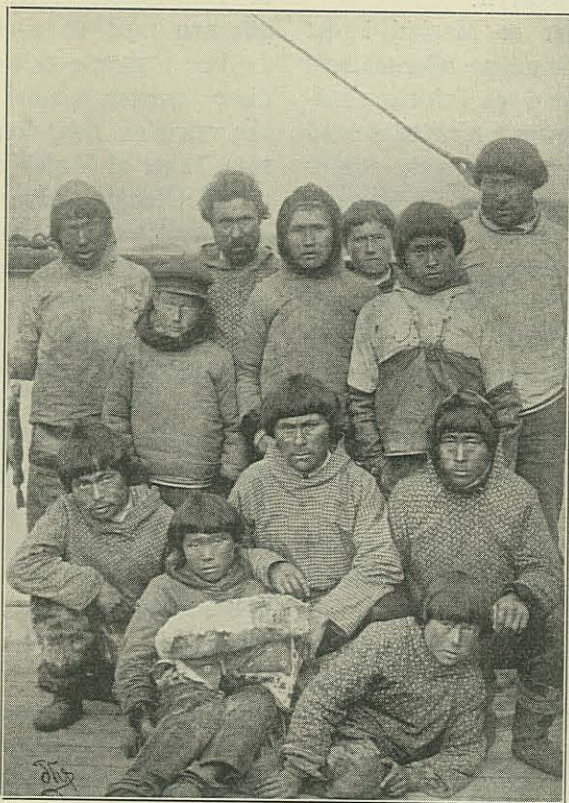
Uden en bevæbnet Styrke vilde en Opgave af denne Art være uløselig, særlig da disse Fiskerskonnerter havde en Besætning hver paa op til 24 Mand og hyppigt sejlede 3 à 4 Skibe i Følge. At Besætningerne taalmodig skulde bivaane, at en lille isoleret Flok Folk ødelagde deres Gods og Varer, var utroligt, hvorfor mine Tanker under hele Begyndelsen af Baadfarten beskæftigede sig med, i hvilken Udstrækning man turde sætte haardt imod haardt for at tvinge den givne Ordre igennem.

Paa en klar smuk Morgen gled Dampbarkassen med Skibets Travaille paa Slæb fra Holstensborg og stod under en grønlandskfødt Kendtmands Vejledning ind mellem Skærene sydover. Afstanden til Nepiset-Havnen var c. 13 Sømil og derfra til Itivdlek c. 16 Sømil, saaledes at Dampbarkassen frem og tilbage skulde udløbe en Distance af c. 60 Sømil. Nogen Vædeløber havde den aldrig været og med den tunglastede Travaille paa Slæb drev den det næppe til mere end 4 Knobs Fart. I Dampbarkassen var vi 1 Assistent fra Kolonien, 1 Kendtmand, 1 Maskinist, 2 Menige og jeg, medens 1 Underofficer og 10 med Karabin, Sabel og Revolver bevæbnede Menige dannede Travailens Besætning; Ammunition, Kul og Proviant

udgjorde Fartøjets Last. Jo nærmere vi kom Nepiset, desto ivrigere spejdede vi alle efter Skibstoppe. Skibe var her imidlertid ingen af, men mellem Klipperne opdagedes et Depot, der udelukkende bestod af Redskaber, som Fiskerne benytter ved Fiskens Vadskning inden Hensaltningen, og som belemrer Skibet meget, om det maa beholdes om Bord paa Fisketurene. Her opbrændtes 26 Fiskekar, 4 tomme Tønder, 6 store Vadskekar og 5 Vadskebrædter, Sager, der alle var af delvis ringe Værdi nede i Amerika, men næsten uerstættelige i disse Breddegraders træfattige Land.

Medens dette Arbejde stod paa, kom 3 Kajakmænd hen til os fra en overfor liggende grønlandsk Teltplads og meddelte, at endnu et amerikansk Depot fandtes paa den ved Nepiset-Havns Sydside beliggende Ø Narsak. Efter at Ilden havde taget kraftigt fat i det første Depot, stod jeg over sammen med Kajakmændene til dette andet Depot.

Baade den Omhu, der var anvendt paa at dække Sagerne, og den Omtanke, hvormed Stedet var valgt, røbede, at Depotet maatte indeholde mindre holdbare Sager. Undersøgelsen

godtgjorde ogsaa, at Fiskerne maatte have været i Forbindelse med den indfødte Befolkning, idet de ved Tuskhandel havde forskaffet sig flere af Grønlændernes Husflidsarbejder. Jeg mistænkte stærkt Beboerne fra Teltlejren for at have været den ene handlende Part, og de sukkede ogsaa meget dybt, da de saa Varerne gaa op i Luer. Depotet bestod af: 3 Par smukt broderede grønlandske Støvler (Kamiker), 3 Par grønlandske Sko, 2 Livbelter, 1 Skindhue, 2 Edderskindsmuffer, 4 Edderfugleskind, forskellige Smaating udskaarne i Ben, 14 tomme Tønder, $\frac{1}{2}$ Tønde Sæltran og alt overdækket med et næsten nyt Storsejl. Saa meget vidste dog Kajakmændene, at Kaptajnen, der

havde nedlagt dette Depot, hed Rasmus Mad- sen og saaledes rimeligvis var en dansk Sømand, der sejlede under amerikansk Flag. Til Afsked meddelte de 3 Fyre mig yderligere, at Kajak- posten fra Kolonien Sukkertoppen, der var pas- seret forbi Teltpladsen om Morgenen, havde for- talt, at der fandtes 7 amerikanske Skibe tilankers ved Itivdlek. Denne Meddelelse gav mig jo nok at tænke paa undervejs videre sydover, da saa mange Skibes Tilstedeværelse paa Ankerplad- sen repræsenterede c. 150 Mand mod mine 15, hvorfor min Ordre sikkert ikke vilde blive let at udføre ganske efter Bogstaven.

Efter at have indtaget et Maaltid i det Grønne, i hvilket Kajakmændene allernaadigst tog Del, medens en Konebaad fra Teltlejren hel- digvis kom for sent til Maden og nøjedes med Festkost bestaaende af nogle tommetykke Rund- tenommer Rugbrød med Smør og Puddersuk- ker paa, satte vi igen Kursen sydover og ankom efter en Vandfyldning undervejs ved Øen Dessilik til Itivdlek ud paa Eftermiddagen.

Det lettede svært paa Sindet, da vi naaede det sidste Skær udenfor Havnen og saa denne forladt. To hvide Sejl ude i Horizonten fortalte, at Kajakposten dog ikke ganske havde løjet, selv om Tallet 7 var en lille grønlandsk Over- drivelse.

Paa den lille Ø Sutukujak, der er særlig egnet for Landing, fandtes et Depot bestaaende af 28 Tønder fyldte med Salt, 1 Tønde saltet Laks, 2 Tønder Fyrbrænde, 3 tomme Fade og en Del Tougværk og nogle Rundholter, alt over- dækket med et godt Storsejl. Salttønderne rul- ledes ned til Strandbredden og sønderstoges, saa Saltet styrtede i Søen. Alt det øvrige stab- ledes til et Baal, paa hvilket den fede Laks spredtes ud. Da Ilden fængede, spruttede Laksen saa delikat, at vi ikke kunde modstaa Fristelsen til alle at pille noget ud og spise det paa Stedet.

Da her ikke fandtes flere Depoter, stod jeg over til Udliggerstedet Itivdlek for at tale med Bestyreren, en Grønlænder i Handelens Tje- neste. Hans Journal angav, at den amerikanske Fiskerskonnert Carry W. Bobson, Kapt. Char- les J. Larson, d. 16. Juni var kommen ind og havde nedlagt ovennævnte Depot, hvad denne Kaptajn iøvrigt havde gentaget Aar efter Aar,

men han var den eneste, der havde haft Oplag ved Itivdlek. Kaptajn Larson havde ligeledes haft sine Folk i Land ved Udliggerstedet, men paa Bestyrerens Anmodning om at gaa ombord, gik han straks. Den 5. Juli havde yderligere 3 Skibe været til Ankers ved Itivdlek.

Mere var der nu ikke at udrette for Ekspe- ditionen, der saaledes var forløbet under de fredeligste Former. En pragtfuld Tur hjem- over mellem Skærene uden Tanker om blodige Skærmydsler fulgte paa, og næste Morgen laa vi atter langs „Ingolf“ og naaede at nyde godt af Kolonibestyrerens elskværdige Gæstfrihed sammen med de øvrige Skibskammerater.

For Fiskerne er imidlertid Ødelæggelsen af disse Depoter et stort Tab, idet Fisken er gan- ske værdiløs, naar den ikke kan nedsaltes, lige- som Tabet af Vadskeredskaberne medfører al- vorlig Ulempe. Hverken Sejl eller Tougværk kan erstattes heroppe, hvorfor Tabet af dette Reservegods kan blive skæbnesvangert for Ski- bet under Nedrejsen til Amerika. Imidlertid anser den danske Regering Afspærring som nødvendig for den grønlandske Befolknings Trivsel, hvorfor de andre Hensyn maa vige.

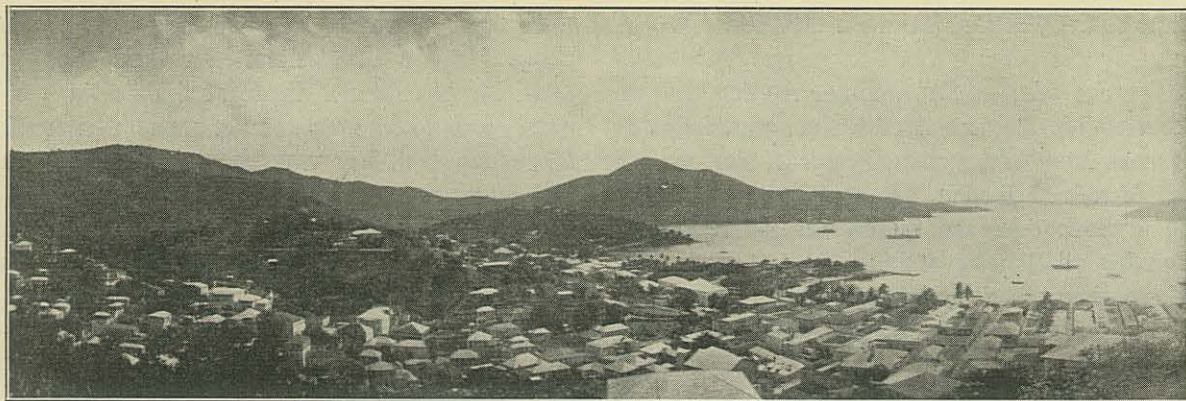
Krydseren „Ingolf“ udførte i Aarene 1895 og 1896 et stort Arbejde med Dybhavsunder- søgelser i Farvandene omkring de danske Bi- lande i nordlige Atlanterhav, og ved lignende Arbejder udførte af Amerika Vest for det dan- ske Arbejdsfelt og af Norge Øst for dette, er de nordiske Have her systematisk bearbejdede. Den 22. og 23. Juli 1896 aflagdes et Besøg paa Øen Jan Mayen beliggende Øst for Grønland paa c. 70° 50' nordlig Bredde, medens det paa Grund af Is ikke lykkedes „Ingolf“ at naa ind til Kolonien Angmagsalik paa Grønlands Østkyst.

Interessante var Arbejderne ved Dybhavs- stationerne, hvor der foruden Trawling for zoologiske Undersøgelser tillige foretoges Tem- peratur- og andre hydrografiske Maalinger gen- nem hele Vandlaget i forskellig Dybde. Eks- peditionenens største Vanddybde 3521 Meter naa- edes den 30. Juli 1895 vest for Cap Farvel.

Udarbejdelse af det store indsamlede Ma- teriale er endnu ikke afsluttede, og den danske Regering bevilger hvert Aar Penge til Udgivel- sen af disse fra alle Sider anerkendte smukke, videnskabelige Resultater.

Hector Kiær.

Sct. Thomas Havn.

OPMAALING I VESTINDIEN

Sct. Thomas Havn er et af de skønneste Steder paa Jorden. Man kommer derind frisk ude fra det store Hav. Der er ingen Skærgaard eller Fjord eller noget af den Art. Den aabner sine Arme for den søfarende, der er træt af Atlanterhavets endeløse Mile, og slutter ham saa ind i et Favntag fuldt af Skønhed for Øjet og med tusind Slags Vellugt. Man aander bogstavelig talt Sct. Thomas ind i dybe Drag. Ugevis har man fyldt sin Næse og sine Lunger med frisk Luft fra det store Hav, man har passeret. Frisk Luft er nok dejligt, men den virker saa altfor ren i Længden, saa at man til Slut ligefrem tørster og hungrer efter Forandring, efter noget, der kan pirre ens Lugtenuer, efter noget, der kan sætte Krydderi paa denne alt for rene Smag.

Og det faar man her. Naar man ligger i Sct. Thomas' Havn, ligger man som i en Gryde med højt Land paa alle Sider, kun afbrudt af den smalle Indsejlingsaabning. Ned fra Højderne stryger Pasatvinden ud over Bugten førende med sig Duften af Tropeøens Vegetation og af selve den grødefulde Jord. Med spilede Næsebor fylder man sine Lunger i fulde Drag, hver Gang man styrer ind mellem Cowell Battery og Myhlenfeldt Fyret og ser de skinnende hvide Huse, der er bygget op ad tre Højder, saa at det paa Afstand ser ud, som om man sejlede ind mod tre hvide Pyramider, der tegner sig mod en mørkegrøn Baggrund.

Solen sender sit brede Lys ned over det hele, glitrer igen fra de smaa Krusninger paa Havnens Vand, og dækker med sine Straaler som en Kærlighedens Kaabe over de mange Huller, som Tidens Tand har gnavet i Kalkpudsen, saa at Husene ligner nyopførte Marmorboliger.

Man faar herved et Førsteindtryk af Skønhed og Rigdom og Paradisets Have. Af disse tre Indtryk er det af Skønhed nok det sandeste. Thi med Rigdom og Paradisets Have er det saa som saa. Det sidste maa navnlig den bekende, som har til Opgave at foretage Landopmaaling paa Øen.

Det var i Tidens Løb blevet ønskeligt at faa et nyt Kort over Øerne, da det Søkort, der nu bruges, er over 60 Aar gammelt. Da Farvandet rundt Sct. Thomas og Sct. Jan vil blive langt mere trafikeret end nogensinde tidligere, naar nu Panamakanalen bliver aabnet, er det uden nødvendigt at skaffe Garanti for, at Bunderholdene ikke har forandret sig, hvilket ikke er udelukket ved Øer af vulkansk Oprindelse.

Tilmed har Amerikanerne netop fuldendt en Opmaaling rundt vor Nabø Puerto-Rico, foretaget efter alle Kunstens Regler, og vore danske Kort skulde nødig staa tilbage for de amerikanske i Paalidelighed.

Forinden man foretager en Søopmaaling, er det nødvendigt at skaffe sig Punkter i Land, i Forhold til hvilke man kan nedlægge sine Lodskud i Kortet.

De Punkter, man skal bruge, maa ligge saa højt og tydeligt som muligt for at kunne skelnes ude fra Søen; helst allesammen oppe paa Topperne, saa at de Mærker, man bygger paa dem, ses med Himlen som Baggrund. Derfor bliver det Opmaalerens Bestilling at gaa op paa disse Højder, og da Alfarvej her som andetsteds holder sig saa lavt som muligt, saa bliver det et Arbejde udenfor de banede Stier.

Det kan i sig selv være drøjt nok at gaa tilvejs i Tropeheden. Men da hverken Sct. Thomas eller Sct. Jan er særlig høje, — det var paa

disse to Øer, at Opmaalingen blev foretaget, — saa var det ikke derfra den største Vanskelighed stammede, — den kommer fra den rent ud fortvivlende Rigdom af Vækster, som fødes af Øernes frugtbare, vulkanske Jord. Var der saa endda nok af Jorden, saa at Træerne var høje og urskovagtige, saa kunde der vel nede paa Bunden af Skovhavet blive Plads for en lille Menneskemyre til at kravle frem, — der hvor Trækronernes dybe Skygge havde hæmmet

trængeligt Fletværk. Her er ikke Tale om at lægge Armene for Ansigtet eller vende Ryggen imod for paa denne Maade at skubbe sig igennem, saadan som man kan det gennem en dansk Ungskov. Nej, her vilde man uhjælpelig blive hængende som en Flue i en Edderkops Spind. Denne Torneroseskov aabner kun Vej — Fod for Fod — for den, der er bevæbnet med en god Cutlass, og som kan føre den med en kraftig Arm. Og end ikke det alene er tilstrække-

Mangrovevegetation. Coral Bay, Sct. Jan.

Plantevæksten. Men det er skralt med Jord. Alle Højderne har meget stejle Sider, saa at ethvert Regnskyl fører en Mængde Jord med sig ned i Dalene. Naar Træerne har naaet en vis Størrelse, finder deres Rødder ikke tilstrækkelig Næring, — saa forkrøbler de, der er født og baarne til at være rankvoksne Træer, — de sygner hen og bliver mindre modstandsdygtige, og hen over det døende Træ myldrer Snylteplanterne frem i tusindvis, stjælende dets sidste Kræfter. Fra Træ til Træ snor de sig, snart armtykke, snart som Piskesnerte knyttende den hele „Busk“ sammen til et næsten uigennem-

ligt. De første Gange, man færdes i „Buskene“, gaar man lige paa, hugger løs af alle Kræfter og søger paa denne Maade at bane sig Vej. Men paa den Maade slaar Kræfterne ikke til. Heden i „Busken“, hvor ethvert Vindpust er lukket ude, tørrer en ganske ud, saa at Tungen bliver som et Brædt. Solen bager og faar ens Hjerne ligesom til at gløde. Lugten af Croton og Terpentint og af de andre Vækster gør en ganske svimmel, og det varer ikke længe under saadanne Omstændigheder, før Armen trættes af det uvante Arbejde.

Nej, man skal lære af en Neger, der er godt

hjemme i „Busken“, hvordan man skal tage sig frem. Først og fremmest maa man bruge sine Øjne den hele Tid for at se den letteste Vej frem under Bladehænget, og saa maa man gaa fremover bukkende og bøjende sig, kravlende og krybende og kun huggende, hvor Vejen er absolut stængt. Paa den Maade naar man lettest frem i det lange Løb. Men man skal holde sig tæt i Førerens Spor, thi ved denne Fremgangsmaade lukker „Busken“ sig straks efter ham,

Hvis det saa endda kun var Tætheden, man havde at kæmpe med, men næsten alle Tropskovens Vækster bærer Torne i en eller anden Form. Af hvad Grund er mig ganske uforstaaelig. Lad gaa med Kaktus, Agaver og vilde Ananas, de har dog et saftfuldt Bladevæv at værne; eller Træer, der bærer deres Krone højt mod Himlen, og som maa værne deres Bark mod klatrende og gnavnende Dyr. Men alle disse Slynplanter med deres haarde og knok-

Lianer og Luftrødder. West Cay, Sct. Thomas.

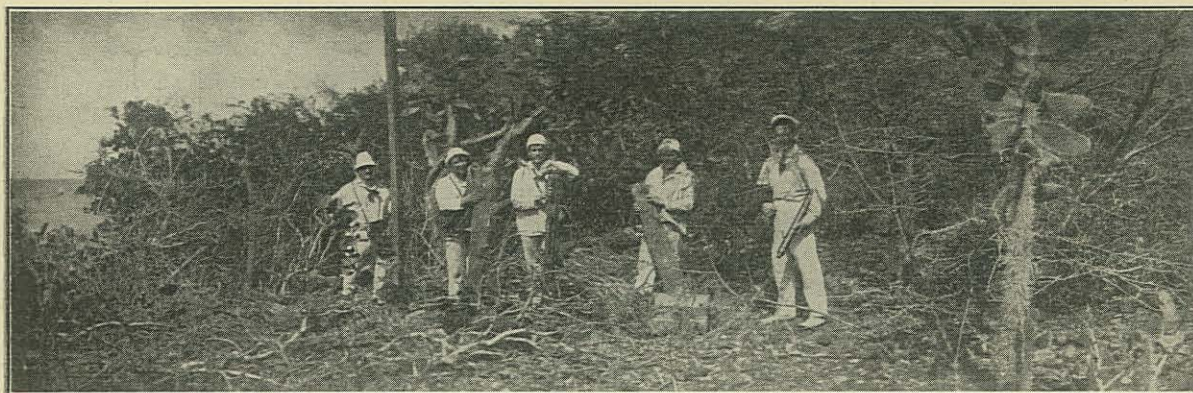
som om intet Menneske havde passeret, og er man for langt tilbage, saa har man slet ingen Gavn af sin Forgænger.

Øerne er imidlertid sparsomt beboede, og der er langt mellem Husene, saa det er ikke altid, man kan finde en lokal kendt Neger, men maa gaa løs paa Sagen med sine egne Folk.

Lettest slipper man fra det, hvis der ned ad Højens Sider findes en „Gutter“, et tørt Elveløb, hvor Regnvandet i Tidernes Løb har vadsket Jordsmonnet bort lige ned til de nøgne Sten. Her kan man kravle op med mindre Besvær.

lede Dødningefingre, som intet Dyr gider æde, alle disse Snyltere, der hæderligt ernærer sig af at suge Kraften af andre Vækster, hvorfor skal de ligesom i forsætlig Ondskab bære hele Overfladen fuld af Torne? De har krumme Torne, og de har lige Torne, de har Torne med Modhager, og de har Torne med Gift, kort sagt, et helt Arsenal af djævelske Opfindelser til at gøre en stakkels Skovmand Livet surt.

Mest frygtet af dem alle er „Catch and Keep“-en; Navnet fortæller saa udmærket om dens Egenskaber, saa en Beskrivelse næsten er overflødig. Det er en Lian, der kan opnaa en Længde

Paa Vej gennem Kratskov. Sct. Thomas.

af mange Meter, og som fra sin Hovedstamme overalt skyder fingertykke Sideskud ud. Den er saa sejt, at den næsten ikke er til at hugge over. Hugger man i den, saa løsner en af dens lange Fangraade sig oppe fra det Træ, hvor den har haget sig fast, og lægger en kærlig Slynge om Ens Arm eller Hals; borende sine skarpe modhagede Torne ind igennem det tynde Khakitøj og ind i Kødet. Jo mere man vrider og vender sig, des flere Fangarme kommer der, og tilsidst kan man blive nødt til at kalde Assistance til for at komme nogenlunde helskindet ud af Sammenstødet. Intet Under, at Negeren gaar langt uden om disse Herrer. Og hvor de optræder i større Mængder, kræves der grænseløs Taalmodighed til at rydde sig Vej.

En anden Plante som Negerne heller ikke ynder er „Touch me not“, ogsaa et meget betegnende Navn. Det er ingen Slyngeplante, men et lille buskagtigt Træ, som staar og ser saa uskyldigt ud med friske grønne Blade, selv nede i den dybeste Skygge. Man stryger gerne tæt op til den for at undgaa en mere frygtelig udseende Kaktus, og man glæder sig over, at den saa blidt og venligt bøjer af Vejen for En. Saa lidt efter stryger man maaske med Haanden over sin Arm og faar den fuld af smaa bitte Naale, som fine Glastraade; „Touch me not“s Blade er besatte med saadanne fine Haar, der slipper Bladet ved mindste Berøring, men til Gengæld hager de sig alvorlig fast i Klæder eller Kød. De eneste Vanskeligheder, jeg havde med min Vadskekone i Sct. Thomas opstod, naar jeg

havde været i Berøring med „Touch me not“, for saa fik hun Hænderne fulde af Torne, naar hun vadskede Tøjet 14 Dage efter.

Hvis ikke „Busken“ havde andet at byde paa, end hvad jeg hidtil har nævnt, saa havde Opmaaleren ikke meget at glæde sig over. Men man faar rigelig Erstatning for alle sine Lidelser ved alle de mange mærkelige Vækster, man lærer at kende. Alle de Planter, man hjemme har set trives møjsommelig i Urtepotter, vokser jo her frit som store, blomsterbærende Træer. Nede i Dalene, hvor der er Jord nok, og hvor ikke al Regnvandet løber af lige med det samme, vokser Skoven sig anderledes høj end oppe paa Skraaningerne, og her træffer man Skønhed af den Art, som man kender fra rigtige Urskovbilleder. Træagtige Bregner, Luftrødder, der hænger ned fra Træerne som hele Slør, underlige Mangrovebuske, der ligesom vokser paa Stylder, Orchideer, der paa meterlange Stilke stræber fra Roden ud mod Steder, hvor der er Mulighed for at fange en Solstraale. Følger man Løbet af en af de faa Elve, som Aaret igennem fører Vand med sig, saa gaar man som under en gothisk Kirkehvelving, hvor Trætoppene mødes højt oppe over Ens Hoved, hvor Friskheden fra Vandet køler Luften, hvor store brogede Sommerfugle flyver fra Blomst til Blomst, og hvor Kolibrierne hænger foran Blomsterbægrene paa hurtigt svirrende Vinger, med deres lange Næb begravede i de dybe Kalke.

Her er Skønhed og Æventyr nok til, at man altid vil længes tilbage.

Godfred Hansen.

„Islands Falk“ og Trawlere paa Territoriet.

PAA FISKERIINSPEKTION

Naar en dansk Søgut, efter at have turet omkring i Verden fra han var en 15—16 Aar, en skønne Dag slentrer gennem Værftsporten i sit blaa Tøj og med sit ternede Tørklæde i en flot Sømandsknude om Halsen, saa ser han ikke slet saa glad ud, som da han gik i Land fra Barken derovre paa Kinakysten.

Men paa sine lange Rejser har han dog altid længtes hjem til det lille Danmark; og naar han i fremmede Lande har set de mange forskellige Nationer hejse deres Flag, spragledede i alle Regnbuens Farver, saa har han dog altid fundet, at hans eget Flag var noget for sig selv, saa rent og kønt det var. —

Hans nye Tilværelse vil rigtignok blive adskilligt mere bunden, end han er vant til, det er han godt nok klar over; — men der er alligevel noget stolt ved det at være til Orlogs, ved at tjene sit Land — og saa er der jo det muntre Liv sammen med alle Kammeraterne.

Han gaar ind ad den store Jernport og stiller sig op ved Siden af de andre, der er kommet i samme Ærinde som han selv.

Længe faar de ikke Lov til at vente her — nu gaar Vejen til Beklædningsmagasinet for at faa Matrostøjet paa, og snart staar han i Orlogstøjet med sin Randsel paa Nakken. — Han og Kammeraterne kigger forbavsede paa hinanden, og op og ned ad sig selv, retter paa Tøjet, binder Skoene, knapper Bukserne, sætter Huerne rigtig til Rette, helst lidt paa Snur, og synes efterhaanden, at de ser helt stolte ud.

Paa Kasernen ventes der med varmt Bad, — Kokkens Gryder er fulde af Mad, — Tøjet prøves og mærkes, — Søfolkene fordeles til Skibene — saa og saa mange skal med „Islands Falk“.

Den 11te Januar hejstes Kommandoen ombord i „Islands Falk“ og Dagen efter dampede Falken af Sted op til det fjerne Island.

Lige saa smilende og stille som Havet kan være en stille, smuk Sommerdag, lige saa vredt og oprørt var det, da „Islands Falk“ havde sagt Farvel til den lave danske Kyst og tabt „lange Maren“ — Skagens Fyr — af Sigte. „Falken“ vred sig og væltede sig, dukkede og huggede i de høje Søer, som vilde den nødigt af Sted fra de hjemlige Strande, og mangelværende pligtigt, virkelig adskillige Gange ret rigelige Ofre til Havets Gud, formaaede ikke at mildne hans Vrede.

Det lille Stykke Danmark, repræsenteret af „Islands Falk“, arbejdede sig langsomt nord-efter. Vinden peb i Master og Tov, Dannebrog smeldede agter, og da „Falken“ havde vippet og hugget i Søen i 8 Døgn, dukkede endelig den gamle Sagaø frem i Horisonten, og Portlands klippefulde, forrevne Kyst, hvid af Sne, stod høj og mægtig forude.

Den sydvestlige Storm rasede, — kæmpehøje Bølger slog ind mod den stærke Klippe-kyst og stod i hvidt Skumsprøjt højt i Vejret. — „Falken“ var kun som en Nøddeskal i det oprørte Hav.

En Gang imellem saas en enlig Trawler arbejde sig frem gennem de høje Søer hjem til „old England“; men ikke alle var lige heldige. Paa Vestmanøerne var en Damptrawler kastet i Land, og i Medellandsbugten saas Vraget af en anden. —

Med graa, stormfuld Himmel over sig og med snedækte hvide Fjælde omkring sig, dukkede Reykjavik frem, og Dannebrogflagene,

der vajede fra de mange Huse, saa langt borte fra ud som smaa Bloddraaber paa det hvide Snetæppe.

Nu ankrer „Islands Falk“ paa Reykiaviks Rhed. — Matroserne kigger med blandede Følelser paa de høje hvide Bjærgtoppe og sender mangen Tanke hjem mod det lille lave Land.

— „Islands Falk“ har overtaget sin Tjeneste som Fiskeriinspektionsskib ved Island. —

Loven forbyder Fiskeri med Trawl paa dansk Søterritorium, der strækker sig 3 Sømil fra Land. „Islands Falk“ er sat til at haandhæve Loven, — om det gøres nødvendigt, da med Magt. — Dens to Kanoner forude viser, at den ikke er til at spøge med. — Vogt Dig, Trawler! Nu er Freden forbi. „Take care of the gunboat.“

Det var en rigtig trist og taaget Formiddag i Hull, at Cap'n Jim Harris langsomt slentrede ned mod Havnen, hvor hans Trawler „Good Hope“ laa.

Jim Harris! — Ja, det var han ganske vist døbt, og det stod ogsaa paa hans Papirer, men havde man mødt ham og sagt: „God Morgen, Captajn Harris,“ — ja, saa var han ganske sikkert roligt gaaet videre uden at tænke paa, at det var ham, man havde ment. Harris hed han nemlig kun af Navn, men ikke af Gavn, hvorimod Jimmi — ja, ham kendte hele Havnen.

Taagen laa pakket tæt sammen, og en fin Støvregn prikkede En i Ansigtet som smaa fine Knappenaale. Røgen fra Fabrikerne stod næsten stille over og ned omkring de høje Skorstene, og de bølgende sorte Masser ligesom lurede paa at slippe fri gennem et eller andet Hul, som Solen nok snart vilde brænde i den klamme Taage.

Uhrviseren paa Kirkeuhret kunde man ikke se, men nu slog den 8, og Jimmi svingede om ad West dock avenue, medens han talte Slagene.

„Good Hope“ var klar med at losse Fangsten fra sidste Rejse. — Nu tog den Kul, Is og Salt ombord klar til at stikke i Søen igen.

Jimmi skulde af Sted, der var ingen Tid at spille.

Rhederen forlangte Fisk og Fisk og hurtige Rejser, — ind den ene Dag og ud den næste, og saa 14 Dage, 3 Uger, ja op til en Maaned i Søen paa Fiskeri.

„Ja, det er let nok,“ tænkte Jimmi med et foragteligt Træk om sin skægløse, markerede

Mund, i hvis højre Mundvig Shagpiben sad som fastgroet, „I kan nemt sidde lunt deroppe og dreje paa Kontorstolen med Næsen ned i Blækhuset og forlange. — Naa ja,“ tænkte han saa igen, „I passer jeres paa Kontoret, og vi vort paa Søen, — kan hænde, det Kontorliv heller ikke vilde passe mig i Længden,“ og deri havde Jim Harris Ret. — Hans Fingre var fra Dreng mere vante til at haandtere et Merglespir end et Penneskraft, og hans Hænder havde i Tidens Løb af at rense Fisk, bøde Net og spledse Wirer, mere faaet Udseende af et Par haarde Læderlapper end just det, man ellers forstaar ved Hænder.

Jimmi var 43 Aar — senet og stærk af Bygning og med et Par lune og dog bestemte blaa Øjne i det markerede Ansigt; — han var født og opdraget til Trawlerlivet, og hvem i Hull kendte ikke Jimmi, naar han stod der lidt ludende med Hovedet, med Hænderne begravede i Lommerne foran paa de hvide Vadmelsbukser, Sixpencen trukket godt frem i Panden og med de hvide islandske Strømper, der gik helt op til Knæet og stak i et Par tyksaaede Snørestøvler, der aldrig blev snørt.

Jimmi kendte Fiskepladserne rundt England, rundt Island og Færøerne, ude paa Bankerne i Nordsøen og langs den jyske Vestkyst, — han vidste, naar Kanonbaaden kom under Vimpel og overtog Polititjenesten de forskellige Steder, — kort sagt: Jimmi havde alle Betingelser for at være „a cap'n first class“ paa en Trawler, og han var det ogsaa.

Tuden af Fløjter og Sirener lød fra Dokkerne og ude fra Fjorden, — det gjaldt jo for alle om at benytte den afmaalte Doktid til at komme ud og ind.

„Good Hope“ var paa Vej udefter, — Jimmi stod henne i det ene Hjørne af den lille Kommandobro og stirrede ud i Taagen, hvorfra nu og da en utydelig taaget Masse hylende kom frem og hylende gled forbi.

Billy var „first hand“ og havde Roret ud, — han kendte Vejen paa en Prik, saa al Samtale om Sejladsen var unødvendig.

Island var Rejsens Maal. — Farvel, Hull, med al dit Kul, med al din Fisk og al din Taage, med al din Skrig og Skraal og Larm og Arbejde! — „Good Hope“ vuggede sig som en Maage i den svage Dønning uden for Fjorden, og Mester dernede i det underjordiske arbejdede sig op paa sine Omdrejninger.

Mandskabet ordnede Trawlnet og Fiskegrejer — der var 4 Døgn til Fiskepladsen, men saa skulde alting ogsaa være i Orden og klart til at gaa an med.

Ellers Gud naade for Jimmi! —

Der er faa Mennesker, der arbejder saa haardt for deres Brød og for at tjene Penge som Besætningerne ombord i de engelske Trawlere. Er Fiskepladsen naaet og Trawlen sat ud, og man er i Gang med at fiske, ja, da forstaar de engelske Matroser at ta' fat.

Trawlen, der er et stort, solidt Bundslæbevaad i Lighed med en stor Sæk, slæbes agter i 2 lange svære Staaltraadstrosser, medens Skibet gaar frem, som Regel omkring en stor Bøje, der afmærker Fiskepladsen. Trawlen bliver holdt nede ved Hjælp af 2 svære jærnbeslaaede Træskovle, forbundne ved en svær Staaltraadstrosse, der er forsynet med store Træruller for at kunne rulle over mulige Sten, der ellers vilde sprænge hele Trawlen. Skovlene, der slæber langs Bunden, vil foruden at holde Trawlen nede, samtidig spile den ud. I de to svære Staaltraadstrosser hales Trawlen hjem, og Fangsten styrtes ud paa Dækket, — og under Indbjergningen af den ene Trawl gøres den anden klar til at sættes ud.

Bunden skrabes og ødelægges for al Vegetation og Fiskerier ved Trawlfiskeriet, der særlig paa det læge Vand ved Kysterne, hvortil Fiskene søger ind i Yngletiden, kan anrette ubodelig Skade.

Dag og Nat arbejdes der paa Fiskepladserne med at trawle, rense og salte Fiskene ned i Is, og man holder ikke op, før Lasten er fuld, — saalænge man da overhovedet kan være paa Søen.

Det kolde Vand er ikke behageligt at rode i; men Fiskene skal renses straks, den kommer op. — Hænderne fryser, og Saltet, som strøs over Fiskene, er ikke skaansom mod Hænderne.

I hver Time renses Masser af Fisk, og en Gang imellem glipper Kniven i den næsten stivfrosne Haand; — hvor Saltet ikke før sved, der svider det nu. —

Naar Lasten er fuld, er Hænderne ogsaa paa de fleste at ligne ved tykke, krogede Læderlapper, — Hænder ligner de ikke.

Saa læges de nogenlunde paa Rejsen hjem til England, og naar de igen kommer tilbage til

Island for at hente en ny Last, er de klar til at ta' fat forfra.

Naar Trawlskipperen gaar hjemmefra, er hans Ordre fra Rhederen: kom hurtig hjem med megen Fisk, — men bliv ikke taget paa Territoriet.

Rhederen forudsætter dog alligevel, at Trawleren, hvad jo ofte sker, bliver taget paa Territoriet; thi de to Forlangender om „megen Fisk“ og „ikke at blive taget paa Territoriet“ lader sig ikke altid saa let forene, og da Skipper og Besætning paa Trawlerne har deres Hovedfortjeneste i Procenter af Værdien af den fangede Fisk, er Fristelsen til ulovligt Fiskeri stor, da der paa visse Tider af Aaret altid er fuldt op af Fisk paa Territoriet.

Fra Rhederiet bliver hver Trawlskipper ved sin Afrejse forsynet med et lille forsejlet Brev, hvor der udenpaa staar: „Maa kun aabnes af den islandske Øvrighed.“ I dette Brev gives der Øvrigheden en betryggende Garanti fra Rhederiet for, at Bøden i det paagældende Tilfælde bliver betalt, og Trawlskipperen kan saa fortsætte Fiskeriet, naar Dommen er faldet og fuldbyrdet.

Det gælder om at kende Fiskepladserne, og den ene Skipper fortæller ikke den anden, naar han har faaet en god Fiskeplads. — Nødigt i hvert Fald.

Foraarsmaanederne er den travleste Fiske-tid, saa forlader Fiskene det dybe Vand og gaar ind til Kysterne for at yngle.

Silden, — en ganske lille Sildeart, — der er en Lækkerbidsken for Torsken, — ser man nu i store Masser særlig langs Sydkysten, stadig nærmere og nærmere Land; — som mørkebrune Striber tegner de sig i Havet, — bag efter følger Torsken i Massevis og bag dem Trawlerne og andre Fiskere i stort Antal.

Nu maa Trawleren stoppe, den er 3 Sømil fra Land; fisker den indenfor denne Grænse, gør den sig skyldig i ulovligt Fiskeri og er hjemfalden til Lovens strænge Straf, om den bliver taget af Kanonbaaden. —

Kanonbaadens gule Skorsten lader sig ikke se, saa langt Øjet rækker.

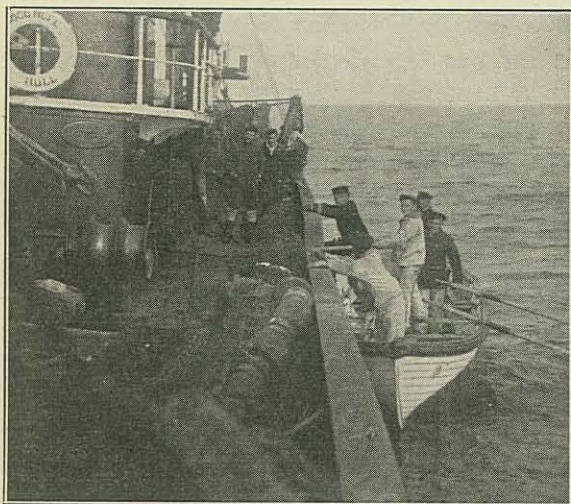
„Faar de blot to, tre gode Træk derinde, er Lasten fuld, der er Penge at tjene, Tid at spare, og Næsen kan snart vendes hjemefter fra det barske, kolde Nord.“

„Take the Chance, Jimmi!“ og Jimmi tog „Chancen“. Han satte sin Trawlerbøje lige ved

Grænsen, og saa trawlede han rundt om den, men mest indenfor. Trawlen blev sat ud, og Trawlen blev halet hjem, Spilledampen fra Spillet stod som en forræderisk hvid Stribe højt i Vejret.

Dækket glinsede af den dejligste Fisk, og Maagerne fløj skrigende over Agterenden af „Good Hope“.

„Læs Loggen a’,“ prajede den vagthavende Officer fra Kommandobroen paa „Islands Falk“, der var paa Vej fra Reykiavik sønden

„Good Hope“ arresteres.

om Island til Seydisfjord paa en af sine Inspektionsture; „Ordonnants, meld Chefen, at vi runder Reykianæspynten i 1 Sømil Afstand og har sat Kursen Østerpaa langs Territorialgrænsen. — Alt vel.“ — „Falken“ dampede af Sted for fuld Fart. —

Den fine gule Maling paa Skorstenen saa sortere og sortere ud, mange Steder sad den i store Blaser, som af og til faldt af paa Grund af den stærke Varme.

Næstkommanderendes Ansigt fik efterhaanden et tilsvarende mørkere og mørkere Udtryk; det betød jo en Forringelse i Skibets Udseende foruden en Dags Arbejde med at skrabe og male Skorstenen, naar „Falken“ havde naaet sit Bestemmelsessted.

Vestmanøerne dukkede op forude.

De forrevne store Stenkolosser laa ligesom tilfældigt tabte i Havet, som en Stump af Færøerne eller en Del af den norske Vestkyst, der var kommet helt galt paa Plads.

Nu laa de som Dukkeøer ved Siden af det store Island med sine mægtige Jøkler og uen-

delige Snemarker, som Solen farvede i blaalig Glans.

„Falken“ var udfør Portlands høje Kyst.

En Mængde Trawlere var her i Færd med at fiske. Enkelte var lige ved Grænsen; de fik en Advarsel og dampede slukørede længere ud. Forresten var de fleste allerede gaaet udefter, saasnart de genkendte Kanonbaaden, men den sorte Skorsten havde narret dem lidt denne Gang.

Nu var Portland snart agterude, og den høje skarpe Pynt ved Ingolfshøfde begyndte at kigge frem over Horisonten.

„Falken“ vuggede sig yndefuldt i den svage Dønning paa sin Vej langs Territorialgrænsen, og Røgen fra den sorte Skorsten fulgte bagefter som en lang Hale, der betegnede dens Vej.

— Alt var roligt paa Territoriet. —

Pludselig kom der Røre ombord. —

Den vagthavende Officer havde i nogen Tid staaet med den lange Kikkert for Øjet for at se, om det virkelig var Røg, han saa der forude bag den høje Pynt; i saa Fald kom den fra en Damper fra Territoriet, — fra en Trawler efter al Sandsynlighed.

„Ordonnants! meld Chefen, at Røg er observeret bag Ingolfshøfde-Pynten.“ —

Chefen var snart paa Kommandobroen, og nu kom der flere Kikkerter i Gang. —

Kursen ændredes til at gaa tættere til Pynten, for at Trawleren, hvis det var en saadan, ikke skulde se Kanonbaaden for tidligt og faa Tid til at hive Trawlen hjem og stikke af, inden Kanonbaaden kunde konstatere, at den havde fisket paa Territoriet.

„Klar til Trawlerjagt“ lød Vagtchefens Ordre og Underofficerernes Piben i Baadsmandsfløjterne, og der kom Fart i hver Mand ombord.

Maskinen fik Ordren „Forcer til Trawlerjagt“. — Stopsignalet blev slaaet under forude, — Kanonerne gjort klar, og løse og skarpe Skud hentet op fra Magasinerne. — Fartøjsbesætningen blev mønstret, og Revolvere med Ammunition udleveret til Officerer og Vagtmandskab, klar til at gaa ombord og arrestere Trawleren. —

Nu rundede „Falken“ om Ingolfshøfde-Pynten.

Der forude laa Trawleren, og længere inde laa endnu een.

Et løst Varselskud blev affyret og gav Genlyd inde i Fjældene, medens Stopsignalet gik i Top.

„Falken“ prustede og stønnede løs paa sit Bytte. —

Jo! — de fiskede begge to. — Den yderste var nu i Færd med at hale Trawlen hjem, det meldte den forræderiske Spildedamp fra Skorstenen. Den inderste gik langsom Fart udefter med Trawlen ude, som kendte den ikke „den Pokkers Kanonbaad“. —

Næstkommanderendes Ansigt mildnedes lidt, — saa havde maaske dog hans sorte, grimme Skorsten gjort sin Nytte.

Trawlerne var 1 Sømil indenfor Grænsen. — Nu gjaldt det blot om at stoppe dem begge, inden de stak af fra Territoriet.

Et løst Skud og et til smældede fra „Falken“s Kanoner.

Kursen blev sat hen imod den yderste, der dampede udefter, det bedste den havde lært.

Det var en Trawler fra Hull, det saa man tydeligt i Kikkerten — „H 722“ stod der med store Bogstaver i Sejlet agter. Men Navnet — hvad den hed? — ja, det kunde man endnu ikke tyde. — Jo! vent lidt. — „Good Hope“ stod der jo forude i Stevnen. —

„Poor Jimmi! Er det Dig?“

Saa susede og peb et skarpt Skud i Luften, og et Skumsprøjt stod i Vejret for Boven af „Good Hope“.

Jimmi stod paa Broen, da det kom; han saa og hørte Plasket af Projektilen foran Skibet.

Vistnok havde „Jimmi“ hørt de tre første Skud, men dem stopper en Trawlerskipper fra Hull da sandelig ikke for, hvis han da har en lille Smule Ære i sin sorte Skippersjæl; — men hvordan var det dog blevet i Aar; tidligere havde man jo næsten aldrig brugt de skarpe.

Gav „Jimmi“ ikke op og stoppede, ja saa kom der et skarpt Skud til, og det blev nærmere ved „Good Hope“ end det første, vidste han, og meget nærmere brød „Jimmi“ sig nu ikke om, at Skuddene skulde komme.

Saa drejede han Telegrafan med et vredt og opgivende Tag til „Fuld Kraft Bak“, og „Good Hope“ laa stille.

„George“ nede fra Maskinen stak nysgerig sit sorte Ansigt op af Lugen, og da han saa Jimmis Ansigt og Folkenes sure Miner, saa Kanonbaaden og Fartøjet med Flaget agter styre over mod „Good Hope“, saa vidste George, hvad det arrige „Fuld Kraft Bak“ fra før betød.

„T'is a bad job,“ sagde Jimmi — og det var det ogsaa.

Fartøjet havde naaet Siden af „Good Hope“, Officeren klatrede over Lønningen, medens Jimmi stod med Hænderne i Lommen forrest mellem nogle af Matroserne.

„Good Hope“ var arresteret, og bedre var det ikke gaaet den anden Synder, der laa længere inde.

Vagtmandskabet blev fordelt i Trawlerne, og de to Trawlerskipperne mødtes i Kanonbaaden, hvor de maatte ombord og aflevere deres

Paa Vej til Seydisfjord med Byttet.

Skibspapirer og, hvor nødvendig de end vilde, indrømme, at de havde fisket paa Territoriet.

„Please to meet you,“ sagde Jimmi til den anden Trawlerskipper, der ogsaa var fra Hull.

„The same to you, Jimmi,“ sagde den anden, „but not here,“ føjede han til med Eftertryk. „It is too expensive.“

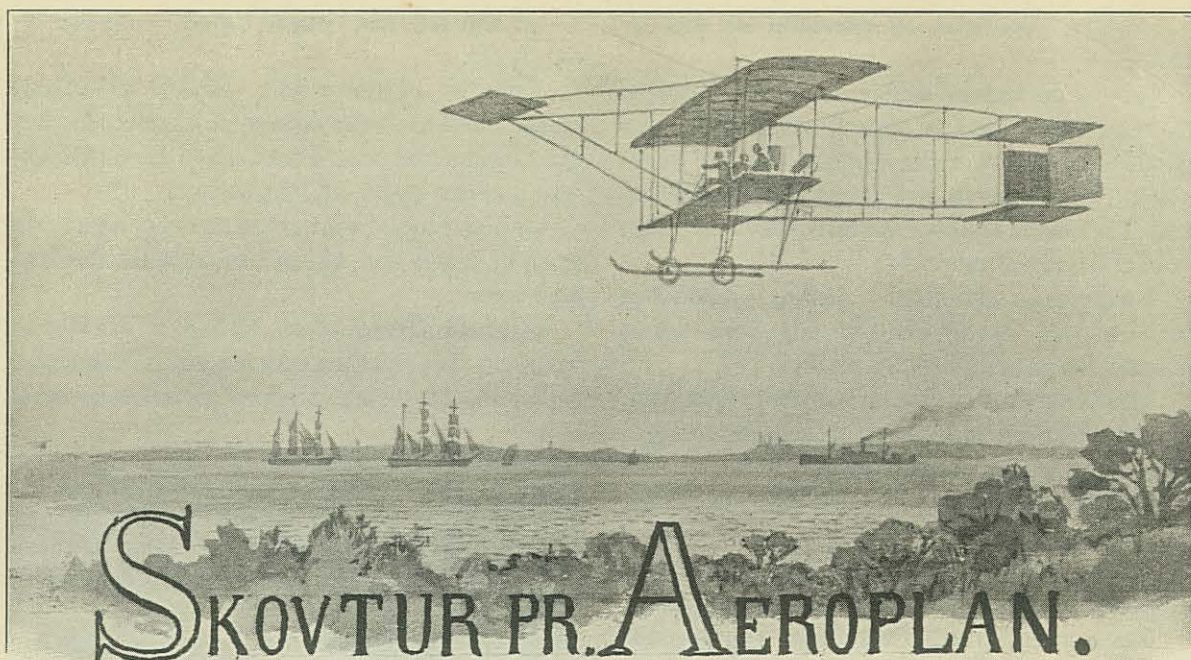
Han havde ogsaa Ret. — 1000 Kr. i Bøde foruden Tab af Fangst og alle Redskaber, det var Mødet alligevel ikke værd.

Skipperne blev sat ombord igen i deres Trawlere, og „Falken“ dampede med sine to Syndere af Sted Nord paa mod Seydisfjord.

Se bedre efter „den Pokkers Kanonbaad“ en anden Gang, Jimmi, og bild dig ikke ind, at Skorstenen altid behøver at være gul.

Vi kan alle „brænde den a“ — Mester ogsaa. — Og saa for Resten, „better luck next time, but fish in lawful waters.“

Otto Lagoni.

Man har i Aarenes Løb vænnet sig til den Kendsgerning, at Vejen til Eremitagen maa tilbagelægges paa Land eller Sø; — men i vore moderne Tider bør disse Elementers Hegemoni være endt og Luften have sin Part af Skovtrafikken. Det var for at bevise dens Anvendelighed i saa Henseende, at Ulrik Birch, Prins Axel og jeg tog os for at flyve til Eremitagen.

Vi mødtes om Aftenen den 24. Juli paa Flyvepladsen, iført vore bedste Klæder — for naturligvis var der et veldækket Bord med i Spillet, uden hvilket vi — som gode danske Mænd — vanskeligt kunde tænke os at tage i Skoven. En lille Forfriskning at begynde med hørte ikke med til Programmet, men ansaas for heldig, for at Turens Forløb helt igennem skulde kunne kaldes vellykket. Den tog vi derfor i Flyvepladsens Restaurant med den Bihensigt at give Vindmaaleren en passende Tidsfrist til at indstille sin lovlig kraftig paabegyndte Virksomhed — en Chance, den imidlertid fuldstændig lod gaa fra sig. Den fortsatte i et Tempo, som i hvert Fald noget overskred, hvad man hidtil paa Københavns Flyveplads har forstaaet ved „Flyvevejr“, og som ogsaa nok vilde have faaet os til at opgive Turen, hvis vi ikke havde haft Meteorologernes Løfte om stille Vejr at holde os til. Men det havde vi, og derfor lod vi Vindmaaler være Vindmaaler og besteg Maskinen, som stod ude paa Fællede og ventede utaalmodig paa at prøve sine Vingers Styrke.

Et rask Tag, og Propellen hvirvlede rundt, alt hvad Motorens 70 Heste kunde trække; — en Haand blev hævet, nogle andre slap, og bort fo'r vi som et Uvejr hen over Markens nejende Blomster og Straa. Vi havde lige netop Tid til at mærke, at Luften var noget urolig tæt ved Jorden, før vi befandt os i sikker Højde over Øresund.

Stadig steg vi roligt og sikkert, saa vi fik Tid til at samle de Indtryk af Skønhed, som fra alle Sider vældede op til os. De to af os drak dem ind med graadige Øjne, den tredie, — han, der sad med Styret i sine rolige Hænder, havde vist nok at gøre med at holde sig dem fra Livet, at intet uvedkommende skulde trænge sig mellem ham og de dirrende Traade, der var vor Sikkerhed. For det er et Syn, der nok kan tage sin Mand, naar Hav og Land trækker forbi dybt nede som et Lærred af en guddommelig Mesters Haand. Vi, der sad bag Førersædet og ikke havde andet at passe end Højdemaaleren og engang imellem række en Finger i Vejret, naar Højden forøgedes med 100 m, havde god Tid til at se os om og meddele os til hinanden, saa godt det lod sig gøre for Motorens Hamren, — der kan siges meget ved smaa venskabelige Puf og Træk i Øret. Og det maa siges, at vi fandt Stof til et Aar paa denne 16 Minutters Tur over Sundet. Vidunderligt var det! — simpelthen.

Oppe mod Nord videde Sundet sig tragtformigt ud, flankeret af Kullen paa den ene Side

og Sjællandskysten i blaanende Aftendis paa den anden. Vesterpaa var det Isefjorden, der satte Grænsen for vor Synsvide, og mellem den og os strakte sig Skov, Mark og Sø i rig Afveksling. Et pragtfuldt Billede af Sol og Farver! Underneden os, dybt, dybt nede, pilede Fartøjer af i alle Retninger, og Landgrunden skinnede tydeligt igennem Sundets skumtoppede Bølger. Til den anden Side laa Svenskekysten solbeskinnet med sine Bakker og Højdedrag skarpt markeret — alt i en underlig Stilhed og Ubevægelighed, som sammen med Motorens hidsende Larmen gjorde det forunderligste Indtryk.

Vor Højde var efterhaanden steget til 600 m. Det blæste stærkt, kunde vi se, men ikke mærke. Apparatet laa fuldstændig roligt, men maatte naturligvis holdes en Del oppe for Afdriften. Man sad saa roligt, at man mageligt kunde have taget Fotografier og skrevet Brev, om det skulde være, men desværre havde ingen af os forsynet sig med de dertil fornødne Grejer.

Nu drejede vi ind over Kysten ved Taarbæk. Eremitagesletten laa og ventede paa at tage os i sin Favn; Smaalundene dernede tegnede sig mørkt mod Græssets bløde Farver, og Søerne lignede Øjne, der forundrede stirrede op mod den store, fremmede Fugl. Skovens Fugle fløj ilsomt bort under os, og store Hjorder af Dyr fo'r forskræmt afsted mod et skjærmende Ly. Nogle smaa sorte Prikker dernede afslørede sig ved nærmere Eftersyn som Mennesker. Nede ved Hjortekæret lyste Peter Nielsens Duge frem som Tusindfryd mellem Markens Græs, — der havde han altsaa fundet en god Landingsplads, vidste vi. Og det var rart at vide! I en stor Bue gik vi langs Nordkanten af Sletten, — Højderoret var stillet ned, og vi mærkede paa Vinden, at Farten øgedes betydeligt. En brat Venstrecurve, med flere ret anselige Vindstød, bragte os til at støvne lige op i Vindretningen, og et Øjeblik efter stod vi, før vi knapt vidste af det, paa Pletten ved Dugen. Nogle faa Mennesker ilede frem mod os med glade Ansigter, — selv sad vi et Øjeblik og ligesom sundede os lidt ovenpaa den bratte Nedfart. Det varer jo lidt, inden man finder sig selv igen, efter at være kommen susende ned fra 600 m Højde, og saa pludselig befinder sig midt paa Eremitagesletten — midt i Livet, som vi forlod det paa Amager Fælle, og efter en kort Stund at have været Fugl.

Imidlertid blev vi hurtig Mennesker igen, og vore Tanker og Fødder vendte sig atter mod de jordiske Ting — in casu Bordet, som ventede oppe paa Slottet.

Det mørknede allerede saa smaat, — der blev kun Tid til et Glas paa en lykkelig Hjemfart og en flygtig Hilsen til en og anden pr. Telefon. Saa gik det i skarp Karriere ned mod Maskinen, som stod og ventede os, hvor vi havde sat den. Der var kommen en Del Mennesker fra de omliggende Villaer, — de saa paa os, som var det Maanen, vi var komne ned fra og ikke bare 600 m Højde. Vi fik Skindtøjet over Kjole og Smoking og Hatten ned over Øjnene og krøb saa op igen, medens Folk veg til Side for at give Plads for Maskinens Tilløb. — Meteorologerne maa nu have overset et lille Maksimum eller Minimum den Aften, for stille kunde man vanskelig beskyldte det for at være. Vi saa os omkring og læste Undren og Ængstelse i de mange Ansigter. Men vende hjem med Sporvogn, naar man er taget ud med Aero-plan, — det kan man jo dog ikke!

Motoren gik i Gang, — Maskinen løb frem, tungt duvende over Jordbundens Ujævnheder. Saa forlod vi atter Jorden og steg mod den endnu lyse Aftenhimmel. Oppe ved Slottet havde vi naaet c. 70 m Højde, hvilket imidlertid var lidt nok til at gaa ud over Skov og Sø med. Birch foretrak derfor at gaa en Gang rundt og lagde Maskinen haardt over i Svinget. Vinden, som kom i Stød fra Smaalundene, rev i den og tvang den ned. Vi kunde se Folk løbe, — de troede, vi atter vilde lande. Men rundt kom vi da og op mod Slottet igen, denne Gang i bedre Højde. Nu først saa vi, hvor kraftigt Vinden havde taget fat, det var, som det skulde vare en Evighed, inden vi naaede over Sletten. Tilsidst lykkedes det dog, og bort fløj vi atter over Skov og Sø. Vidunderligt var det igen at komme op i Højden, hvor Vinden er jævn, og man kun mærker den paa Maskinens Afdrift. Vi fulgte Kystlinien og saa under os Villaer og Forlystelsessteder i talløs Mængde, — et Jærnbanelog brusede af Sted og snoede sig som en Slange mellem Huse og Træer. Et efter et blinkede Lysene frem dernede, — de tændtes som Stjerner paa en sildig Sommeraftens Himmel, og flimrede uroligt i Blæsten. Middelgrundsfyret vaagnede ogsaa af sin Dvale og sendte sin hvide Kegle prøvende ud i Rummet. Ned mod København strøg vi af Sted med Sidevind, — Husene tog sig saa

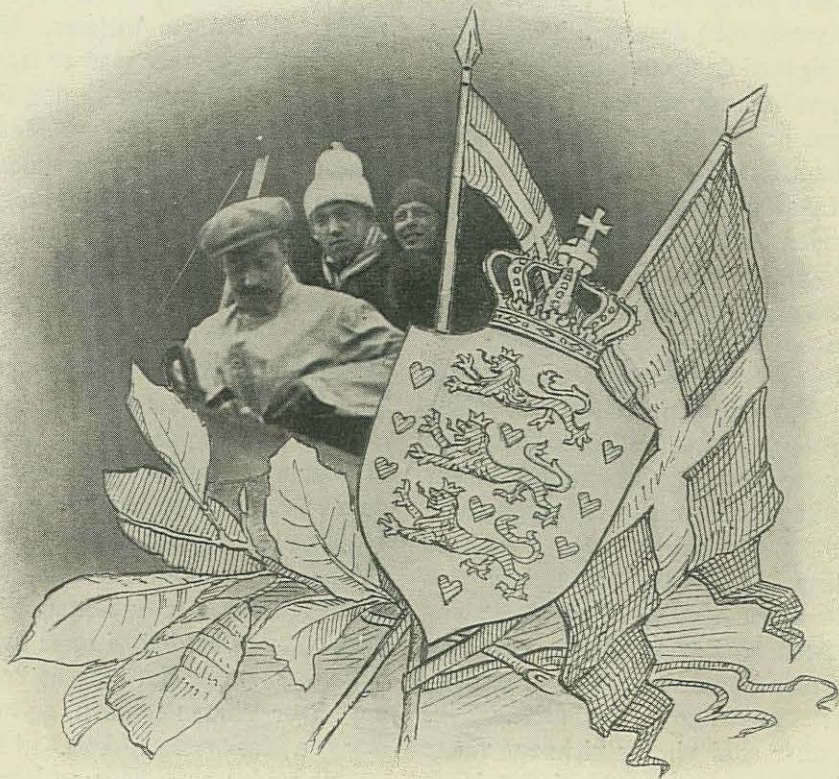
underlig legetøjsagtige ud, og Taarnene druknede i den mørke Masse. Men ogsaa her dukkede Lysene frem, først enkeltvis, saa hele Rækker paa Kryds og tværs. Et prægtigt Syn! — Over Frihavsbassinet begyndte Nedfarten; Vinden sang for vore Øren, og vi glemte at se os om for den stærke Spænding, vi efterhaanden var komne i. Vi vidste jo, det blæste stærkt og anede nok, at de sidste 100 m. før vi naaede Jorden, kunde blive slemme at komme igennem. Men ikke et Øjeblik var vi i Tvivl om, at det vilde lykkes. Og det kunde jo heller ikke have nyttet, — igennem maatte vi, — og kom vi.

Et Øjeblik efter stod vi atter paa Jorden, — lidt øre i Hovedet, men glade og lykkelige over

den udmærkede Tur. Vi kiggede op til vor Ven Vindmaaleren — og kunde knapt se den, saa hurtigt den fo'r rundt. Saa gik vi langsomt op over den skumle Plads og tog bort for at give Aftenen en værdig Afslutning.

Da vi senere skiltes for at gaa hver til sit, var det i Bevidstheden om at have haft en ikke helt dagligdags Oplevelse sammen — helt dagligdags var heller ikke Haandtrykket, hvormed vi skiltes fra vor udmærkede Fører paa den vanskelige Fart. I *det* lagde vi vor varmeste Beundring og Anerkendelse.

Svend Christiansen.

VILHELM TRYDES FORLAG

J. COHENS BOGTRYKKER'ER
(GEORG A. BACH)